

OUTDOOR EDUCATION 4 ALL

Πρόγραμμα σπουδών κατάρτισης εκπαιδευτικών

Πακέτο Εργασίας 3

Cofinanciado pela
União Europeia

Financiado pela União Europeia. Os pontos de vista e as opiniões expressas são as dos(s) autor(es) e não refletem necessariamente a posição da União Europeia ou da Agência de Execução Europeia da Educação e da Cultura (EACEA). Nem a União Europeia nem a EACEA podem ser tidos como responsáveis por essas opiniões.
Número do Projeto: 2023-1-IT02-KA220-SCH-000165552

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όσους/όσες συνέβαλαν στην ανάπτυξη αυτού του προγράμματος σπουδών. Η αφοσίωση και η εμπειρογνώμοσύνη τους, όπως και η ενεργή συμμετοχή τους στη Διακρατική Επιμορφωτική Δράση που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια αυτού του πακέτου εργασίας στο Miercurea Ciuc της Ρουμανίας, ήταν ουσιαστικά για τη συγγραφή των ενοτήτων που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών. Η πολύτιμη ανατροφοδότησή και οι εισηγήσεις όσων έχουν εμπλακεί στην διαδικασία οικοδόμησης του προγράμματος σπουδών, βοήθησαν σημαντικά στην ποιότητα και τον αντίκτυπό του στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών ΠΑΕ σε θέματα ΥΕ.

Η συνεισφορά και η αφοσίωση σας εκτιμώνται βαθύτατα

1. Vanessa Cascio (Co&So, Italy) – Διαχειρίστρια Ευρωπαϊκών Έργων
2. Andrea del Re (Co&So, Italy) – Εκπαιδευτικός ΠΑΕ / Υπεύθυνη εκπαιδευτικών έργων
3. Ilaria Marchionne (Co&So, Italy) – Υπεύθυνη Επικοινωνίας
4. Anna Matassoni (Co&So, Italy) – Βοηθός Ευρωπαϊκών Έργων
5. Lara Nunes (Bioliving, Portugal) – Εκπαιδευτικός Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
6. Madalena Teixeira (Municipality Lousada, Portugal) - Εκπαιδευτικός Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
7. Dr. Maria Papazachariou-Christoforou (Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου)– Επίκουρη Καθηγήτρια (Μουσικής Εκπαίδευσης & Παιδαγωγικής)
8. Dr. Katerina Mavrou (Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου) – αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ενιαίας Εκπαίδευσης και Υποστηρικτικής Τεχνολογίας)
9. Maria Papalexandrou-Karantoni - Εκπαιδευτικός ΠΑΕ Κύπρος
10. Gál Katalin (DGASPC HR, Romania) – Κοινωνιολόγος
11. Răuță Carmen Adriana (DGASPC HR, Romania) – Εκπαιδευτικός
12. Biró-Szilágyi Ágota (DGASPC HR, Romania) – Κλινική Ψυχολόγος
13. Kopacz Erika Mária (Napocska Kindergarten, Romania) - Εκπαιδευτικός ΠΑΕ
14. Tósa-Tankó Zsuzsa (Napocska Kindergarten, Romania) - Εκπαιδευτικός ΠΑΕ
15. Kósa-Kovács Emőke (Napocska Kindergarten, Romania) - Εκπαιδευτικός ΠΑΕ
16. Elvira Sánchez (AMEI-WAECE, Spain) – Ψυχολόγος με ειδίκευση στην ανάπτυξη της πρώιμης παιδικής ηλικίας
17. Lorena Alina Cavalcanti (Spain) – Εκπαιδευτικός ΠΑΕ
18. Christine Bonnici (Newark School, Malta) – Εκπαιδευτικός ΠΑΕ, Μάλτα
19. Dr. Diana Busuttill (Newark School, Malta) – Εκπαιδευτικός ΠΑΕ, Μάλτα
20. Fabiola Hernandez (Newark School, Malta) – Συντονίστρια Έργων Erasmus
21. Dr. Stefania Donzelli (Spazio Aperto Servizi, Italy) – Κοινωνιολόγος
22. Simona Vigoni (Spazio Aperto Servizi, Italy) – Παιδαγωγός
23. Sarah Morbe (Spazio Aperto Servizi, Italy) – Εκπαιδευτικός ΠΑΕ

Table of contents

Αναπτύχθηκε από Co&So	8
Επισκόπηση Ενότητας	8
Δραστηριότητα 1	10
Δραστηριότητα 2	12
Δραστηριότητα 3	14
Δραστηριότητα 5	17
Δραστηριότητα 6	19
Περίληψη	20
Αξιολόγηση	20
Σχετικό Συμπληρωματικό Υλικό	20
Επισκόπηση Ενότητας	22
Δραστηριότητα 1: Δραστηριότητα Αναστοχασμού: Προσδιορισμός κατασκευών και στερεοτύπων της αναπηρίας στις εκπαιδευτικές πρακτικές	24
Δραστηριότητα 2: Δραστηριότητα Παρακολούθησης: Προσδιορισμός εμποδίων και λύσεις	28
Δραστηριότητα 3: Προγραμματισμός Δραστηριότητας με βάση τον Καθολικό Σχεδιασμό για τη Μάθηση	29
Περίληψη	31
Αξιολόγηση	32
Σχετικό Συμπληρωματικό Υλικό	32
Annex	33
Επισκόπηση Ενότητας	39
Δραστηριότητα 1: Χρησιμοποιώντας ψηφιακά εργαλεία για τη συμπερίληψη όλων των παιδιών στην ΥΕ. (Μεταφέροντας τη μάθηση από την αίθουσα διδασκαλίας στην ύπαιθρο)	42
Δραστηριότητα 2: Αυτοκατευθυνόμενη δραστηριότητα για εκπαιδευτικούς. Προγραμματίζοντας υπαίθριες δραστηριότητες μάθησης χωρίς αποκλεισμούς (Φέρνοντας την ύπαιθρο μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας - Χρησιμοποιώντας εργαλεία εικονικής πραγματικότητας για προσβάσιμη μάθηση της φύσης)	45
Δραστηριότητα 3: Αυτοκατευθυνόμενη δραστηριότητα για εκπαιδευτικούς: Ψηφιακές δεξιότητες	48
Περίληψη	50
Αξιολόγηση	51
Σχετικό Συμπληρωματικό Υλικό	51
Επισκόπηση Ενότητας	55

Δραστηριότητα 1: Αυτοβιογραφικός προβληματισμός για το υπαίθριο παιχνίδι	58
Δραστηριότητα 2: Δραστηριότητα επίλυσης προβλήματος: Δημιουργία ομίχλης	60
Δραστηριότητα 3: Μάθηση με βάση σενάριο: λασπωμένες λακκούβες	61
Περίληψη	64
Αξιολόγηση	65
Σχετικό Συμπληρωματικό Υλικό	66
ΕΝΟΤΗΤΑ 5: Επικοινωνία με γονείς/εμπλεκόμενους φορείς	68
Δραστηριότητα 1: Οικοδομώντας ισχυρές σχέσεις	72
Δραστηριότητα 2: Οφέλη της ΥΕ για την κοινωνική και κινητική ανάπτυξη των παιδιών	76
Περίληψη	79
Αξιολόγηση	79
Σχετικό Συμπληρωματικό Υλικό	79

Πίνακας συντομογραφιών και ακρωνυμίων

ΥΕ	Υπαίθρια Εκπαίδευση
ΚΣ	Καθολικός Σχεδιασμός
ΚΣΜ	Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση
ΠΑΕ	Πρώτη Αγωγή και Εκπαίδευση
ΚΔ	Κινητικές Δυσκολίες
STEAM	Επιστήμη, Τεχνολογία, Μηχανική, Τέχνες και Μαθηματικά
ΣΒΑ	Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης
ΥΤ	Καινοτόμα Υποστηρικτική Τεχνολογία
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΕΕΕ	Ενισχυτική και Εναλλακτική Επικοινωνία
ΣΔΠ	Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού
ΣΔΠΑ	Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Παιδιών με Αναπηρίες
ΣΗΕΔΑΑ	Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα σπουδών κατάρτισης εκπαιδευτικών (ΠΣΚ) αποτελεί ένα από τα αποτελέσματα του χρηματοδοτούμενου από το Erasmus+ έργου Outdoor4mi. Το περιεχόμενο του έχει σχεδιαστεί για να εφοδιάσει τους εκπαιδευτικούς Πρώτης Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΠΑΕ) με τις δεξιότητες, τις γνώσεις και τα εργαλεία που είναι απαραίτητα για την υλοποίηση δραστηριοτήτων υπαίθριας (ΥΕ) χωρίς αποκλεισμούς για παιδιά ηλικίας 3-5 ετών. Απώτερος στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με κινητικές δυσκολίες, μπορούν να συμμετέχουν

ενεργά και να επωφελούνται από τις εμπειρίες μάθησης στην ύπαιθρο, τόσο μέσα όσο και έξω από τη σχολική αίθουσα.

Το πρόγραμμα σπουδών κατάρτισης εκπαιδευτικών είναι δομημένο γύρω από πέντε ολοκληρωμένες ενότητες, καθεμία από τις οποίες επικεντρώνεται σε βασικούς τομείς που είναι απαραίτητοι για την επιτυχή εφαρμογή της υπαίθριας εκπαίδευσης στην ΠΑΕ. Κατά τη διάρκεια των 24-30 ωρών που χρειάζονται για τη μελέτη του προγράμματος, οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα διερευνήσουν θέματα όπως η περιβαλλοντική βιωσιμότητα, οι στρατηγικές χωρίς αποκλεισμούς, οι ψηφιακές δεξιότητες, οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις STEAM και η αποτελεσματική επικοινωνία με τις οικογένειες.

Αναμένεται ότι οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα αναπτύξουν επιπρόσθετα στρατηγικές για να επικοινωνήσουν την αξία της υπαίθριας εκπαίδευσης στις οικογένειες, αντιμετωπίζοντας τις ανησυχίες τους, και αναδεικνύοντας τα οφέλη της ΥΕ για την κοινωνική και κινητική ανάπτυξη των παιδιών. Οι δεξιότητες που θα αποκτηθούν θα επιτρέψουν στους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ να δημιουργήσουν πλούσιες, χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακές εμπειρίες που συνδέουν τα παιδιά με τη φύση, ανεξάρτητα από τις φυσικές τους ικανότητες.

Το ΠΣΚ είναι στενά συνδεδεμένο με τα άλλα αποτελέσματα του έργου, τα οποία από κοινού αποτελούν ένα πλήρες πρόγραμμα κατάρτισης. Βασίζεται στις θεωρητικές γνώσεις ([Outdoor4mi Guidelines](#)) και υποστηρίζεται από εργαλειοθήκη- Toolbox. Αυτή η ενσωμάτωση διασφαλίζει ότι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εφαρμόσουν αποτελεσματικά πρακτικές ΥΕ χωρίς αποκλεισμούς σε πραγματικές συνθήκες, συνδυάζοντας τη θεωρία με την πράξη ώστε να καταστήσουν τη μάθηση στην ύπαιθρο βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς.

Η ευελιξία του εκπαιδευτικού υλικού που παρουσιάζεται στο ΠΣΚ, επιτρέπει στους χρήστες να αποφασίσουν αν θα το προσαρμόσουν για ομαδική εκπαίδευση ή αν θα το βιώσουν ως ατομική μαθησιακή εμπειρία, ανάλογα με τις συγκεκριμένες ανάγκες και το περιβάλλον τους. Αυτό το πρόγραμμα σπουδών έχει σχεδιαστεί με μια προσέγγιση διπλής πτυχής που συνδυάζει τα καλύτερα στοιχεία τόσο της αυτομόρφωσης όσο και των ομαδικών δραστηριοτήτων, προσφέροντας ένα υβριδικό σχήμα που προωθεί την ατομική ανάπτυξη και τη συνεργατική μάθηση.

Αυτομόρφωση: Η πτυχή της αυτομόρφωσης παρέχει στους εκπαιδευόμενους την αυτονομία να εξερευνήσουν τις έννοιες με το δικό τους ρυθμό. Όταν το εκπαιδευτικό υλικό παραδίδεται ατομικά, οι εκπαιδευόμενοι έχουν την ελευθερία να προχωρούν με το δικό τους ρυθμό, εμποδώνοντας το περιεχόμενο σύμφωνα με το προσωπικό τους χρονοδιάγραμμα και το μαθησιακό τους στυλ. Αυτή η προσέγγιση είναι ιδανική για όσους προτιμούν να εργάζονται ανεξάρτητα, χρειάζονται να έχουν ευελιξία λόγω χρονικών περιορισμών ή επιθυμούν να επικεντρωθούν σε τομείς στους οποίους

χρειάζονται μεγαλύτερη εμβάθυνση. Οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να επανεξετάζουν το περιεχόμενο, να κάνουν παύσεις και να προβληματίζονται ώστε να εμπεδώνουν το υλικό με τρόπο που ταιριάζει στο προσωπικό τους στυλ μάθησης.

Ομαδικές δραστηριότητες: Οι ομαδικές δραστηριότητες δίνουν έμφαση στη συνεργασία, την επικοινωνία και τη συλλογική επίλυση προβλημάτων. Αυτές οι δραστηριότητες επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να έρθουν σε επαφή για να συζητήσουν ιδέες, να αντιμετωπίσουν προκλήσεις και να μοιραστούν ιδέες. Η εργασία σε ομάδες ενθαρρύνει τις διαφορετικές προοπτικές και αναπτύσσει δεξιότητες ομαδικής εργασίας που είναι ζωτικής σημασίας σε πολλά επαγγελματικά περιβάλλοντα. Παρέχει επίσης στους εκπαιδευόμενους την ευκαιρία να δοκιμάσουν και να βελτιώσουν την κατανόσή τους εξηγώντας έννοιες σε άλλους, συζητώντας ιδέες και μαθαίνοντας από την ανατροφοδότηση των συναδέλφων/ισών τους. Η κοινωνική αλληλεπίδραση που επιτελείται μέσω των ομαδικών δραστηριοτήτων μπορεί να ενισχύσει τα κίνητρα και να καλλιεργήσει την αίσθηση της κοινότητας, δημιουργώντας μια πλουσιότερη μαθησιακή εμπειρία.

Το πρόγραμμα κατάρτισης υποστηρίζει τους στόχους της ΕΕ για βιωσιμότητα και συμμετοχικότητα, δίνοντάς σας τη δυνατότητα να εμπνεύσετε την επόμενη γενιά, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι όλα τα παιδιά μπορούν να συμμετάσχουν στην ΥΕ. Ενθαρρύνουμε τους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ να εφαρμόσουν αυτές τις γνώσεις τόσο στις αίθουσες διδασκαλίας όσο και σε υπαίθριους/εξωτερικούς χώρους καθιστώντας την ΥΕ αναπόσπαστο μέρος της εκπαίδευσης στην πρώιμη παιδική ηλικία.

Επισκόπηση Ενοτήτων

M1 - Ευαισθητοποίηση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα

Η ενότητα παρέχει σε βάθος κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η εκπαίδευση στην ύπαιθρο μπορεί να προωθήσει τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις αειφορίας. Θα διερευνήσετε πώς να προωθήσετε τη σύνδεση με τη φύση και την περιβαλλοντική υπευθυνότητα στα μικρά παιδιά, η οποία είναι σύμφωνη με τη σύσταση της ΕΕ «Μάθηση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα».

M2 – Πρακτικές συμπερίληψης

Η παιδαγωγική της συμπερίληψης βρίσκεται στο επίκεντρο αυτής της ενότητας. Θα μάθετε πώς να εμπλέκετε παιδιά με κινητικές δυσκολίες σε υπαίθριες δραστηριότητες, διασφαλίζοντας ότι κάθε παιδί, ανεξάρτητα από τις φυσικές του ικανότητες, μπορεί να συνδεθεί με τη φύση και να επωφεληθεί από τις εμπειρίες μάθησης στην ύπαιθρο.

M3 – Ψηφιακές Δεξιότητες

Ανακαλύψτε πώς να ενσωματώσετε αποτελεσματικά ψηφιακά εργαλεία στη διδασκαλία σας, δίνοντας τη δυνατότητα στα παιδιά να εξερευνήσουν την ύπαιθρο, ακόμη και αν δεν έχουν φυσική πρόσβαση σε αυτήν. Αυτή η ενότητα θα σας παρουσιάσει πώς να γεφυρώσετε τον κόσμο εντός του σχολικού κτηρίου και των υπαίθριων πλαισίων, χρησιμοποιώντας την τεχνολογία, παρέχοντας σε όλα τα παιδιά ελκυστικές και εμπλουτιστικές ευκαιρίες μάθησης.

M4 - Εφαρμογή διεπιστημονικών προσεγγίσεων (STEAM):

Η ΥΕ προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία για την ενσωμάτωση της διεπιστημονικής προσέγγισης μάθησης. Σε αυτή την ενότητα, θα μάθετε πώς να ενσωματώσετε το STEAM (Επιστήμη, Τεχνολογία, Μηχανική, Τέχνες και Μαθηματικά) στις δραστηριότητες της υπαίθριας εκπαίδευσης, ενισχύοντας τη δημιουργικότητα και την κριτική σκέψη των μαθητών σας.

M5 – Επικοινωνία με οικογένειες/εμπλεκόμενους φορείς

Η επικοινωνία των οφελειών της υπαίθριας εκπαίδευσης είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση της υποστήριξης των οικογενειών και της κοινότητας. Αυτή η ενότητα θα σας εφοδιάσει με τις δεξιότητες να εξηγήσετε με σαφήνεια την αξία της ΥΕ, ιδιαίτερα για την κοινωνική και κινητική ανάπτυξη των παιδιών, βοηθώντας σας να οικοδομήσετε ισχυρές σχέσεις με τους γονείς και άλλους εμπλεκόμενους φορείς.

Για περισσότερες πληροφορίες που αφορούν το έργο, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα

<https://www.outdoor4mi.eu/>

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Ευαισθητοποίηση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα

Επισκόπηση Ενότητας

«Ευαισθητοποίηση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα: Ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων για την αειφορία μέσω της εκπαίδευσης σε υπαίθριους χώρους, όπως περιγράφεται στη σύσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)».

Διάρκεια/Αναμενόμενος χρόνος ολοκλήρωσης

Η ενότητα αναμένεται να ολοκληρωθεί σε περίπου 4 ώρες.

Στόχοι

Κύριοι στόχοι αυτής της ενότητας είναι:

- Η κατανόηση των βασικών εννοιών της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της σημασίας τους στην εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας
- Η αναγνώριση των μαθησιακών αρχών που διέπουν την περιβαλλοντική βιωσιμότητα όπως συνιστά η ΕΕ
- Η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας στις καθημερινές ρουτίνες και δραστηριότητες της τάξης
- Ο σχεδιασμός και υλοποίηση υπαίθριων δραστηριοτήτων που προάγουν την ευαισθητοποίηση των παιδιών για την αειφορία.

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της ενότητας οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα πρέπει να είναι ικανοί να:

- Κατανοούν τις βασικές έννοιες της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας
- Κατανοούν τη σημασία της εκπαίδευσης της περιβαλλοντικής αειφορίας στην πρώιμη παιδική ηλικία
- Γνωρίζουν τις μαθησιακές αρχές για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα που συνιστά η ΕΕ
- Είναι σε θέση να σχεδιάζουν παρεμβάσεις που προωθούν την ευαισθητοποίηση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα σε δραστηριότητες και καθημερινές ρουτίνες στην τάξη, όπως και σε υπαίθριες δραστηριότητες

Μεθοδολογία κατάρτισης

Διαλέξεις, πρακτικές εφαρμογές, έρευνα στο διαδίκτυο, ομαδική εργασία

Μέσα και υλικά κατάρτισης

Υπολογιστής, Σύνδεση στο διαδίκτυο, Βιντεοπροβολέας, PowerPoint παρουσιάσεις και υλικό για πρακτικές εργαστηριακές εφαρμογές

Μέθοδοι/Εργαλεία Αξιολόγησης

Εισαγωγή

1. Βασικές έννοιες της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας

Τι σημαίνει βιωσιμότητα;

Ο επίσημος ορισμός της βιωσιμότητας χρονολογείται από το 1987 (έκθεση Brundtland «Το κοινό μας μέλλον»), όταν η βιωσιμότητα προσδιορίστηκε για πρώτη φορά ως ο όρος της ανάπτυξης που «ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες». Η έννοια της βιωσιμότητας έχει διαφορετική σημασία ανάλογα με τις ιδεολογίες, τις αξίες και τις φιλοσοφίες και έχει υποστεί βαθιά εξέλιξη: ξεκινώντας από ένα όραμα που επικεντρωνόταν κυρίως στις οικολογικές πτυχές, έχει καταλήξει σε μια σφαιρική έννοια, η οποία συγκεντρώνει περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις. Η βιωσιμότητα συνεπάγεται περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική ευημερία και ταυτόχρονα ενέχει την προοπτική να αφήσουμε στις μελλοντικές γενιές μια ποιότητα ζωής όπως η σημερινή.

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)

Η εξέλιξη της έννοιας της αειφορίας και η αυξανόμενη συνειδητοποίηση των περιορισμένων φυσικών πόρων συνέβαλαν στη δημιουργία της ολιστικής προσέγγισης που βρίσκεται στο επίκεντρο της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, όπου το επίκεντρο είναι η θεμελιώδης διασύνδεση μεταξύ περιβάλλοντος, ανάπτυξης και κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας. Στον πυρήνα της Ατζέντας, η οποία εγκρίθηκε στις 25/09/2015 από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, βρίσκονται οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, οι οποίοι περιλαμβάνουν 169 ξεχωριστούς στόχους που αφορούν όλες τις χώρες και όλα τα άτομα. Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση μιας ευρείας ποικιλίας θεμάτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και περιλαμβάνουν:

1.Μηδενική φτώχεια	10.Λιγότερες ανισότητες
2.Μηδενική πείνα	11.Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες
3.Καλή υγεία και ευημερία	12.Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή
4.Ποιοτική εκπαίδευση	13.Δράση για το κλίμα
5.Ισότητα των φύλων	14.Ζωή στο νερό
6.Καθαρό νερό και αποχέτευση	15.Ζωή στη στεριά
7.Φθινή και καθαρή ενέργεια	16.Ειρήνη δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί
8.Αξιοπρεπείς εργασία και οικονομική ανάπτυξη	17.Συνεργασία για τους στόχους

Έχουν αναπτυχθεί δείκτες που καλύπτουν διάφορες πτυχές των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών επιδόσεων για τη μέτρηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης.

Δραστηριότητα 1

>> Η δραστηριότητα αυτή είναι κατάλληλη για ομαδική εργασία

Περιγραφή: Ενίσχυση της κατανόησης και της ευαισθητοποίησης σχετικά με τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (SDGs) και τον αλληλένδετο χαρακτήρα τους. Με τον τρόπο αυτό, οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα μπορέσουν να συμβάλουν ενεργά στις παγκόσμιες προσπάθειες για βιώσιμη ανάπτυξη, προωθώντας την εκπαίδευση, τις εκστρατείες ευαισθητοποίησης και τις πρακτικές εφαρμογές των αρχών των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης στον τομέα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Υλικά: Υπολογιστής, Σύνδεση στο διαδίκτυο για πρόσβαση στην επίσημη σελίδα των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), SDGs.

Οδηγίες:

Ομαδική εργασία και αναστοχασμός (45 λεπτά)

Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ χωρίζονται σε μικρές ομάδες (ενδεχομένως 2-3 εκπαιδευτικοί ανά ομάδα) και επιλέγουν 2 συγκεκριμένους ΣΒΑ για να διερευνήσουν. Κάθε ομάδα θα πρέπει να απαντήσει στις ακόλουθες ερωτήσεις μετά από 10 λεπτά διαδικτυακής έρευνας και ομαδικής συζήτησης. Στη συνέχεια, όλες οι ομάδες προβληματίζονται από κοινού σχετικά με τις πληροφορίες και τις σκέψεις που προέκυψαν από κάθε συζήτηση (5 λεπτά).

- Γιατί είναι σημαντικοί οι ΣΒΑ σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο;
- Πώς σχετίζονται οι ΣΒΑ με την εκπαίδευση;
- Μπορείτε να δώσετε μερικά παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο για το πώς εφαρμόζονται οι διάφοροι ΣΒΑ στην εκπαίδευση και την κοινωνία;
- Πώς θα μπορούσατε να ενσωματώσετε τους ΣΒΑ στο γνωστικό σας αντικείμενο ή στη διδακτική σας πρακτική;
- Ποιες δραστηριότητες ή δράσεις θα μπορούσαν να βοηθήσουν τα παιδιά να κατανοήσουν και να αναλάβουν δράση σχετικά με αυτούς τους στόχους;

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για να γίνει η εμπειρία πιο ελκυστική, μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει την ψηφιακή υποστήριξη της πλατφόρμας Mentimeter (<https://www.mentimeter.com/>)

Κλείσιμο: Μέχρι το τέλος της δραστηριότητας, οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα έχουν μια βαθύτερη κατανόηση των ΣΒΑ και θα μπορούν να εισηγηθούν πρακτικές στρατηγικές για την ενσωμάτωση των παγκόσμιων στόχων βιωσιμότητας στις διδακτικές τους πρακτικές.

Συνέχεια: Η δραστηριότητα αυτή ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς να θέσουν έναν προσωπικό ή σχολικό στόχο για την ενσωμάτωση τουλάχιστον ενός από τους ΣΒΑ στη διδασκαλία τους κατά τα επόμενα χρόνια.

2. Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα και Κυκλική Οικονομία

Η σύγχρονη έννοια της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας κοιτάζει πέρα από την ανακύκλωση, την επαναχρησιμοποίηση και τη βιοδιασπασιμότητα, προς μια γενικότερη ιδέα συρρίκνωσης και αναδιαμόρφωσης της κατανάλωσης, την οποία για δεκαετίες η αγορά προώθησε μέσω της δημιουργίας περιττών και ατελείωτων αναγκών. Το παραδοσιακό μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης στην πραγματικότητα βασίζεται στην αρχή της γραμμικής οικονομίας και ήταν επιτυχημένο τον περασμένο αιώνα χάρη στην υψηλή προσβασιμότητα σε μεγάλες ποσότητες πόρων και ενέργειας. Ωστόσο, η κοινωνία συνειδητοποιεί όλο και περισσότερο ότι ζούμε σε έναν κόσμο

όπου οι πόροι είναι πεπερασμένοι. Ως εκ τούτου, μια πιθανή εναλλακτική λύση μπορεί να είναι η κυκλική οικονομία, ένα νέο παράδειγμα που αποσυνδέει την οικονομική ανάπτυξη από την κατανάλωση πόρων, επανεξετάζοντας τα μοντέλα παραγωγής και κατανάλωσης με σκοπό τη μείωση των αποβλήτων και την επαναχρησιμοποίηση των υλικών.

Η κυκλική οικονομία προβλέπει την ανάπτυξη ενός μοντέλου που βασίζεται στην ελαχιστοποίηση των αποβλήτων, χαρακτηρίζεται από επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση και δημιουργεί έναν πραγματικό κύκλο ζωής των υλικών, ο οποίος δεν τελειώνει με την εγκατάλειψή τους στις χωματερές.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει μια ακριβή ιεραρχία στην επεξεργασία των αποβλήτων, μια σειρά προτεραιοτήτων που πρέπει να ακολουθούνται για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την προώθηση της κυκλικής οικονομίας.

1. Πρόληψη: Η πρώτη και σημαντικότερη προτεραιότητα είναι η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων. Αυτό σημαίνει τη λήψη μέτρων για την ελαχιστοποίηση της ποσότητας των παραγόμενων αποβλήτων, όπως
 - Μείωση της κατανάλωσης αγαθών και υπηρεσιών, αγοράζοντας μόνο ό,τι πραγματικά χρειάζεται και επιλέγοντας ανθεκτικά και επισκευάσιμα προϊόντα

- Χρήση χύμα προϊόντων, αποφυγή προϊόντων με υπερβολική συσκευασία και επιλογή εναλλακτικών προϊόντων που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν
- 2. Επαναχρησιμοποίηση: Όταν η πρόληψη δεν είναι δυνατή, η δεύτερη προτεραιότητα είναι η μείωση της ποσότητας των παραγόμενων αποβλήτων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω διαφόρων στρατηγικών, όπως:
 - Επαναχρησιμοποίηση χρησιμοποιημένων αντικειμένων αντί της απόρριψής τους
 - Επισκευή των χαλασμένων αντικειμένων αντί της αγοράς νέων.
- 3. Ανακύκλωση: Μετατροπή υλικών από απόβλητα σε νέα προϊόντα, με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση φυσικών πόρων, τη μείωση της ρύπανσης και τη μείωση της ποσότητας των απορριμμάτων που καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής.
- 4. Ανάκτηση ενέργειας: Η ανάκτηση συνίσταται στην ανάκτηση ενέργειας από μη ανακυκλώσιμα απόβλητα. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω της αποτέφρωσης ή άλλων τεχνολογιών που παράγουν ενέργεια ή θερμότητα.
- 5. Διάθεση: Τελευταία και λιγότερο επιθυμητή επιλογή για τη διαχείριση των αποβλήτων είναι η αποστολή μη ανακυκλώσιμων ή μη ανακτήσιμων αποβλήτων σε χώρους υγειονομικής ταφής ή άλλες εγκαταστάσεις διάθεσης.

Δραστηριότητα 2

Περιγραφή: Ανάπτυξη της ικανότητας σχεδιασμού και υλοποίησης πρακτικών, πρακτικών δραστηριοτήτων που ενσωματώνουν τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, προωθώντας στο σχολικό περιβάλλον τις αρχές της οικονομικής βιωσιμότητας και της αειφόρου ανάπτυξης.

Υλικά: Υπολογιστής με σύνδεση στο διαδίκτυο, χαρτί, στυλό, μέτρηση “Pills of Sustainability” από ARPAT ([βλέπε link](#)).

Οδηγίες:

Προσωπικός αναστοχασμός (30 λεπτά)

1. Διαβάστε προσεκτικά το «Pills of Sustainability» της ARPAT, κρατώντας σημειώσεις και συγκρίνοντας τις διαφορετικές μεθόδους που ισχύουν στη χώρα σας.
2. Προσπαθήστε να σκεφτείτε μια καθημερινή και κοινή δραστηριότητα και προσπαθήστε να σκεφτείτε την ενσωμάτωση καλών πρακτικών αειφορίας σε αυτήν. Θα μπορούσαν να είναι μικρές αλλαγές ή μικρές λεπτομέρειες που σας βοηθούν να κάνετε τη δράση πιο βιώσιμη.

Κλείσιμο: Αναλογιζόμενοι τις δραστηριότητες που υιοθετούμε στην καθημερινή σας ρουτίνα, μπορείτε να κατανοήσετε καλύτερα τις δυνατότητες εισαγωγής βιώσιμων πρακτικών στη ζωή σας και, κατά συνέπεια, στις αίθουσες διδασκαλίας με πρακτικό και κατανοητό τρόπο. Αυτές οι πρακτικές ενδυναμώνουν τα παιδιά από νεαρή ηλικία να αποκτήσουν μεγαλύτερη συνείδηση για τη βιωσιμότητα.

Συνέχεια: Μετά από αυτόν τον προσωπικό προβληματισμό, θα πρέπει να σκεφτείτε τις καθημερινές δραστηριότητες στην τάξη που εργάζεστε και κατά πόσο μπορείτε να τις

3. Συστάσεις του Συμβουλίου της ΕΕ σχετικά με τη μάθηση για την πράσινη μετάβαση και την αειφόρο ανάπτυξη

Συστάσεις για την ενθάρρυνση της μάθησης για την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη: Τον Ιούνιο του 2022, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε σύσταση προς τα κράτη μέλη για την υποστήριξη πολιτικών και προγραμμάτων για τη μάθηση για την πράσινη μετάβαση και την αειφόρο ανάπτυξη. Αυτό είναι απαραίτητο για να διασφαλιστεί ότι οι μαθητές όλων των ηλικιών αποκτούν τις γνώσεις για να ζουν πιο βιώσιμα και αποκτούν τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για να δράσουν για ένα βιώσιμο μέλλον.

Ειδικότερα, καλεί τα κράτη μέλη να:

- Θεωρήσουν τη μάθηση για την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη προτεραιότητα των πολιτικών και προγραμμάτων εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και κατάρτισης
- Παρέχουν ευκαιρίες σε όλους τους μαθητές να μάθουν περισσότερα για τα θέματα έκτακτης ανάγκης για το κλίμα και τη βιωσιμότητα στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση
- Κινητοποιήσουν εθνικά και ευρωπαϊκά κονδύλια για επενδύσεις με πράσινο και βιώσιμο εξοπλισμό, πόρους και υποδομές
- Βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν τις γνώσεις και τις διδακτικές τους δεξιότητες για την αντιμετώπιση των ζητημάτων έκτακτης ανάγκης και βιωσιμότητας που σχετίζονται με το κλίμα
- Δημιουργήσουν μαθησιακά πλαίσια που ευνοούν την αειφορία, εμπλέκοντας σε αυτά όλες τις σχολικές δραστηριότητες και δράσεις
- Συμμετέχουν ενεργά, μαθητές και προσωπικό σχολείων, τοπικές αρχές και οργανώσεις νεολαίας στην εκπαίδευση για την αειφορία.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ολόκληρο το κείμενο βρίσκεται στην ιστοσελίδα <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/green-education/learning-for-the-green-transition>.

GreenComp: Μαζί με την υιοθέτηση των προτεινόμενων «Συστάσεων σχετικά με τη μάθηση για την πράσινη μετάβαση και την αειφόρο ανάπτυξη», το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δημοσίευσε τη μελέτη GreenComp, η οποία καθορίζει το ευρωπαϊκό πλαίσιο αρμοδιοτήτων για την αειφορία. (Αυτή η δραστηριότητα είναι κατάλληλη για να εκπονηθεί ατομικά).

Η GreenComp περιγράφει ένα σύνολο ικανοτήτων βιωσιμότητας προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αυξανόμενη ανάγκη των ανθρώπων να βελτιώσουν και να αναπτύξουν γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις ώστε να σκέφτονται, να σχεδιάζουν και να ενεργούν με ενσυναίσθηση, υπευθυνότητα και φροντίδα για τον πλανήτη και, ως εκ τούτου, να ζουν, να εργάζονται και να συμπεριφέρονται

βιώσιμα. Η μελέτη GreenComp είναι επομένως ένα μη θεσμοθετημένο πλαίσιο για τις ικανότητες αειφορίας που παρέχει κοινό έδαφος για τους εκπαιδευόμενους (ανεξάρτητα από την ηλικία και το επίπεδο εκπαίδευσής τους, σε τυπικά, μη τυπικά και άτυπα πλαίσια μάθησης) και καθοδήγηση για τους εκπαιδευτικούς.

Συγκεκριμένα, στον τομέα της εκπαίδευσης, παρέχει ένα εννοιολογικό μοντέλο που μπορούν να χρησιμοποιήσουν όλοι όσοι εμπλέκονται στη δια βίου μάθηση με διαφορετικούς στόχους, όπως:

- Ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της μάθησης για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα
- Σχεδιασμό ευκαιριών μάθησης με στόχο την ανάπτυξη ικανοτήτων για την αειφορία
- Αξιολόγηση της δικής τους κατάστασης όσον αφορά την υποστήριξη των εκπαιδευομένων στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Μπορείτε να σώσετε στον υπολογιστή σας ολόκληρη τη μελέτη πατώντας [εδώ](#)

Δραστηριότητα 3

Περιγραφή: Βελτίωση της γνώσης και της κατανόησης των συνιστομένων από την Ευρωπαϊκή Ένωση αρχών μάθησης για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, επιτρέποντάς σας να ενσωματώσετε τις αρχές αυτές σε διδακτικές πρακτικές που προωθούν τον περιβαλλοντικό γραμματισμό, την κριτική σκέψη και την ενεργό συμμετοχή των παιδιών σε πρωτοβουλίες βιωσιμότητας, καλλιεργώντας μια κουλτούρα περιβαλλοντικής ευθύνης στα εκπαιδευτικά πλαίσια από μικρή ηλικία.

Υλικό: Υπολογιστής με πρόσβαση στο διαδίκτυο, έντυπο έγγραφο με τις Συστάσεις του Συμβουλίου της ΕΕ για την πράσινη μετάβαση και αειφόρο ανάπτυξη.

Οδηγίες:

1. Ατομική μελέτη (15 λεπτά)

Αφιερώστε λίγο χρόνο και επικεντρωθείτε στη γενική δομή των συστάσεων του Συμβουλίου της ΕΕ, τις οποίες μπορείτε να βρείτε τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή.

2. Δραστηριότητα αναστοχασμού με λέξεις-κλειδιά (15 λεπτά)

Αφού κατανοήσετε το γενικό πλαίσιο του εγγράφου, επιλέξτε ένα τμήμα ή ένα θέμα από τις Συστάσεις. Προσπαθήστε να επικεντρωθείτε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποιοι είναι οι πρωταρχικοί στόχοι που περιγράφονται στο συγκεκριμένο τμήμα ή θέμα που επιλέξατε και πώς σχετίζονται με τους ευρύτερους στόχους της Σύστασης;
- Πώς μπορούν να εφαρμοστούν οι κατευθυντήριες γραμμές που παρουσιάζονται στο συγκεκριμένο τμήμα ή θέμα στην επαγγελματική σας πρακτική;
- Ποιες πιθανές προκλήσεις ή εμπόδια θα μπορούσαν να προκύψουν κατά την προσπάθεια εφαρμογής των αρχών του συγκεκριμένου τμήματος ή θέματος και πώς θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά;

Ως τελική άσκηση, εντοπίστε μία λέξη-κλειδί που συνοψίζει καλύτερα την ουσία της εν λόγω

ενότητας. Για παράδειγμα, για μια ενότητα σχετική με τις πράσινες ικανότητες, θα μπορούσατε να επιλέξετε «δεξιότητες» ή «καινοτομία».

Κλείσιμο: Συνοψίζοντας τις συστάσεις του Συμβουλίου της ΕΕ σε λέξεις-κλειδιά, θα κατανοήσετε καλύτερα τις βασικές αρχές της μάθησης για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Οι ερωτήσεις προβληματισμού και ο προσδιορισμός μιας λέξης-κλειδί για μια συγκεκριμένη ενότητα των συστάσεων, σας ενθαρρύνουν να αναστοχαστείτε για την κατανόησή σας για το συγκεκριμένο ζήτημα, και να εξετάσετε πρακτικές εφαρμογές, αξιολογώντας κριτικά το περιεχόμενο των συστάσεων και συνδέοντάς το με το επαγγελματικό και προσωπικό σας πλαίσιο.

Συνέχεια: Μετά από τη δραστηριότητα αυτή, θα πρέπει να είστε σε θέση να «μεταφράσετε» αυτές τις αρχές σε εφαρμόσιμες στρατηγικές για τις τάξεις σας, προωθώντας μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση για την πράσινη εκπαίδευση. Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναλογιστείτε τις απαντήσεις σας και να εντοπίσετε τυχόν τομείς στους οποίους αισθάνεστε ότι χρειάζεστε περαιτέρω διευκρινίσεις ή βαθύτερη κατανόηση - ποια βήματα θα κάνετε για να αντιμετωπίσετε αυτά τα κενά; Στη συνέχεια, μοιραστείτε μια διαπίστωση από αυτή την άσκηση με έναν/μία συνάδελφο/φίσο ή ομότιμο/μη και συζητήστε το πώς οι αρχές της Σύστασης του Συμβουλίου της ΕΕ θα μπορούσαν να επηρεάσουν το κοινό σας έργο.

4. Δραστηριότητες ρουτίνας και ΥΕ στην προσχολική εκπαίδευση για την προώθηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας

Αειφορία στην πρώιμη παιδική ηλικία: Η διδασκαλία του σεβασμού για το περιβάλλον από νεαρή ηλικία είναι ζωτικής σημασίας για τη διαπαιδαγώγηση υπεύθυνων, ενημερωμένων πολιτών που υιοθετούν βιώσιμο τρόπο ζωής. Ενδυναμώνοντας τα παιδιά με γνώσεις και αξίες γύρω από τα θέματα της αειφορίας και του περιβάλλοντος, τα καθιστούμε ικανά να υιοθετούν καλύτερες καταναλωτικές συνήθειες από τις προηγούμενες γενιές, συμβάλλοντας στην προστασία ενός περιβάλλοντος που έχει υποστεί ζημιές από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Είναι σημαντικό να καλλιεργούμε την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση από νωρίς, ξεκινώντας από το οικείο, τοπικό περιβάλλον, καθώς αυτό ενθαρρύνει την πρακτική δράση. Παρόλο που συνθήματα όπως «Σώστε τα πάντα!» έχουν αυξήσει την οικολογική ευαισθητοποίηση, συχνά αποτυγχάνουν να προωθήσουν συγκεκριμένες δράσεις. Η εστίαση σε οικεία περιβάλλοντα βοηθά στην απάντηση του ερωτήματος «Τι μπορώ να κάνω;» και προάγει μια πιο προσωπική, προσεκτική σχέση με τη φύση, αμφισβητώντας τη νοοτροπία της φύσης ως ανεξάντλητου πόρου. Η διδασκαλία της αειφορίας από την πρώιμη παιδική ηλικία δημιουργεί τα θεμέλια για δια βίου μάθηση και προωθεί συμπεριφορές που μπορούν να επηρεάσουν θετικά το περιβάλλον. Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει στα παιδιά να δουν ότι μικρές, καθημερινές ενέργειες μπορούν να κάνουν τη διαφορά.

Βιωσιμότητα στην πρώτη αγωγή και εκπαίδευση: Οι εκπαιδευτικές υπηρεσίες για τα μικρά παιδιά είναι το κλειδί για την προώθηση της προστασίας του περιβάλλοντος, προωθώντας θετικές στάσεις απέναντι στην αειφορία από την πρώιμη παιδική ηλικία. Η εκπαίδευση για την αειφορία θα πρέπει να ξεκινά από την πρώιμη παιδική ηλικία, ενσωματώνοντας παιγνιώδεις και καθημερινές δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την περιέργεια, τον σεβασμό και την οικολογική συμπεριφορά. Η εκπαίδευση στην ύπαιθρο είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική, προσφέροντας άμεσες εμπειρίες με

τη φύση που βοηθούν τα παιδιά να αναπτύξουν οικολογική ευαισθησία. Ωστόσο, η άμεση επαφή με τη φύση από μόνη της δεν είναι αρκετή για τη δημιουργία ικανοποιητικής περιβαλλοντικής συνείδησης. Είναι επίσης σημαντικό να συνδυάζονται οι υπαίθριες δραστηριότητες με δομημένη περιβαλλοντική εκπαίδευση, όπου τα παιδιά μαθαίνουν για τα χαρακτηριστικά, τις λειτουργίες και τους κινδύνους για το περιβάλλον. Με την ενσωμάτωση πρακτικών δράσεων και εργαστηρίων οι οποίες προσφέρουν εμπειρίες που αντλούν από το φυσικό περιβάλλον, η πρώτη αγωγή και εκπαίδευση μπορεί να καλλιεργήσει μια βαθιά, διαρκή σύνδεση με το περιβάλλον, βοηθώντας τα παιδιά να εξελιχθούν σε υπεύθυνους, περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένους πολίτες. Αυτή η ολιστική προσέγγιση διασφαλίζει ότι οι βιώσιμες συμπεριφορές γίνονται μέρος της καθημερινής ρουτίνας κάθε ατόμου.

Μερικά παραδείγματα δραστηριοτήτων στο νηπιαγωγείο: Η συμμετοχή των μικρών παιδιών σε καθημερινές δραστηριότητες και δράσεις είναι το κλειδί για την εκπαίδευση καλών πρακτικών αειφορίας. Ακόμα και η επιλογή να αγοράζουμε «λιγότερα» ποσοτικά και να προτιμάμε αντ' αυτού πιο φυσικά υλικά είναι μέρος αυτής της ευρύτερης οικολογικής αλλαγής που θα μπορέσει να αλλάξει τον τρόπο ζωής των ανθρώπων. Ακόμα και η δημιουργία έργων do-it-yourself (κάντε το μόνοι σας) με ανακυκλωμένα υλικά, δραστηριότητες σε συνεργασία με οργανώσεις και κοινότητες που ασχολούνται με το περιβάλλον και ευκαιρίες για συνεργασία με άλλα πρόσωπα εμπειρογνομόνων αφιερωμένα σε «πράσινα» θέματα θα προωθήσουν μια στενότερη σύνδεση μεταξύ της κοινωνίας και του περιβάλλοντος, ώστε να συμπεριλάβουν όλο και περισσότερους ανθρώπους να υιοθετήσουν αυτόν τον τρόπο ζωής. Ενδεικτικά, αναφέρουμε πιο κάτω μερικά παραδείγματα εμπειριών, δραστηριοτήτων, εργαστηρίων και μικρών χειρωνακτικών που μπορούν να εισαχθούν στην καθημερινή ρουτίνα και που μπορούν να προταθούν στο νηπιαγωγείο.

Τα παιδιά στη φύση: Έχει ήδη αναφερθεί η σημασία της ΥΕ σε όλη τη δημοσίευση, γι' αυτό σκοπεύουμε εδώ να αναφέρουμε μερικά μόνο παραδείγματα δραστηριοτήτων που πρέπει να πραγματοποιούνται εκτός του νηπιαγωγείου:

Αυλή νηπιαγωγείου: Η δημιουργία ενός βιολογικού κήπου στο νηπιαγωγείο συνδέει τα παιδιά με τη φύση, καλλιεργώντας δεξιότητες παρατήρησης, φροντίδας και πρακτικής εργασίας. Προωθεί τη συνεργασία με τους συνομηλίκους και τους εκπαιδευτικούς, ενώ επιτυγχάνει βασικούς στόχους όπως η ευαισθητοποίηση για το τοπικό περιβάλλον, η οικοδόμηση θετικής σχέσης με τη φύση, η αναγνώριση της εποχιακής ανάπτυξης των λαχανικών και η κατανόηση του ρόλου των φρούτων και των λαχανικών στη διατροφή. Ενθαρρύνει επίσης την ενεργητική μάθηση, την εξοικονόμηση νερού και την εκτίμηση των πόρων της γης.

Φύτευση ενός δέντρου: Η φύτευση ενός δέντρου μαζί με τα παιδιά είναι μια απίστευτα σημαντική και εκπαιδευτική δραστηριότητα που μπορεί να έχει μόνιμο αντίκτυπο στη σχέση τους με τη φύση και το περιβάλλον. Αρχικά, θα πρέπει να εξηγηθεί γιατί όλα αυτά είναι ζωτικής σημασίας για τον Πλανήτη, διδάσκοντας τη σημασία των δέντρων για την παροχή οξυγόνου, τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, τη δημιουργία ενδιαιτημάτων για την άγρια ζωή και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Με αυτόν τον τρόπο, τα μικρότερα παιδιά μπορούν να μάθουν να σέβονται και να εκτιμούν την ομορφιά της φύσης, κατανοώντας την ανάγκη προστασίας των οικοσυστημάτων.

Επίσκεψη σε εκπαιδευτικό αγρόκτημα: Για να εξηγήσουν τη σημασία της βιώσιμης γεωργίας και των φυσικών οικοτόπων, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να οργανώσουν εκδρομές με τα παιδιά, ώστε να επισκεφθούν αγροτικές περιοχές που συχνά προσφέρουν δραστηριότητες ειδικά σχεδιασμένες για παιδιά. Τα εκπαιδευτικά αγροκτήματα είναι στην πραγματικότητα αγροκτήματα που υποδέχονται νηπιαγωγεία και οικογένειες και προσφέρουν χώρους μάθησης για τη ζωή των ζώων, την προέλευση των τροφίμων και γενικότερα πληροφορίες για το γεωργικό περιβάλλον, μεταδίδοντας έτσι τις γνώσεις που χαρακτηρίζουν μια γεωργική και διατροφική κληρονομιά υγείας, παράδοσης και πολιτισμού, αντιμετωπίζοντας με πρακτικό τρόπο θέματα όπως η σπατάλη τροφίμων, η βιωσιμότητα, η εποχικότητα και ο σεβασμός στα ζώα και τα φυτά.

Οι αίθουσες διδασκαλίας και ο υπαίθριος χώρος: Τα νηπιαγωγεία θα πρέπει να συνδέουν τα μαθησιακά πλαίσια εντός και εκτός του σχολικού κτηρίου, ώστε να δημιουργούν ευκαιρίες μάθησης που συνδέονται και συνεχίζονται στα δύο αυτά πλαίσια. Στις αίθουσες διδασκαλίας, μπορούν να υπάρχουν φυτά, ή μίνι θερμοκήπια, ώστε να προωθούνται δεξιότητες φροντίδας και παρατήρησης των φυτών από τα παιδιά. Επίσης, ένα εντομολόγιο, μπορεί να προσφέρει περαιτέρω εξερεύνηση για τη ζωή των ζώων. Εργαλεία όπως τα ψηφιακά μικροσκόπια επιτρέπουν τη βαθύτερη μελέτη των φυσικών στοιχείων. Τα εικονογραφημένα βιβλία και οι ιστορίες για τη φύση, τη βιωσιμότητα και την ανακύκλωση μπορούν εξίσου να αποτελέσουν αφορμή για δραστηριότητες και συζητήσεις, τόσο μέσα όσο και έξω από τις σχολικές αίθουσες σε όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Βιώσιμα ταξίδια: Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) αποκαλεί την ατμοσφαιρική ρύπανση «σιωπηλό δολοφόνο», ο οποίος προκαλείται σε μεγάλο βαθμό από ανθρώπινες δραστηριότητες όπως οι σταθμοί παραγωγής ενέργειας, οι βιομηχανίες και η κυκλοφορία. Η παράδοση των παιδιών στο σχολείο συμβάλλει σημαντικά στην κίνηση σε ώρες αιχμής και στη ρύπανση, επηρεάζοντας όχι μόνο τα σχολεία αλλά και ολόκληρες πόλεις. Οι βιώσιμες μέθοδοι μετακίνησης, όπως το περπάτημα, το ποδήλατο ή η χρήση δημόσιων μέσων μεταφοράς, μπορούν να μειώσουν τη ρύπανση. Πρωτοβουλίες όπως το Pedibus, όπου τα παιδιά πηγαίνουν στο σχολείο με τα πόδια μαζί με έναν ενήλικα, προωθούν βιώσιμες συνήθειες, μειώνουν την κυκλοφορία και ενθαρρύνουν την περιβαλλοντική υπευθυνότητα.

Δραστηριότητα 5

>> Η δραστηριότητα αυτή είναι κατάλληλη για ομαδική εργασία

Περιγραφή: Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα πρέπει να συλλέξουν βιβλία παιδικής λογοτεχνίας σχετικά με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, τα οποία να είναι κατάλληλα για την ηλικία των παιδιών και ελκυστικά. Αυτό τους δίνει τη δυνατότητα να διερευνήσουν βιώσιμες πρακτικές, την οικολογική ευαισθητοποίηση και περιβαλλοντική διαχείριση στην προσχολική εκπαίδευση, μέσα από τη λογοτεχνία.

Υλικά: Εικονογραφημένα βιβλία για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα για παιδιά προσχολικής ηλικίας

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ενδεικτικά βιβλία 1. La natura (E. Adbage); 2. Il piccolo giardiniere (E. Hughes) ; 3. L'albero magico (C. Matheson) ; 4. Il riciclo (L. Freytag) ; 5. La protesta (E. Lima) ; 6. La libertà del polpo (M. Meloy e F. Sala); 7. La bambina che piantava gli alberi (C. Hart e A. Suvorova); 8. Un solo mondo (M. Foreman); 9. Amico albero (S. Donati); 10. Natura dentro (A. Papini).

Οδηγίες:

1. Εισαγωγή (20 λεπτά)

Μετά από μια εισαγωγή σχετικά με τις συνήθειες δραστηριότητες και την ΥΕ στην προσχολική εκπαίδευση για την προώθηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ εστιάζουν στη σχέση μεταξύ των εικονογραφημένων βιβλίων για παιδιά και της μάθησης της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Οι εκπαιδευτικοί διερευνούν τη σημασία των εικονογραφημένων βιβλίων ως εργαλείο μάθησης στην πρώιμη παιδική ηλικία, εστιάζοντας στη δυνατότητα σύζευξης δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την ανάγνωση αφηγηματικών έργων για παιδιά που σχετίζονται με τη φύση.

2. Συλλογή βιβλιογραφίας (10 λεπτά)

Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα πρέπει να δημιουργήσουν ένα κατάλογο βασικών, προσιτών βιβλίων και πηγών για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, προσαρμοσμένων στη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

3. Διαδραστική Ανάγνωση βιβλίων

Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ χωρίζονται σε μικρές ομάδες και επεξεργάζονται μια ζωντανή διαδραστική ανάγνωση ενός επιλεγμένου βιβλίου, και στη συνέχεια την παρουσιάζουν σε όλη την ομάδα εκπαιδευτικών. Όταν η/ο μία/ένας εκπαιδευτικός ολοκληρώσει την παρουσίασή της/του, προβληματίζει τους υπόλοιπους/ες εκπαιδευτικούς να σκεφτούν πιθανές δραστηριότητες σχετικά με το θέμα της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας που θα μπορούσαν να εφαρμόσουν με τα παιδιά με βάση τα προτεινόμενα βιβλία.

Κλείσιμο: Ο συνδυασμός διαδραστικής ανάγνωσης ελκυστικών ιστοριών με τη χρήση εικονογραφήσεων κατάλληλων για παιδιά, και η υλοποίηση βιώσιμων δραστηριοτήτων θα προωθήσει την πρώιμη κατανόηση εννοιών όπως η ανακύκλωση, η διατήρηση της φύσης, ο σεβασμός των φυσικών πόρων. Με αυτόν τον τρόπο οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα μπορούν να ενσωματώνουν θέματα περιβαλλοντικής βιωσιμότητας καθημερινά στα μαθήματα, τις συζητήσεις και τις δραστηριότητες που υλοποιούν, χρησιμοποιώντας τα επιλεγμένα βιβλία και να προάγουν παράλληλα την ανάπτυξη της ευαισθητοποίησης και των θετικών συνηθειών για τα περιβαλλοντικά θέματα με τρόπο κατάλληλο για την πρώιμη παιδική ηλικία.

Συνέχεια: Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ μοιράζονται επιπρόσθετες πιθανές πρακτικές δράσεις που μπορούν να εφαρμοστούν.

5. Ανακύκλωση και δημιουργικότητα στην προσχολική εκπαίδευση

Ακολουθώντας την ιεραρχία στην επεξεργασία των αποβλήτων που προτείνει η Ευρωπαϊκή Ένωση, καθήκον των εκπαιδευτικών κάθε σχολικής μονάδας είναι να δώσουν το καλό παράδειγμα στα παιδιά και να προσπαθήσουν να αποφύγουν τα απόβλητα φροντίζοντας να αγοράζουν μόνο ό,τι είναι πραγματικά απαραίτητο και μπορεί να έχει διάρκεια ζωής ή τουλάχιστον να επισκευαστεί, και προσπαθώντας να περιορίσουν τα προϊόντα με πολλές συσκευασίες. Είναι δυνατόν να οργανώσετε δραστηριότητες με βάση την Πυραμίδα των απορριμμάτων, με στόχο:

- Επαναχρησιμοποίηση: ένα αντικείμενο που δεν χρησιμοποιείται πλέον, μπορεί να είναι ακόμα χρήσιμο σε κάποιον άλλο και, επομένως, οι εκπαιδευτικοί μπορούν, για παράδειγμα, να οργανώνουν ημέρες αγοράς, κατά τις οποίες τα παιδιά δίνουν νέα ζωή σε παιχνίδια, βιβλία, ρούχα που δεν χρησιμοποιούν πλέον ανταλλάσσοντάς τα.
- Επισκευή: σπασμένα αντικείμενα, που μετατρέπονται σε καινούρια μέσω επισκευής. Μετά από διοργάνωση πραγματικών εργαστηρίων επισκευής στα οποία μπορούν να κληθούν να συμμετάσχουν αρμόδιοι ενήλικες (γονείς, παππούδες, γιαγιάδες, ειδικοί...), θα εξηγηθεί στα παιδιά μέσα από πρακτικές δραστηριότητες το πώς να επισκευάσουν τα δικά τους φθαρμένα αντικείμενα.
- Ανακύκλωση: δηλαδή, μετατροπή πιθανών άχρηστων υλικών σε νέα προϊόντα, ώστε να μάθουν τα παιδιά να μη σπαταλούν τίποτα: εκτός από τις μικρές καθημερινές φροντίδες (όπως το να χρησιμοποιούν το πίσω μέρος του χαρτιού για να φτιάχνουν σημειωματάρια και τα υπολείμματα των γευμάτων που καταναλώνονται στο σχολείο για να φτιάχνουν κομπόστ για τον σχολικό κήπο...), είναι δυνατόν να διοργανωθούν Εργαστήρια Δημιουργικής Ανακύκλωσης, στα οποία τα παιδιά μπορούν να αφεθούν και να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους για να δώσουν μια δεύτερη ευκαιρία στα πεταμένα υλικά, ζωντανεύοντας άλλα αντικείμενα.
- Διάθεση απορριμμάτων: τα παιδιά μπορούν να συμμετέχουν στον διαχωρισμό των απορριμμάτων στο σχολείο, ως μια συνήθη πρακτική, μαθαίνοντας από μικρή ηλικία πώς να διαχωρίζουν σωστά τα απορρίμματα.

Δραστηριότητα 6

Περιγραφή: Να αναπτυχθεί η ατομική δημιουργικότητα των εκπαιδευτικών ΠΑΕ, μέσω της χρήσης άχρηστων υλικών, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να σχεδιάζουν ελκυστικές, πρακτικές δραστηριότητες δημιουργίας προϊόντων από απορρίμματα, που ενθαρρύνουν τη δημιουργική έκφραση και την περιβαλλοντική συνείδηση.

Υλικά: ανακυκλωμένα υλικά, ανάλογα με το είδος του εργαστηρίου που πρόκειται να υλοποιηθεί.

Οδηγίες

Εργαστήριο ανακύκλωσης για τη δημιουργία προϊόντων από απορρίμματα (30 λεπτά)

Βρείτε κάποια διαθέσιμα άχρηστα υλικά ανάλογα με το είδος του εργαστηρίου που θέλετε να πραγματοποιήσετε στην τάξη σας και στη συνέχεια προσπαθήστε να δημιουργήσετε ένα προϊόν

Ορισμένες πιθανές ιδέες είναι οι εξής:

- Ένα παιχνίδι (π.χ. ένα αυτοκινητάκι από χαρτόνι).
- Ένα κουτί αποθήκευσης από ανακυκλωμένο χαρτόνι.
- Κοσμήματα (π.χ. χάρτινες χάντρες ή κολιέ από καπάκια μπουκαλιών).
- Γλάστρες από μπουκάλια ή κουτιά.

Κλείσιμο: Χρησιμοποιώντας τη δημιουργικότητά σας για να μετατρέψετε τα άχρηστα υλικά σε ένα νέο προϊόν, αποδείξατε τη δύναμη της ανακύκλωσης. Ως εκπαιδευτικοί, οι δεξιότητες και οι προοπτικές που εφαρμόσατε μπορούν να εμπνεύσουν τα παιδιά να σκεφτούν κριτικά για τη βιωσιμότητα, την καινοτομία και την επίλυση προβλημάτων στη δική τους καθημερινή δραστηριότητα στην τάξη, μαθαίνοντας ότι κάθε υλικό έχει τη δυνατότητα επανεφεύρεσης.

Συνέχεια: Ο προβληματισμός γύρω από το θέμα καθιστά ικανούς τους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ να εφαρμόζουν τέτοιου είδους δραστηριότητες με τα παιδιά, λαμβάνοντας επίσης υπόψη πιθανά εμπόδια, προβλήματα, διαθεσιμότητα υλικών κ.λπ.

Περίληψη

Η εκπαίδευση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα είναι πολύ σημαντική για τα παιδιά, καθώς τα βοηθά να κατανοήσουν πώς οι ανθρώπινες ενέργειες επηρεάζουν τον πλανήτη. Επιπλέον τα εφοδιάζει με απαραίτητες γνώσεις και στάσεις ώστε να υιοθετούν βιώσιμες επιλογές. Μαθαίνοντας από μικρή ηλικία έννοιες όπως η διατήρηση, η ανακύκλωση και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τα παιδιά μεγαλώνουν με αίσθημα ευθύνης απέναντι στο περιβάλλον. Η υπαίθρια εκπαίδευση ενισχύει αυτό το στοιχείο παρέχοντας πρακτικές εμπειρίες, επιτρέποντας στα παιδιά να συνδεθούν με τη φύση, να παρατηρήσουν τα οικοσυστήματα και να αναπτύξουν μια βαθύτερη εκτίμηση για το περιβάλλον. Ο συνδυασμός και των δύο προσεγγίσεων προάγει την κριτική σκέψη, την επίλυση προβλημάτων και τη δια βίου δέσμευση για περιβαλλοντική διαχείριση.

Αξιολόγηση

Σχεδιάστε μια δραστηριότητα ρουτίνας ή ΥΕ για το νηπιαγωγείο με θέμα την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

Σχετικό Συμπληρωματικό Υλικό

<https://www.arp.at.toscana.it/documentazione/brochure/pillole-di-sostenibilita>

**ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Χρήση συμπεριληπτικών
στρατηγιών: Παιδαγωγικές
συμπερίληψης και στρατηγικές
ενεργής εμπλοκής παιδιών με
κινητικές δυσκολίες στην**

αποστολή τους

Επισκόπηση Ενότητας

Αυτή η ενότητα συζητά τον τρόπο με τον οποίο η αναπηρία κατασκευάζεται γύρω από διάφορες φιλοσοφικές και θεωρητικές παραδοχές και τον τρόπο με τον οποίο αυτές οι κατασκευές συνδέονται με τον εντοπισμό των εμποδίων στην εκπαίδευση και την υπαίθρια εκπαίδευση. Επιπλέον, παρουσιάζει τις βασικές αρχές των παιδαγωγικών στρατηγικών χωρίς αποκλεισμούς, αναφερόμενη κυρίως στον καθολικό σχεδιασμό, τη διαφοροποίηση και τον καθολικό σχεδιασμό για τη μάθηση, καθώς και τη συνεργασία. Σε αυτή την ενότητα οι εκπαιδευτικοί Πρώτης Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΠΑΕ), μπορούν να βρουν μια επισκόπηση: (1) των κατασκευών για την αναπηρία σε σχέση με την υπαίθρια εκπαίδευση (ΥΕ), (2) της προσβασιμότητας και του καθολικού σχεδιασμού (Universal Design), (3) των παιδαγωγικών στρατηγικών χωρίς αποκλεισμούς για την ΥΕ και (4) του καθολικού σχεδιασμού μάθησης (Universal Design for Learning) για την υλοποίηση ΥΕ χωρίς αποκλεισμούς. Η θεωρητική παρουσίαση των θεμάτων, συνοδεύεται από τρεις δραστηριότητες στις οποίες οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ ενθαρρύνονται να συμπληρώσουν για την κατανόηση των αρχών της ενότητας και δύο εργαλεία αξιολόγησης για την αξιολόγηση της χρήσης στρατηγικών χωρίς αποκλεισμούς για την εμπλοκή των παιδιών με κινητικές δυσκολίες/αναπηρίες στην υλοποίηση δραστηριοτήτων ΟΕ.

Διάρκεια/Αναμενόμενος χρόνος ολοκλήρωσης

Η ολοκλήρωση αυτής της ενότητας αναμένεται να διαρκέσει περίπου 6 ώρες.

Στόχοι

Ο κύριος στόχος αυτής της ενότητας είναι:

- Εξοικείωση των συμμετεχόντων με το θεωρητικό υπόβαθρο της εννοιολόγησης της αναπηρίας εστιάζοντας στις κινητικές αναπηρίες/δυσκολίες και τα φυσικά εμπόδια
- Εισαγωγή των βασικών αρχών της μάθησης χωρίς αποκλεισμούς στην ΥΕ, οι οποίες βασίζονται στις έννοιες της προσβασιμότητας και του καθολικού σχεδιασμού.

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της ενότητας οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα πρέπει να είναι ικανοί να:

- Προσδιορίζουν τους περιορισμούς και τα εμπόδια στη συμμετοχή παιδιών με κινητικές αναπηρίες/δυσκολίες σε δραστηριότητες ΥΕ, και τους τρόπους για να ξεπεραστούν
- Αναφέρουν τις διάφορες παιδαγωγικές στρατηγικές χωρίς αποκλεισμούς και τις εφαρμογές τους στην ΥΕ.
- Χρησιμοποιούν συμπεριληπτικά εργαλεία και πόρους για να διασφαλίσουν τη φιλοξενία όλων των παιδιών σε υπαίθριες δραστηριότητες
- Δημιουργούν ένα περιβάλλον μάθησης χωρίς αποκλεισμούς που σέβεται και εκτιμά η διαφορετικότητα.

Μέσα και υλικά κατάρτισης

Έντυπο υλικό: Κατευθυντήριες γραμμές για εκπαιδευτικούς πρώτης αγωγής και εκπαίδευσης (Πακέτο εργασίας 2) και Πρόγραμμα σπουδών κατάρτισης εκπαιδευτικών (Πακέτο εργασίας 3). Φορητός υπολογιστής, σύνδεση στο διαδίκτυο, φυλλάδια δραστηριοτήτων, χαρτί και στυλό

Μέθοδοι/Εργαλεία Αξιολόγησης

Κουίζ, παρατήρηση, προσωπικός αναστοχασμός

Εισαγωγή

Είναι σημαντικό οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ να αναγνωρίσουν ο τρόπος που σκεφτόμαστε και προσεγγίζουμε την αναπηρία επηρεάζεται από διαφορετικά φιλοσοφικά και θεωρητικά πλαίσια. Προκειμένου να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον μάθησης χωρίς αποκλεισμούς για όλα τα παιδιά, η ενότητα αυτή διερευνά την έννοια της αναπηρίας και της κατασκευής της για τον εντοπισμό των εμποδίων πρόσβασης και συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία, ιδίως σε υπαίθρια περιβάλλοντα μάθησης, και τη χρήση παιδαγωγικών στρατηγικών για τη μάθηση χωρίς αποκλεισμούς, εστιάζοντας σε προσεγγίσεις όπως ο καθολικός σχεδιασμός, η διαφοροποίηση και ο καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση (Universal Design for Learning, UDL).

Δίνεται έμφαση στην υιοθέτηση πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς, για τη διασφάλιση της συμπερίληψης και ουσιαστικής συμμετοχής των παιδιών σε εμπειρίες υπαίθριας εκπαίδευσης.

1. Κατασκευές και Κύρια Μοντέλα Αναπηρίας στην Υπαίθρια Εκπαίδευση

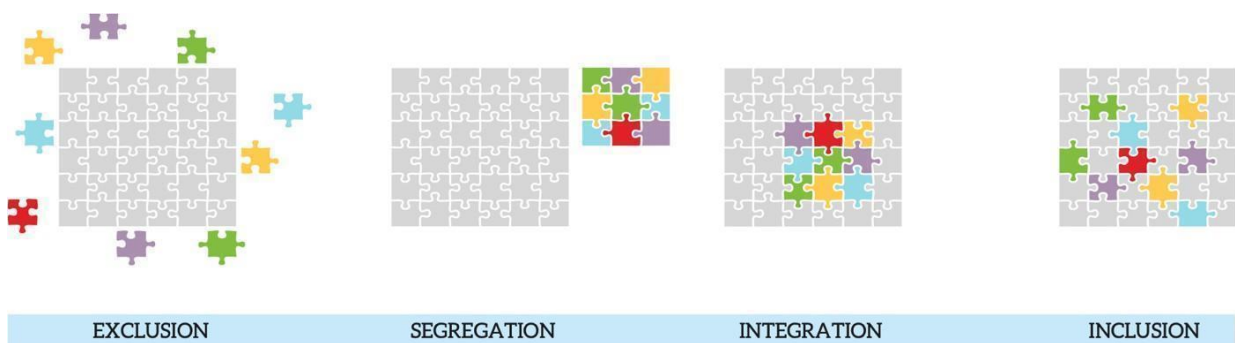
Η πεποίθηση ότι κάθε παιδί έχει το δικαίωμα συμμετοχής σε μια ποιοτική εκπαίδευση που προάγει την αξιοπρέπεια και τη βέλτιστη ανάπτυξη του, αποτελεί κεντρικό στοιχείο διεθνών πλαισίων, όπως η Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, [The Convention on the Rights of the Child \(CRC\)](#), και η Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, [Convention on the Rights of Persons with Disabilities \(CRPD\)](#). Οι αξίες αυτές υποστηρίζονται από παγκόσμιους, περιφερειακούς και εθνικούς φορείς και αντικατοπτρίζονται σε διαφορετικές εκπαιδευτικές πολιτικές. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά εμπόδια που εμποδίζουν την ισότιμη πρόσβαση όλων των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, ιδίως των παιδιών με κινητικές δυσκολίες/αναπηρία. Τα διάφορα μοντέλα αναπηρίας διαδραματίζουν καταλυτικό ρόλο στη διαμόρφωση παιδαγωγικών στρατηγικών για την εκπαίδευση παιδιών με αναπηρία. Τα μοντέλα αυτά κατευθύνουν την ανάπτυξη προσεγγίσεων που αποσκοπούν στην παροχή ίσων ευκαιριών συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία για όλα τα παιδιά, και στη δημιουργία περιβαλλόντων μάθησης χωρίς αποκλεισμούς, τόσο στις αίθουσες διδασκαλίας όσο και στην ύπαιθρο. Συνοπτικά τα διαφορετικά μοντέλα αναπηρίας διαμορφώνουν τον τρόπο που προσεγγίζουμε την εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρία.

Τα μοντέλα είναι:

- Το ιατρικό μοντέλο, θεωρεί την αναπηρία ως ένα προσωπικό ζήτημα που απαιτεί ιατρική θεραπεία.
- Το φιλανθρωπικό μοντέλο, θεωρεί την αναπηρία ως προσωπική τραγωδία, και βασίζεται στην παροχή φιλανθρωπικών χειρνομιών και φροντίδας.
- Το κοινωνικό μοντέλο, εστιάζει στην θέση ότι η αναπηρία είναι αποτέλεσμα των κοινωνικών εμποδίων και όχι των ατομικών βλαβών του ατόμου, και καλεί για την άρση των εμποδίων αυτών μέσω της κοινωνικής δράσης.
- Το μοντέλο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αναγνωρίζει ότι η αναπηρία μέρος της ανθρώπινης ποικιλομορφίας που πρέπει να γίνεται σεβαστή, και απαιτεί συλλογική ευθύνη για ισότητα δίνοντας έμφαση σε κοινωνικές και πολιτικές δράσεις για τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τα διάφορα μοντέλα της αναπηρίας διαμορφώνουν τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις της εκπαίδευσης των παιδιών με αναπηρίες. Οι κύριες προσεγγίσεις που υιοθετούνται σε εκπαιδευτικά πλαίσια είναι ο αποκλεισμός (exclusion), η προοπτική της ειδικής αγωγής/εκπαίδευσης (segregation), η ένταξη (integration) και η συμπερίληψη (inclusion) στα πλαίσια της ενιαίας εκπαίδευσης. Για παράδειγμα συχνά η προοπτική της ειδικής αγωγής/εκπαίδευσης, ευθυγραμμίζεται με το ιατρικό μοντέλο, εστιάζοντας στην διόρθωση των «προβλημάτων» των παιδιών. Στην προσέγγιση της ένταξης, τα παιδιά τοποθετούνται στα εκπαιδευτικά πλαίσια μαζί με τα υπόλοιπα παιδιά, χωρίς όμως να δίνεται προσοχή στην ποιότητα των παρεχόμενων εκπαιδευτικών εμπειριών. Σε αντίθεση η συμπερίληψη στα πλαίσια της ενιαίας εκπαίδευσης υιοθετεί το κοινωνικό μοντέλο αναπηρίας υποστηρίζοντας ότι τα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα πρέπει να άρουν τα εμπόδια και να παρέχουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης και επιτυχίας για όλα τα παιδιά αντανακλώντας μια μετασχηματιστική προσέγγιση που έχει τις ρίζες της στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Δραστηριότητα 1: Δραστηριότητα Αναστοχασμού: Προσδιορισμός κατασκευών και στερεοτύπων της αναπηρίας στις εκπαιδευτικές πρακτικές

Περιγραφή: Η δραστηριότητα αυτή σας ενθαρρύνει να προβληματιστείτε σχετικά με τις εκπαιδευτικές πρακτικές που υιοθετούνται στο σχολικό περιβάλλον, εστιάζοντας στο πώς αυτές μπορεί να αντανakλούν τα διαφορετικά μοντέλα αναπηρίας και τις εκπαιδευτικές προσεγγίσεις και τους λόγους. Η δραστηριότητα θα σας βοηθήσει να κατανοήσετε πώς μια καθημερινή στάση και πρακτική στην εκπαίδευση μπορεί στην πραγματικότητα να διαμορφώνεται από υποκείμενα στερεότυπα και αντιλήψεις για την αναπηρία. Έτσι θα προωθηθεί μια βαθύτερη κατανόηση της μετασχηματιστικής προσέγγισης της εκπαίδευσης που εδράζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα και την κοινωνική δικαιοσύνη.

Υλικά: Στυλό και χαρτί

Οδηγίες:

Αφιερώστε μερικά λεπτά και προβληματιστείτε για το περιεχόμενο των δηλώσεων που υπάρχουν στο φυλλάδιο με τον τίτλο, «*Disability constructions and stereotypes*» (Παράρτημα 1)

Στη συνέχεια προσδιορίστε:

Ποια μοντέλα αναπηρίας πρεσβεύει κάθε δήλωση;

Ποιες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις αντιπροσωπεύει κάθε δήλωση;

Κλείσιμο: Με την κατανόηση των πιο πάνω πτυχών, θα είστε σε θέση να αναζητήσετε τρόπους προώθησης ίσων ευκαιριών και ελεύθερης επιλογής και ανάπτυξης ικανοτήτων, εστιάζοντας σε προσαρμογές που είναι περισσότερο συστημικές αντί προσωπικές.

Συνέχεια: Καθώς προβληματίζεστε σχετικά με τις παρεχόμενες δηλώσεις, αναστοχαστείτε τις δικές σας παρόμοιες (εάν υπάρχουν) εμπειρίες και παραδείγματα από τα εκπαιδευτικά πλαίσια όπου εργάζεστε ή ακόμα και αντιφατικά, διαφορετικά παραδείγματα και εξετάστε τις προοπτικές από την άποψη των κατασκευών και των μοντέλων αναπηρίας.

2. Προσβασιμότητα και Καθολικός Σχεδιασμός: Προσδιορισμός εμποδίων και λύσεων

Οι υπαίθριες δραστηριότητες προσφέρουν πολύτιμες μαθησιακές εμπειρίες για τα μικρά παιδιά, αλλά μπορεί να προκύψουν εμπόδια στη συμμετοχή, ιδίως για τα παιδιά με αναπηρίες. Για να δημιουργήσουν πραγματικά συμπεριληπτικά περιβάλλοντα μάθησης στην ύπαιθρο, οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ πρέπει να αναγνωρίσουν αυτά τα εμπόδια και να εφαρμόσουν στρατηγικές και καινοτόμους πόρους για την αντιμετώπισή τους. Εντοπίζοντας τα εμπόδια, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διερευνήσουν τρόπους για άρση τους με τη χρήση της τεχνολογίας ή άλλων καινοτόμων πόρων. Για το σκοπό αυτό οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα πρέπει να αναγνωρίσουν ότι τα πιο κοινά εμπόδια στην υπαίθρια μάθηση είναι :

- **Φυσικά Εμπόδια:** Το ανώμαλο έδαφος, τα στενά μονοπάτια ή η έλλειψη προσβάσιμου υπαίθριου εξοπλισμού μπορεί να εμποδίσουν τα παιδιά με κινητικές δυσκολίες να συμμετάσχουν πλήρως.
- **Έλλειψη υποστηρικτικού/προσαρμοστικού εξοπλισμού:** Ο συνήθης υπαίθριος εξοπλισμός συχνά δεν ανταποκρίνεται στις διαφορετικές σωματικές ανάγκες των παιδιών, περιορίζοντας τη συμμετοχή τους.

- **Κοινωνικά Εμπόδια:** Τα παιδιά με προβλήματα επικοινωνίας μπορεί να δυσκολεύονται να συνεργαστούν με τους συνομηλίκους τους κατά τη διάρκεια υπαίθριων δραστηριοτήτων, με αποτέλεσμα να αποκλείονται από τις δραστηριότητες.
- **Συμπεριφορικά Εμπόδια:** Οι λανθασμένες αντιλήψεις σχετικά με τις ικανότητες των παιδιών μπορεί να περιορίσουν τα είδη των δραστηριοτήτων που προσφέρονται, με αποτέλεσμα να μειώνονται οι ευκαιρίες ουσιαστικής συμμετοχής των παιδιών με αναπηρία.
- **Εμπόδια Προγράμματος Σπουδών:** Οι υπαίθριες δραστηριότητες μπορεί να μην σχεδιάζονται με ευελιξία, γεγονός που μπορεί να αποκλείσει παιδιά με διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες και ικανότητες.
- **Ανεπαρκής Σχεδιασμός για Διαφορετικές Ανάγκες:** Συχνά οι υπαίθριοι χώροι και οι υπαίθριες δραστηριότητες σχεδιάζονται, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το ευρύ φάσμα ικανοτήτων των παιδιών, περιορίζοντας έτσι τη συμμετοχή τους.

Προκειμένου να εντοπιστούν και να σχεδιαστούν λύσεις για την αντιμετώπιση των διαφόρων εμποδίων, ειδικά για την αντιμετώπιση των αναγκών των παιδιών με κινητικές δυσκολίες/αναπηρίες, καθώς και κάθε παιδιού με διαφορετικό προφίλ, ενδιαφέροντα και προσδοκίες, οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα πρέπει να εξετάσουν την εφαρμογή της θεμελιώδους αρχής της προσβασιμότητας και των αρχών του καθολικού σχεδιασμού.

Η Προσβασιμότητα είναι μια θεμελιώδης αρχή που διασφαλίζει την ίση πρόσβαση σε εγκαταστάσεις, προϊόντα και υπηρεσίες για όλα τα άτομα, ιδίως για τα άτομα με αναπηρία¹. Για να επιτευχθεί η πλήρης ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία, οι κοινωνίες θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τα διάφορα εμπόδια που στερούν τη δυνατότητα πρόσβασης των ατόμων σε εγκαταστάσεις, προϊόντα και υπηρεσίες.

Ο Καθολικός Σχεδιασμός είναι μια ευρύτερη έννοια που ορίζεται από το Κέντρο Καθολικού Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου της Βόρειας Καρολίνας ως «ο σχεδιασμός προϊόντων και περιβαλλόντων ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους τους ανθρώπους, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, χωρίς την ανάγκη προσαρμογής ή εξειδικευμένου σχεδιασμού». Διατηρεί επτά σημαντικές αρχές που αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι το δομημένο περιβάλλον, η τεχνολογία, οι υπηρεσίες και τα προϊόντα είναι χρησιμοποιήσιμα και προσβάσιμα από το ευρύτερο δυνατό κοινό χωρίς την ανάγκη εξειδικευμένων προσαρμογών ή μετασκευών². Συνοπτικά, οι αρχές αυτές είναι οι εξής:

1. **Ισότιμη χρήση:** Ο σχεδιασμός είναι εύχρηστος για άτομα με διαφορετικές ικανότητες.
2. **Ευέλικτη Χρήση:** Ο σχεδιασμός προσαρμόζεται σε ένα ευρύ φάσμα ατομικών προτιμήσεων και ικανοτήτων.

¹ United Nations: UN Enable - Accessibility (2007), <https://www.un.org/esa/socdev/enable/disacc.htm>. Last accessed 1 Nov 2023

² The Centre for Excellence in Universal Design (CEUD). Ireland: <https://universaldesign.ie/>

3. **Απλή και Διαισθητική Χρήση:** Η χρήση του σχεδιασμού είναι εύκολα κατανοητή, ανεξάρτητα από την εμπειρία, τις γνώσεις, τις γλωσσικές δεξιότητες ή το επίπεδο συγκέντρωσης του χρήστη.
4. **Αντιληπτική Πληροφορία:** Ο σχεδιασμός επικοινωνεί αποτελεσματικά τις απαραίτητες πληροφορίες στο χρήστη, ανεξάρτητα από τις συνθήκες περιβάλλοντος ή τις αισθητηριακές ικανότητες του χρήστη.
5. **Ελαχιστοποίηση σφάλματος:** Ο σχεδιασμός ελαχιστοποιεί τους κινδύνους και τις δυσμενείς συνέπειες τυχαίων ή ακούσιων ενεργειών.
6. **Μικρή Σωματική Προσπάθεια:** Ο σχεδιασμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά και άνετα και με ελάχιστη κόπωση.
7. **Μέγεθος και Χώρος για χρήση:** Παρέχεται κατάλληλο μέγεθος και χώρος για χρήση, ανεξάρτητα από το μέγεθος του σώματος, τη στάση του σώματος ή την κινητικότητα του χρήστη.

Ο καθολικός σχεδιασμός και η προσβασιμότητα είναι αλληλένδετα, καθώς η δεύτερη αφορά την ανάπτυξη λύσεων για την επίτευξη του καθολικού σχεδιασμού. Η προσβασιμότητα, ως αγκαλιάζει τις βασικές αξίες της ανθρώπινης ποικιλομορφίας, της κοινωνικής ένταξης και της ισότητας, προωθώντας ένα περιβάλλον χωρίς εμπόδια και χωρίς αποκλεισμούς. Τόσο ο καθολικός σχεδιασμός όσο και η προσβασιμότητα συνδέονται επίσης με τη χρήση της τεχνολογίας³. Ως εκ τούτου, κάποιες τεχνολογικές και καινοτόμες λύσεις για τον καθολικό σχεδιασμό περιβαλλόντων αποτελούν:

- **Καινοτόμα Υποστηρικτική Τεχνολογία (ΥΤ):** Προσαρμοστικές τεχνολογίες όπως αναπηρικά αμαξίδια για όλα τα εδάφη ή συσκευές που ενισχύουν την κινητικότητα σε ανώμαλες εξωτερικές επιφάνειες, φορητές ράμπες και βοηθήματα κινητικότητας μπορούν να επιτρέψουν στα παιδιά με σωματικές αναπηρίες/δυσκολίες να εξερευνήσουν πιο ελεύθερα τα υπαίθρια περιβάλλοντα και να συμμετάσχουν σε υπαίθριες δραστηριότητες. Επιπλέον, η τεχνολογία εικονικής πραγματικότητας θα μπορούσε να προσομοιώνει εμπειρίες στην ύπαιθρο, ενισχύοντας την αισθητηριακή εμπλοκή των παιδιών όταν υπάρχουν φυσικοί περιορισμοί.
- **Προσβάσιμοι χώροι παιχνιδιού:** Οι αρχές του καθολικού σχεδιασμού υποστηρίζουν τη δημιουργία περιβαλλόντων προσβάσιμων σε όλους, ανεξάρτητα από τις ικανότητές τους. Για παράδειγμα, οι υπαίθριοι χώροι μπορούν να εξοπλιστούν με ράμπες, ομαλά μονοπάτια και εξοπλισμό παιχνιδιού σχεδιασμένο για διαφορετικούς χρήστες, όπως κούνιες προσβάσιμες σε αναπηρικό αμαξίδιο και περιοχές αισθητηριακού παιχνιδιού.
- **Εργαλεία επαυξημένης και εναλλακτικής επικοινωνίας:** Για τα παιδιά με προβλήματα επικοινωνίας, η χρήση συσκευών φωνητικής απόδοσης με ενισχυτές απόδοσης για χρήση σε εξωτερικούς χώρους ή πινάκων επικοινωνίας με εικόνες κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού

³ Μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα στην Ενότητα 3 του Outdoor4mi, Ψηφιακές Δεξιότητες

σε εξωτερικούς χώρους μπορεί να υποστηρίξει την αλληλεπίδρασή τους με συνομηλίκους και εκπαιδευτικούς.

- **Διαδραστικές εφαρμογές και εργαλεία μάθησης:** Η τεχνολογία που ενισχύει την εξερεύνηση στην ύπαιθρο, όπως οι εφαρμογές αναγνώρισης της φύσης σε τάμπλετ, οι συσκευές μεγέθυνσης ή οι ψηφιακές κάμερες, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να κάνουν τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο πιο ελκυστικές και προσβάσιμες για όλα τα παιδιά

Δραστηριότητα 2: Δραστηριότητα Παρακολούθησης: Προσδιορισμός εμποδίων και λύσεις

Περιγραφή: Η δραστηριότητα αυτή ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ να παρατηρήσουν τους υπαίθριους χώρους μάθησης και να εντοπίσουν τα κοινά εμπόδια για τη συμμετοχή των μικρών παιδιών, ειδικότερα αυτών με κινητικές αναπηρίες/δυσκολίες, σε υπαίθριες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων. Μέσα από τη διαδικασία του κριτικού προβληματισμού σχετικά με τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί θα είναι σε θέση να δημιουργήσουν προσβάσιμα υπαίθρια περιβάλλοντα για τα παιδιά και να αναπτύξουν μια νοοτροπία χωρίς αποκλεισμούς.

Υλικά: Πένα, φυλλάδιο με τίτλο «*Universal Design Observation Handout*» (Παράρτημα 2)

Οδηγίες:

1. Περπατήστε στον εξωτερικό χώρο του νηπιαγωγείου όπου εργάζεστε ή της γειτονιάς (πάρκο, άλλος υπαίθριος χώρος) τον οποίο χρησιμοποιούν τα παιδιά για μάθηση ή ψυχαγωγία και παρατηρήστε τον τρόπο που εμπλέκονται τα παιδιά σε δραστηριότητες στους συγκεκριμένους χώρους.
2. Χρησιμοποιείτε το φυλλάδιο «Καθολικός Σχεδιασμός, Παρατήρηση» στο παράρτημα 2 και αναστοχαστείτε αναφορικά με τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού.
3. Σημειώστε ζητήματα ή εμπόδια που εντοπίζεται, στοιχειοθετώντας την παρατήρησή σας.
4. Σε περίπτωση που λόγω καιρικών συνθηκών ή προβλημάτων προσβασιμότητας δεν μπορείτε να περπατήσετε σε ένα υπαίθριο χώρο, παρακολουθείτε εναλλακτικά τα σχετικά βίντεο: [Video 1: Outdoor learning with young children](#), ή [Video 2: Playgrounds to Outdoor Learning Environments](#), ή οποιοδήποτε άλλο βίντεο το οποίο είναι προσαρμοσμένο στο τοπικό περιβάλλον, και συμμετέχετε στη δραστηριότητα με τον ίδιο τρόπο.

Κλείσιμο: Έχοντας κατά νου τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού, μπορείτε εύκολα να εντοπίσετε τις βασικές προκλήσεις, όπως τα φυσικά, κοινωνικά και φυσικά εμπόδια που εμποδίζουν τη συμμετοχή όλων των παιδιών σε υπαίθριες δραστηριότητες. Εφαρμόζοντας τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού, μπορούμε να δημιουργήσουμε υπαίθρια περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς που είναι προσβάσιμα σε όλα τα παιδιά.

Συνέχεια: Η προώθηση υπαίθριων δραστηριοτήτων που ανταποκρίνονται στις ποικίλες κινητικές και άλλες φυσικές, αισθητηριακές και μαθησιακές ανάγκες των παιδιών θα ενθαρρύνει μια πιο δίκαιη μαθησιακή εμπειρία που θα βασίζεται στην προσβασιμότητα και την κοινωνική δικαιοσύνη.

3. Παιδαγωγικές Συμπερίληψης για ΥΕ

Αφού οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ έχουν καλλιεργήσει μια νοοτροπία χωρίς αποκλεισμούς, θα πρέπει να επικεντρωθούν στην υιοθέτηση παιδαγωγικών πρακτικών και στρατηγικών, οι οποίες εστιάζουν σε συγκεκριμένους πυλώνες, για τη δημιουργία ενός μαθησιακού περιβάλλοντος όπου κάθε μαθητής, ανεξάρτητα από την αναπηρία, το φύλο, το πολιτισμικό υπόβαθρο ή τις προσωπικές προτιμήσεις του, μπορεί να επιτύχει. Οι βασικοί πυλώνες τέτοιων παιδαγωγικών περιλαμβάνουν την παροχή επιλογών, την ατομική υποστήριξη, την ευελιξία και προσαρμοστικότητα, τις εύλογες προσαρμογές και το σεβασμό στην ατομικότητα.

Η ενσωμάτωση των πιο πάνω πυλώνων αντλούν από θεωρητικά πλαίσια όπως του Καθολικού Σχεδιασμού για τη Μάθηση, της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας, και της Συνεργατικής Διδασκαλίας, οι οποίες κατευθύνουν την υιοθέτηση συμπεριληπτικών εκπαιδευτικών πρακτικών. Συνοπτικά:

Ο Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση αποσκοπεί στο να καταστήσει τη μάθηση προσβάσιμη και μετασχηματιστική και διαθέσιμη για όλους τους συμμετέχοντες, λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά προφίλ των συμμετεχόντων και διασφαλίζοντας ότι οι διδακτικοί στόχοι, οι μέθοδοι, τα υλικά και η αξιολόγηση μπορούν να προσαρμοστούν ώστε να ανταποκρίνονται σε διαφορετικές ανάγκες. Ο καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση περιλαμβάνει τρεις βασικές αρχές:

- Εμπλοκή, π.χ. παροχή επιλογών για την παρακίνηση και διατήρηση του ενδιαφέροντος και την εμπλοκή με νόημα στη μαθησιακή διαδικασία όλων των συμμετεχόντων Design
- Αναπαράσταση, π.χ. παροχή επιλογών διαφορετικών μέσων παρουσίασης περιεχομένου και πληροφοριών
- Δράση και Έκφραση, π.χ. παροχή επιλογών για διάφορα μέσα συμμετοχής και αλληλεπίδρασης μεταξύ συμμετεχόντων στη μαθησιακή διαδικασία.

Η κάθε αρχή του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση περιλαμβάνει ένα σύνολο κατευθυντήριων γραμμών και σημείων ελέγχου που μπορείτε να τα βρείτε [στην ιστοσελίδα του οργανισμού CAST που εισήγαγε τον Καθολικό Σχεδιασμό για τη Μάθηση](#)

Η Διαφοροποιημένη Διδασκαλία, που έχει τις ρίζες της στο έργο της Carol Tomlinson (2000), υιοθετεί μια ευέλικτη προσέγγιση που αναγνωρίζει και ανταποκρίνεται στα διαφορετικά ενδιαφέροντα, την ετοιμότητα και τα μαθησιακά προφίλ των παιδιών, η οποία ευθυγραμμίζεται με τον Καθολικό Σχεδιασμό για τη Μάθηση. Η παιδαγωγική αυτή περιλαμβάνει την προσαρμογή του μαθησιακού περιεχομένου, των διαδικασιών, των αποτελεσμάτων και των περιβαλλόντων ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες κάθε παιδιού, προωθώντας μια δημοκρατική εκπαίδευση που βασίζεται στις ίσες ευκαιρίες και την κοινωνική δικαιοσύνη.

Η Συνεργατική Διδασκαλία είναι μια παιδαγωγική προσέγγιση που εφαρμόζεται ευρέως για την επιτυχή εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς. Δίνει έμφαση στο κοινό όραμα, τις αξίες και την ευθύνη μεταξύ των εκπαιδευτικών, οι οποίοι συνεργάζονται για το σχεδιασμό και την υλοποίηση της μαθησιακής διαδικασίας. Η προσέγγιση αυτή υποστηρίζει ένα εκπαιδευτικό σύστημα χωρίς αποκλεισμούς, όπου οι συντονισμένες δράσεις και η εμπιστοσύνη μεταξύ των εκπαιδευτικών συμβάλλουν σε ένα ολιστικό και υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον.

Δραστηριότητα 3: Προγραμματισμός Δραστηριότητας με βάση τον Καθολικό Σχεδιασμό για τη Μάθηση

>> Η δραστηριότητα αυτή είναι κατάλληλη για ομαδική εργασία

Περιγραφή:

Αυτή η συνεργατική δραστηριότητα εμπλέκει τους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ στον σχεδιασμό μιας υπαίθριας δραστηριότητας βασισμένης στις αρχές του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση. Προσδιορίζοντας τα κύρια στοιχεία του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση, της διαφοροποίησης της διδασκαλίας και της συνεργατικής διδασκαλίας, οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα είναι σε θέση να τα υιοθετήσουν ως αρχές κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη δομή και το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων εκπαίδευσης στην ύπαιθρο.

Υλικό: Materials: Ψηφιακή συσκευή με πρόσβαση στο διαδίκτυο για τις [κατευθυντήριες αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού για τη Μάθηση](#), χαρτί/στυλό.

Οδηγίες:

1. Μελετήστε τις [κατευθυντήριες αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού για τη Μάθηση](#)
2. Μετά, συζητείστε στην ομάδα σας, με 'ποιον τρόπο' θα μπορούσατε να υιοθετήσετε αυτές τις αρχές στο σχεδιασμό υπαίθριας δραστηριότητας. Εξετάστε στην ομάδα σας πτυχές όπως τους μαθησιακούς στόχους, το εκπαιδευτικό υλικό, τη μεθοδολογία της δραστηριότητας και την αξιολόγηση.
3. Σχεδιάστε συνεργατικά **στην** ομάδα σας μια υπαίθρια δραστηριότητα με την υιοθέτηση των αρχών του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση.

Κλείσιμο: Η δραστηριότητα προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών ΠΑΕ, βασικό στοιχείο της παιδαγωγικής χωρίς αποκλεισμούς. Αρχές όπως η επιλογή, η ευελιξία, η ατομική υποστήριξη και ο σεβασμός της διαφορετικότητας είναι θεμελιώδεις για την προώθηση της ένταξης.

Συνέχεια: Στη συνέχεια οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ μπορούν να προβληματιστούν σε μια ομαδική συζήτηση σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν όταν προσπάθησαν να σχεδιάσουν μια υπαίθρια δραστηριότητα με βάση τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση. Μπορούν να εξετάσουν πτυχές όπως ο ρόλος του εκπαιδευτικού, ο σχεδιασμός του εξωτερικού χώρου, η συμμετοχή των οικογενειών⁴, οι απαιτούμενοι πόροι κ.λπ.

4. Μαθησιακός Σχεδιασμός για ΥΕ χωρίς αποκλεισμούς

Σε μια προσπάθεια περαιτέρω εμβάθυνσης σε θέματα αναπηρίας, προσβασιμότητας και αρχών του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση, προτείνονται τρεις πυλώνες για το μαθησιακό σχεδιασμό οι οποίοι λειτουργούν ως συμπληρωματικοί. Ο μαθησιακός σχεδιασμός για τη συμπερίληψη όλων των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία, με τη χρήση της προσβασιμότητας, της τεχνολογίας και άλλων πόρων και εργαλείων διαμορφώνεται γύρω από τρία βασικά στοιχεία

⁴ Μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα στην Ενότητα 5 Outdoor4mi Επικοινωνία με οικογένειες και ενδιαφερόμενους φορείς

(όπως προσαρμόστηκε από την Μαύρου, 2023 - Οδηγός της UNICEF για τη χρήση της Υποστηρικτικής Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση):

Σχεδιασμός, ο οποίος θα πρέπει να είναι παιδοκεντρικός και να ακολουθεί τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση και της παιδαγωγικής χωρίς αποκλεισμούς

Τεχνολογία/Τεχνολογικά εργαλεία, τα οποία έχουν προστιθέμενη αξία για την προώθηση της προσβασιμότητας και της ένταξης, όπως και στον επαναπροσδιορισμό του τρόπου εμπλοκής και εμπειριών για όλους τους μαθητές

Συμμετοχή, η οποία προωθείται μέσω της εφαρμογής στρατηγικών διαφοροποίησης στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την παροχή ίσων ευκαιριών αλληλεπίδρασης και εμπλοκής.

Η συνεκτίμηση αυτών των τριών στοιχείων θα προωθήσει τη διαδικασία εφαρμογής των αρχών του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση και άλλων παιδαγωγικών στρατηγικών χωρίς αποκλεισμούς (διαφοροποιημένη διδασκαλία και συνεργατική διδασκαλία), για το σχεδιασμό ουσιαστικών μαθησιακών εμπειριών που θα παρέχουν ευκαιρίες συμμετοχής, εμπλοκής και αλληλεπίδρασης για όλα τα παιδιά, και ιδιαίτερα για εκείνα με κινητικά προβλήματα που συχνά αποκλείονται από δραστηριότητες που απαιτούν σωματική άσκηση.

Περίληψη

Αυτή η ενότητα δίνει έμφαση στις αρχές του σχεδιασμού της μάθησης χωρίς αποκλεισμούς, προσφέροντας στους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ την ευκαιρία να εμβαθύνουν στην κατανόηση της αναπηρίας και των πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς, ειδικά στην ΥΕ.

Τα βασικά συμπεράσματα της ενότητας περιλαμβάνουν τα εξής:

- Η αναπηρία θα πρέπει να γίνεται αντιληπτή ως συλλογική ευθύνη για την ισότητα, δίνοντας έμφαση στην κοινωνική και πολιτική δράση για τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Ο καθολικός σχεδιασμός παρέχει ένα πλαίσιο για την άρση των εμποδίων και την διασφάλιση της προσβασιμότητας στην υπαίθρια εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς.
- Παιδαγωγικές μέθοδοι χωρίς αποκλεισμούς, όπως ο καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση, η διαφοροποιημένη διδασκαλία και η συνεργατική διδασκαλία, καθιστούν την υπαίθρια εκπαίδευση μια προσιτή και ελκυστική δραστηριότητα που προάγει την συμπερίληψη και την ισότητα.
- Οι πυλώνες του Σχεδιασμού, της Τεχνολογίας/Τεχνολογικών Εργαλείων και της Συμμετοχής παρέχουν ένα πλαίσιο για τη δημιουργία ευέλικτων, υποστηρικτικών υπαίθριων δραστηριοτήτων που ανταποκρίνονται σε διαφορετικές ικανότητες, με βάση τις αρχές της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς.

Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ μπορούν να υιοθετήσουν τις πιο κάτω πρακτικές:

- Προσδιορίζουν στοιχεία προσβασιμότητας και καθολικού σχεδιασμού, που αφορούν φυσικά, κοινωνικά, και συμπεριφορικά εμπόδια, στο υπαίθριο περιβάλλον.

- Χρησιμοποιούν τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού για την άρση των εμποδίων στα υπαίθρια περιβάλλοντα μάθησης, διασφαλίζοντας της προσβασιμότητα και την ενεργή εμπλοκή όλων των παιδιών στις υπαίθριες δραστηριότητες.
- Υιοθετούν τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού για τη Μάθηση και της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας, κατά το σχεδιασμό μαθησιακών εμπειριών που επιτρέπουν σε κάθε παιδί να συμμετέχει πλήρως στην υπαίθρια εκπαίδευση.

Αξιολόγηση

Για να επικυρώσει και να εδραιώσει τις νέες νοοτροπίες που αναπτύχθηκαν, η ενότητα προσφέρει δύο εργαλεία αξιολόγησης, το καθένα σχεδιασμένο για τους ακόλουθους συγκεκριμένους στόχους: (1) **κατανόηση των αρχών του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση**, (2) **κριτικός αναστοχασμός σχετικά με το σχεδιασμό δραστηριοτήτων υπαίθριας εκπαίδευσης**

(α) Κάντε ένα σύντομο Κουίζ για τον Καθολικό Σχεδιασμό για τη Μάθηση για την αυτοαξιολόγησή σας σχετικά με την κατανόηση των κύριων αρχών και κατευθυντήριων γραμμών του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση [Universal Design for Learning Quiz](#)

(β) Χρησιμοποιείτε το φυλλάδιο με τον τίτλο «*Self-Reflection Handout*» (Παράρτημα 3) και αναστοχαστείτε κριτικά όσον αφορά τις δικές σας πρακτικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις για τον σχεδιασμό δραστηριοτήτων υπαίθριας εκπαίδευσης. Μπορείτε επίσης να παρακολουθήσετε ένα βίντεο που αφορά δραστηριότητα υπαίθριας εκπαίδευσης. Δεσμευτείτε να βελτιώσετε τις πρακτικές σας ικανοποιώντας τα κριτήρια της ρουμπρίκας.

Σχετικό Συμπληρωματικό Υλικό

- [Convention on the Rights of Persons with Disabilities \(CRPD\)](#)
- [The Convention on the Rights of the Child \(CRC\)](#)
- Booklet and information on inclusive playground model in Israel: [Friendship Park An Accessible & Inclusive Playground](#)
- [Inclusive Play Design Guide](#)
- Reading: Encarnação, P., Ray-Kaesler, S. and Bianquin, N. (Eds.) [Guidelines for Supporting Children with Disabilities' Play: Methodologies, Tools, And Contexts.](#)
- [Tomlinson, C. A. \(2000\). The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of all Learners. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.](#)
- [The Centre for Universal Design Resources \(Ireland\)](#)
- UNICEF Guide (2021). [Good Practice Guide on Building an Inclusive Playground](#)
- [UNICEF Guide \(2023\) The use of Assistive Technology in Education: A Guide for Teachers and Schools](#)
- [Universal Design Guidelines for Built Environment in Ireland](#)

Annex

Activity 1: Matching Quiz

Why is understanding construction of disability important for education? Match the approach and disability model corresponding to each statement:

Question 1:

Statement: In my school students with mobility impairments are withdrawn from class during PE that is three times a week to receive one-to-one support as they cannot participate in physical education (gymnastics).

Question 2:

Statement: During school excursions parents are requested to bring their children with disabilities themselves if they wish to participate, as school-bus won't take the responsibility of transportation.

Question 3:

Statement: To raise disability awareness, my school organises an outdoor fair for collecting money for buying a wheelchair for one of the children with disabilities attending the school.

Question 4:

Statement: The classroom teacher has organised a nature exploration walk in an outdoor space with smooth and wide paths, but she also brought along a portable platform for wheelchair users.

Activity 1: Matching quiz - Answers

Why is understanding constructions of disability important for education? Match the approach and disability model corresponding to each statement:

Question 1:

Statement: In my school students with mobility impairments are withdrawn from class during PE that is three times a week to receive one-to-one support as they cannot participate in physical education (gymnastics).

Model - approach: Medical - Segregation: impairment as a personal deficit, and approaches focus on rehabilitation and special education.

Question 2:

Statement: During school excursions parents are requested to bring their children with disabilities themselves if they wish to participate, as school-bus won't take the responsibility of transportation.

Model - approach: Medical - Exclusion: impairment as a personal deficit, and approaches focus on rehabilitation and special education.

Question 3:

Statement: To raise disability awareness, my school organises an outdoor fair for collecting money for buying a wheelchair for one of the children with disabilities attending the school..

Model - approach: Charity Model - Segregation: disability is a personal tragedy and approaches often lead to dependency on segregated activities and relationships of power.

Questão 4:

Statement: The classroom teacher has organised a nature exploration walk in an outdoor space with smooth and wide paths, but she also brought along a portable platform for wheelchair users.

Model - approach: Social and Human Rights model- Inclusion: a way to remove barrier, respect diversity and provide equal opportunities is to integrate approaches of accessibility and universal design for all learners

Activity 2: Universal Design: Evaluate accessibility and inclusivity of an outdoor education space based on the 7 Principles of Universal Design

Space observed

	Principle	Guidelines	Observations and Comments
1	Equitable use	Provide the same means of use for all, avoid segregating or stigmatising, provide for privacy, security, and safety and make the design appealing to all.	
2	Flexibility in use	Provide choice in methods of use, facilitate the user's accuracy and precision, provide adaptability to the user's pace.	
3	Simple and Intuitive use	Eliminate unnecessary complexity, be consistent with user expectations and intuition, accommodate a wide range of literacy and language skills, arrange information consistent with its importance, provide effective prompting and feedback during and after task completion.	
4	Perceptible information	Use different modes (pictorial, verbal, tactile) for presentation of essential information, provide adequate contrast between essential information and its surrounding, differentiate elements in ways that can be described (i.e., make it easy to give instructions or directions), and	

		provide compatibility with equipment or devices used by people.	
5	Tolerance for error	Arrange elements to minimise hazards and errors, provide warnings of hazards and errors and fail safe features, discourage unconscious action in tasks that require vigilance.	
6	Low physical effort	Allow users to maintain a neutral body position, use reasonable operating forces, minimise repetitive actions and minimise sustained physical effort.	
7	Size and space for approach and use	Provide a clear line of sight to important elements for any seated or standing user, make reach to all components comfortable for any seated or standing user, accommodate variations in hand and grip size, provide adequate space for the use of assistive devices or personal assistance.	

Final Assessment Activity

Observe a video or a real class/group outdoor activity or self-reflect on an activity designed in your own practice as an educator and make your own notes on whether the criteria are met or not. If not, make suggestions for the implementation.

Criteria	Notes
Provision of challenges and opportunities for enthusiasm	
Opportunities for intense emotions such as excitement Opportunities for a sense of achievement, overcoming a challenge The physical environment provides a combination of natural materials and equipment The physical environment offers a variety of	

landscape shapes The environment provides balanced opportunities for risk	
Provision of opportunities for creativity and modification	
Opportunities for modifying, shaping the environment, and expressing imagination Opportunities for exploration and discovering new spaces Opportunities for a sense of creation and self-confidence The space includes materials that can be moved, modified, combined The space provides the opportunity to engage in different types of play	
Experience of inclusion and equal opportunities	
Opportunities for interaction, participation in groups, and a sense of belonging for everyone Opportunities for equal experiences for children of different ages, body types, and skills The space provides equal opportunities for play for children with (physical, intellectual, sensory, medical, learning, undiagnosed needs, multiple disabilities, or without disabilities) The equipment (swings, slides, pathways, etc.) is safe and accessible to all	
Welcoming, accessible environment	
The space is easily accessible to everyone The space is near a residential area and easy to reach The space and equipment are well-maintained The space provides a sense of safety The space offers access to a toilet suitable for everyone The space has sufficient parking spots The space has benches or tables, family-friendly	

Variety of spaces	
There are enough areas for different uses, such as active or quiet play There are large enough spaces that provide opportunities for physical activity for many children, such as running There are small, “hidden” spaces with fewer people, offering calmness and privacy The areas are made of friendly materials The spaces are large enough for the movement of children with disabilities	
Variety of materials	
There is a variety of equipment, natural materials (soil, water, etc.) and surfaces The space provides opportunities for children of different ages, builds, and abilities to participate in the same activities The equipment can be used by many and diverse children	

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων στην υπαίθρια εκπαίδευση στο πλαίσιο της προσχολικής εκπαίδευσης με τη συμμετοχή όλων των παιδιών

Αναπτύχθηκε από το Newark School Malta

Επισκόπηση Ενότητας

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι να επιμορφώσει εκπαιδευτικούς ΠΑΕ στο πώς να εισάγουν τα μικρά παιδιά στον ψηφιακό γραμματισμό της πρώιμης παιδικής ηλικίας, δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων που συνάδουν με τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης ηλικίας. Η ενότητα αυτή αναπτύσσει στους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ δεξιότητες χρήσης ψηφιακών εργαλείων για να διευκολύνουν την εξερεύνηση του φυσικού κόσμου από τα παιδιά, τόσο στο ύπαιθρο όσο και στις αίθουσες διδασκαλίας, με δημιουργικό και ασφαλή τρόπο. Δίνει έμφαση στην ανάπτυξη θεμελιωδών δεξιοτήτων, όπως η αναγνώριση και η χρήση απλών ψηφιακών συσκευών, η κατανόηση ασφαλών ψηφιακών πρακτικών και η προώθηση της δημιουργικότητας μέσω της τεχνολογίας. Καθώς η χρήση ψηφιακών εργαλείων γίνεται όλο και πιο απαραίτητη στην εκπαίδευση, είναι ζωτικής σημασίας για τους εκπαιδευτικούς να καθοδηγούν τα παιδιά στην ασφαλή χρήση αυτών των τεχνολογιών για να διευρύνουν τις γνώσεις τους τόσο για το φυσικό όσο και για το ψηφιακό περιβάλλον. Επιπλέον, η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων κρίνεται πολύ σημαντική για την ενίσχυση ασφαλών ψηφιακών πρακτικών στο σχολείο και στο σπίτι, διασφαλίζοντας ότι οι εμπειρίες στην ύπαιθρο μπορούν να επεκταθούν και να εξερευνηθούν μέσω ψηφιακών μέσων.

Διάρκεια/Αναμενόμενος χρόνος ολοκλήρωσης

Η ολοκλήρωση αυτής της ενότητας αναμένεται να διαρκέσει περίπου 6-8 ώρες.

Στόχοι

Ο κύριος στόχος αυτής της ενότητας είναι να:

- Παρέχει γνώσεις στους/στις εκπαιδευτικούς ΠΑΕ σχετικά με την ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων στην εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας.
- Ενισχύσει την κατανόηση των εκπαιδευτικών ΠΑΕ για τα οφέλη από την ενσωμάτωση της τεχνολογίας στην προσχολική εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει μάθηση σε εξωτερικούς χώρους.
- Παρέχει στους εκπαιδευτικούς γνώσεις σχετικά με τον τρόπο χρήσης των εργαλείων ΤΠΕ με τρόπο που να είναι επωφελής για τα παιδιά του νηπιαγωγείου.
- Προβληματίζει σχετικά με στρατηγικές για την πρόληψη πιθανών κινδύνων που σχετίζονται με τη χρήση της τεχνολογίας σε περιβάλλοντα υπαίθριας εκπαίδευσης.

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της ενότητας οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα πρέπει να είναι ικανοί να:

- Κατανοούν το ρόλο και τα οφέλη των ψηφιακών εργαλείων στην εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας.

- Κατονομάζουν διάφορα ψηφιακά εργαλεία και τεχνολογίες που μπορούν να βελτιώσουν τις μαθησιακές εμπειρίες σε υπαίθριους χώρους ή στις αίθουσες διδασκαλίας.
- Παρουσιάζουν τις ψηφιακές δεξιότητες και τον ψηφιακό γραμματισμό που σχετίζονται με την εκπαίδευση στην πρώιμη παιδική ηλικία.
- Ενσωματώνουν ψηφιακά εργαλεία για να προσφέρουν εμπειρίες υπαίθρου στην αίθουσα διδασκαλίας για παιδιά που δεν μπορούν να συμμετέχουν με φυσικό τρόπο στην ΥΕ.

Μεθοδολογία κατάρτισης

Μάθηση βασισμένη στη διερεύνηση, συμπεριλαμβανομένης της ανάγνωσης, και μέσω πολυαισθητηριακών εμπειριών (όραση, ακοή, κιναισθητικές εμπειρίες).

Μέσα και υλικά κατάρτισης

- Ηλεκτρονική συσκευή για τη διεξαγωγή διαδικτυακής έρευνας σχετικά με τις λέξεις-κλειδιά και τους συνδέσμους προς τις πηγές που αναφέρονται στο περίγραμμα της ενότητας
- Ηλεκτρονική συσκευή για την αξιολόγηση
- Συσκευή/στυλό και χαρτί για τη σύνταξη ημερολογίου αναστοχασμού

Μέθοδοι/Εργαλεία Αξιολόγησης

Ημερολόγιο αναστοχασμού, ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και σημεία ελέγχου- checklist

Εισαγωγή

Το θέμα αυτής της ενότητας επικεντρώνεται στην ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων σε υπαίθρια μαθησιακά περιβάλλοντα ειδικά σχεδιασμένα για μικρά παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με κινητικά προβλήματα. Αξιοποιώντας την τεχνολογία σε φυσικά περιβάλλοντα, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν περιεκτικές, ελκυστικές και εμπλουτιστικές μαθησιακές εμπειρίες που ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες όλων των παιδιών.

Αυτή η ενότητα είναι απαραίτητη στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα, όπου η τεχνολογία ενσωματώνεται όλο και περισσότερο στη διαδικασία μάθησης. Η υπαίθρια μάθηση παρέχει ουσιαστικά οφέλη για τα μικρά παιδιά, προωθώντας τη σωματική, κοινωνική και γνωστική ανάπτυξη. Τα παιδιά με κινητικές δυσκολίες, χωρίς τον απαραίτητο σχεδιασμό των υπαίθριων χώρων, τις προσαρμογές των υπαίθριων δραστηριοτήτων ή την απαραίτητη υποστήριξη, δεν μπορούν να βιώσουν τα οφέλη της ΥΕ.. Τα ψηφιακά εργαλεία δύνανται να γεφυρώσουν αυτά τα κενά ενισχύοντας την προσβασιμότητα, επιτρέποντας τη συμμετοχή και προωθώντας συνεργατικές μαθησιακές εμπειρίες. Πρόσφατες έρευνες καταδεικνύουν ότι η ενσωμάτωση της τεχνολογίας στην υπαίθρια εκπαίδευση μπορεί να βελτιώσει τη συμμετοχή και να ενισχύσει τα μαθησιακά αποτελέσματα για όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρίες (Herodotou, 2018; Kuo et al., 2019).

Αυτή η ενότητα αποσκοπεί να ενδυναμώσει τους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ, ώστε να δημιουργήσουν συμπεριληπτικές, εμπλουτισμένες με τεχνολογικά μέσα εμπειρίες μάθησης στην ύπαιθρο που υποστηρίζουν τις διαφορετικές ανάγκες όλων των παιδιών, καλλιεργώντας ένα περιβάλλον όπου κάθε παιδί μπορεί να ευδοκιμήσει.

1. Ο ρόλος των ψηφιακών εργαλείων στην Υπαίθρια Εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς

Η εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς στοχεύει να διασφαλίσει ότι κάθε παιδί, ανεξάρτητα από τις ικανότητες ή τις ανάγκες του, έχει πρόσβαση σε ουσιαστικές και ισότιμες ευκαιρίες μάθησης. Για τα μικρά παιδιά, αυτό προϋποθέτει τη δημιουργία περιβαλλόντων όπου μπορούν να εξερευνήσουν, να εμπλακούν και να αναπτυχθούν νιώθοντας ότι τα εκτιμούν και τα υποστηρίζουν. Η μάθηση σε υπαίθριους χώρους, με την πολυαισθητηριακή και δυναμική φύση της, προσφέρει μια ισχυρή πλατφόρμα για την προώθηση της ένταξης όλων χωρίς εξαίρεσης των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία. Τα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να εμπλουτίσουν αυτές τις εμπειρίες, καταρρίπτοντας τα εμπόδια προσβασιμότητας και συμπερίληψης, ενισχύοντας έτσι την ενεργή συμμετοχή όλων των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρίες.

Ο ψηφιακός γραμματισμός είναι μια βασική δεξιότητα στον σύγχρονο κόσμο της τεχνολογίας, και η ανάπτυξή του θα πρέπει να ξεκινά από την πρώιμη παιδική ηλικία μέσω κατάλληλων και ελκυστικών μεθόδων για τη συγκεκριμένη ηλικία. Ψηφιακά εργαλεία, όπως διαδραστικές εφαρμογές για τη φύση ή υποστηρικτικές τεχνολογικές συσκευές, μπορούν να ενσωματωθούν απρόσκοπτα σε περιβάλλοντα μάθησης στην ύπαιθρο για να προωθήσουν τη βιωματική εξερεύνηση και ανακάλυψη.

Επισημαίνεται ο σημαντικός ρόλος της χρήσης της τεχνολογίας στη διαδικασία της υπαίθριας εκπαίδευσης στην προσχολική εκπαίδευση. Ενώ οι υπαίθριες, βασισμένες στη φύση εμπειρίες προάγουν τη σωματική, κοινωνική, συναισθηματική και γνωστική ανάπτυξη, η ενσωμάτωση κατάλληλης τεχνολογίας στη διαδικασία αυτή, μπορεί να ενισχύσει τις γνωστικές δεξιότητες, την κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη και την ακαδημαϊκή μάθηση των παιδιών. Ωστόσο, τα οφέλη

της τεχνολογίας εξαρτώνται από παράγοντες όπως η υποστήριξη των ενηλίκων, η ποιότητα του περιεχομένου και τα όρια χρήσης, ιδίως δεδομένων των κινδύνων που εγκυμονεί η αλόγιστη χρήση της τεχνολογίας, ιδίως για τα παιδιά κάτω των τριών ετών.

Δραστηριότητα 1: Χρησιμοποιώντας ψηφιακά εργαλεία για τη συμπερίληψη όλων των παιδιών στην ΥΕ. (Μεταφέροντας τη μάθηση από την αίθουσα διδασκαλίας στην ύπαιθρο)

>> Η δραστηριότητα αυτή είναι κατάλληλη για ομαδική εργασία

Περιγραφή: Η δραστηριότητα αυτή ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ να διερευνήσουν, να δοκιμάσουν και να εφαρμόσουν ψηφιακά εργαλεία που προωθούν τη μάθηση χωρίς αποκλεισμούς στην ύπαιθρο, δίνοντας έμφαση στον συνεχή προβληματισμό και προσαρμογή των εργαλείων αυτών σύμφωνα με τις ανάγκες των παιδιών. Επιπλέον, η δραστηριότητα αυτή υποστηρίζει τους εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων για τη δημιουργία αποτελεσματικών εμπειριών μάθησης στην ύπαιθρο οι οποίες μπορούν να εμπλέξουν όλα χωρίς εξαίρεση τα παιδιά, με ιδιαίτερη έμφαση στα παιδιά με κινητικές αναπηρίες. Μέσω του αυτοαναστοχασμού, της εξερεύνησης των ψηφιακών εργαλείων και του σχεδιασμού, οι εκπαιδευτικοί μαθαίνουν να χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να υποστηρίξουν την εμπλοκή των παιδιών με τη φύση.

Υλικά:

- Tablets ή smartphones με εφαρμογές εξερεύνησης της φύσης (π.χ. Seek by iNaturalist [Seek by iNaturalist App Tour - Identify Plants and Animals!](#), Merlin Bird ID [Explore Merlin Bird ID App - eBird Essentials](#)).
- Ρυθμιζόμενες βάσεις ή θήκες για tablets.
- Ακουστικά Bluetooth ή φορητά ηχεία για ηχητικές οδηγίες ή ήχους της φύσης.
- Εφαρμογές εγγραφής ήχου (π.χ. Sound Recorder, Easy Voice Recorder).
- Αναστοχαστικά ημερολόγια ή εργαλεία ψηφιακής τεκμηρίωσης.

Οδηγίες:

1. Αφιερώστε λίγα λεπτά και σκεφτείτε την ερώτηση: «Πώς μπορούν τα ψηφιακά εργαλεία να ενισχύσουν τη μάθηση στην ύπαιθρο για τα παιδιά με διαφορετικές ανάγκες;»
2. Ερευνήστε ψηφιακά εργαλεία ή εφαρμογές που χρησιμοποιούνται στην εκπαίδευση στην ύπαιθρο (π.χ. εφαρμογές αναγνώρισης της φύσης, ψηφιακοί μεγεθυντικοί φακοί ή εφαρμογές ηχογράφησης). Σκεφτείτε πώς αυτά τα εργαλεία θα μπορούσαν να υποστηρίξουν την προσβασιμότητα και την εμπλοκή στη φύση.
3. Εξερευνήστε τις εφαρμογές που παρατίθενται, δοκιμάζοντας πώς η καθεμία θα μπορούσε να βελτιώσει μια εμπειρία μάθησης στην ύπαιθρο. Για παράδειγμα:
 - Seek by iNaturalist: Επιτρέπει στα παιδιά να αναγνωρίζουν φυτά, ζώα και έντομα στρέφοντας μια κάμερα προς αυτά. Προσαρμόστε τη βάση του tablet ώστε η εφαρμογή να είναι προσβάσιμη από παιδιά σε τροχοκάθισμα.
 - Ηχογράφηση: Χρησιμοποιήστε την εφαρμογή για να ηχογραφήσετε φωνές πουλιών ή άλλους φυσικούς ήχους, ενθαρρύνοντας την ακουστική εμπλοκή χωρίς να χρειάζεται πρακτική συμμετοχή.
4. Σκεφτείτε τα χαρακτηριστικά προσβασιμότητας κάθε εργαλείου, εξετάζοντας πώς θα

μπορούσε να υποστηρίξει τα παιδιά με κινητικές δυσκολίες. Σημειώστε τις παρατηρήσεις σας.

5. Δημιουργήστε μια απλή, προσιτή δραστηριότητα εξερεύνησης της φύσης χρησιμοποιώντας τα ψηφιακά εργαλεία.
 - Παράδειγμα δραστηριότητας: Πώς να κάνετε ένα κυνήγι θησαυρού της φύσης
 - Στόχος: Τα παιδιά εντοπίζουν αντικείμενα από τη φύση (π.χ. φύλλα, έντομα) χρησιμοποιώντας την εφαρμογή Seek.
 - Βήματα:
 - Χωρίστε τους/τις εκπαιδευτικούς (ή τα παιδιά εάν η δραστηριότητα θα γίνει με παιδιά) σε μικρές ομάδες των 3-4 ατόμων.
 - Καθοδηγήστε τους στη χρήση της εφαρμογής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων στοιχείων από μια λίστα.
 - Για τα παιδιά με κινητικά προβλήματα, στήστε ένα tablet σε μια βάση και τοποθετήστε το σε χώρους όπου τα αντικείμενα είναι προσβάσιμα.
 - Χρησιμοποιείτε το Sound Recorder για να καταγράψετε ήχους της φύσης ή παρατηρήσεις.
 - Αναστοχασμός: Τεκμηριώστε τη διαδικασία σχεδιασμού σας και προβληματιστείτε σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους μπορείτε να κάνετε αυτή τη δραστηριότητα προσβάσιμη για όλες τις ικανότητες. Πώς τα ψηφιακά εργαλεία βοήθησαν στη δημιουργία μιας εμπειρίας χωρίς αποκλεισμούς;
6. Ηχογραφήστε απλές οδηγίες ή προτροπές χρησιμοποιώντας μια εφαρμογή ηχογράφησης. Σκεφτείτε πώς οι οδηγίες μέσω ηχητικών αρχείων μπορούν να υποστηρίξουν τα παιδιά που μπορεί να μην μπορούν να διαβάσουν ή να κρατήσουν ένα tablet.
7. Αναπαράγετε τις ηχογραφήσεις, πειραματιζόμενοι με την ένταση και τη σαφήνεια. Σκεφτείτε πώς αυτές θα μπορούσαν να υποστηρίξουν παιδιά με διαφορετικές ανάγκες.

Κλείσιμο: Αναστοχαστείτε την εμπειρία σας με τα ψηφιακά εργαλεία και τον αντίκτυπό τους στη δημιουργία ευκαιριών μάθησης χωρίς αποκλεισμούς στην ύπαιθρο. Εξετάστε πώς αυτά τα εργαλεία υποστήριξαν την προσβασιμότητα και τη συμμετοχή όλων των παιδιών, κυρίως εκείνων με κινητικές δυσκολίες. Αξιολογήστε ποιες τεχνικές ή στρατηγικές ήταν πιο αποτελεσματικές στην προώθηση της συμμετοχής και των ουσιαστικών αλληλεπιδράσεων. Προσαρμόζοντας και βελτιώνοντας συνεχώς την προσέγγισή σας, μπορείτε να διασφαλίσετε ότι τα ψηφιακά εργαλεία θα γίνουν ένας ισχυρός σύμμαχος στην προώθηση της ένταξης, της προσβασιμότητας και της χαράς της μάθησης σε υπαίθρια περιβάλλοντα.

Συνέχεια:

1. Εφαρμογή και ανατροφοδότηση:
 - Δοκιμάστε να υλοποιήσετε το ψηφιακό κυνήγι θησαυρού στη φύση ή μια παρόμοια δραστηριότητα σε ένα υπαίθριο περιβάλλον. Παρατηρήστε τις αντιδράσεις και τη συμμετοχή των

παιδιών, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις προκλήσεις προσβασιμότητας.

- Συγκεντρώστε ανατροφοδότηση από τους συναδέλφους ή παρατηρήστε τις απαντήσεις των παιδιών, σημειώνοντας σημεία που χρήζουν βελτίωσης.

2. Ερευνήστε περαιτέρω εργαλεία:

- Εξετάστε άλλα ψηφιακά εργαλεία και επιλογές προσαρμοστικής/υποστηρικτικής τεχνολογίας. Εξετάστε χαρακτηριστικά προσβασιμότητας, όπως φωνητικές εντολές, προγράμματα ανάγνωσης οθόνης και ρυθμιζόμενες ρυθμίσεις που μπορούν να υποστηρίξουν παιδιά με διάφορες ανάγκες.

3. Συνεχής αναστοχασμός και συνεχής αναπροσαρμογή:

- Σχεδιάστε να επανεξετάσετε αυτή τη δραστηριότητα, βελτιώνοντάς την κάθε φορά που την υλοποιείται με βάση την ανατροφοδότηση από τα παιδιά, τον δικό σας αναστοχασμό και τις παρατηρήσεις σας. Καταγράψτε τυχόν νέες ιδέες, επιτυχημένες τροποποιήσεις ή ιδέες για τη χρήση άλλων ψηφιακών εργαλείων για τη δημιουργία εμπειριών υπαίθριας εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς.

Εργαλεία εικονικής πραγματικότητας (virtual tools) και στρατηγικές υπαίθριας μάθησης χωρίς αποκλεισμούς

Η υποστηρικτική τεχνολογία διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη διευκόλυνση της συμμετοχής στη διαδικασία μάθησης, των παιδιών με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με κινητικές δυσκολίες. Αποτελέσματα ερευνών καταδεικνύουν ότι η χρήση υποστηρικτικών τεχνολογιών μπορεί να βελτιώσει την επικοινωνία, την κινητικότητα και την πρόσβαση στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο (Behrmann, 1998). Σε υπαίθριους χώρους, η ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων -όπως βοηθητικές συσκευές ή εφαρμογές για κινητά- μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στα παιδιά με κινητικές δυσκολίες να συμμετέχουν πληρέστερα στο περιβάλλον με τους συνομηλίκους τους, προωθώντας έτσι την ένταξη και τη συνεργασία. Η ενσωμάτωση εικονικών εργαλείων στην εκπαίδευση στην πρώιμη παιδική ηλικία παρέχει έναν καινοτόμο τρόπο για να καταστεί η μάθηση στη φύση προσβάσιμη για όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με κινητικές δυσκολίες. Πλατφόρμες όπως το Google Earth και οι εφαρμογές εικονικών εκδρομών προσφέρουν καθηλωτικές εμπειρίες που επιτρέπουν στα παιδιά να εξερευνήσουν τα οικοσυστήματα, τα άγρια ζώα και διάφορα τοπία από την αίθουσα διδασκαλίας.

Η θεωρία της ενσώματης κατανόησης υποστηρίζει ότι οι γνωστικές διεργασίες είναι βαθιά ριζωμένες στις αλληλεπιδράσεις του σώματος με τον κόσμο (Wilson, 2002). Σε υπαίθρια περιβάλλοντα μάθησης, η θεωρία αυτή υπογραμμίζει τη σημασία της σωματικής δραστηριότητας και των αισθητηριακών εμπειριών για τη γνωστική ανάπτυξη. Τα ψηφιακά εργαλεία που προωθούν τη σωματική εμπλοκή -όπως οι εφαρμογές επαυξημένης πραγματικότητας- μπορούν να ενισχύσουν την κατανόηση του περιβάλλοντος από τα παιδιά, υποστηρίζοντας τόσο τη μάθηση όσο και την ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων.

Για να δημιουργηθούν κατάλληλες εμπειρίες εικονικής μάθησης για παιδιά προσχολικής ηλικίας, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να υιοθετήσουν στρατηγικές που να ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ικανότητες των παιδιών στα οποία απευθύνονται. Αυτό περιλαμβάνει το σχεδιασμό

δραστηριοτήτων με πολλαπλούς/διαφορετικούς τρόπους εμπλοκής, όπως η ενσωμάτωση ήχου για την περιγραφή σκηνών, η προσφορά επιλογών για εξερεύνηση και η χρήση απτικών ή αισθητηριακών στοιχείων όπως ηχητικά εφέ για να ενισχυθεί η εμπύθιση στη μαθησιακή διαδικασία. Πρόσφατες έρευνες καταδεικνύουν ότι τα υπαίθρια εκπαιδευτικά περιβάλλοντα έχουν βαθιά οφέλη για την ανάπτυξη των μικρών παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης της προσοχής, των κοινωνικών δεξιοτήτων και της συναισθηματικής ευημερίας (Kuo et al., 2019). Η ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων σε αυτά τα περιβάλλοντα όχι μόνο ενισχύει την εμπλοκή, αλλά και βοηθά τα παιδιά με κινητικές δυσκολίες να ξεπεράσουν τα φυσικά εμπόδια, επιτρέποντάς τους να βιώσουν τα πλεονεκτήματα που σχετίζονται με τη μάθηση στη φύση.

Δραστηριότητα 2: Αυτοκατευθυνόμενη δραστηριότητα για εκπαιδευτικούς. Προγραμματίζοντας υπαίθριες δραστηριότητες μάθησης χωρίς αποκλεισμούς (Φέρνοντας την ύπαιθρο μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας - Χρησιμοποιώντας εργαλεία εικονικής πραγματικότητας για προσβάσιμη μάθηση της φύσης)

Περιγραφή: Αυτή η δραστηριότητα καθοδηγεί τους εκπαιδευτικούς να δημιουργήσουν εμπειρίες μάθησης χωρίς αποκλεισμούς, σε υπαίθριους χώρους με τη χρήση εργαλείων εικονικής πραγματικότητας. Οι εκπαιδευτικοί θα ξεκινήσουν με την εξερεύνηση του Google Earth και των εφαρμογών εικονικής εκδρομής που προσφέρει για να κατανοήσουν πώς αυτά τα εργαλεία μπορούν να υποστηρίξουν την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς. Στη συνέχεια θα εξασκηθούν στο σχεδιασμό ενός σύντομου σχεδίου μαθήματος που αξιοποιεί αυτούς τους πόρους για να εμπλέξει τους μαθητές σε μια εικονική εμπειρία στη φύση. Η δραστηριότητα ενθαρρύνει επίσης τον προβληματισμό σχετικά με τις προσαρμογές που θα καταστήσουν το μάθημα προσβάσιμο για μαθητές με κινητικές δυσκολίες και ενθαρρύνει την παρατήρηση και τον αναστοχασμό σχετικά με την εμπλοκή και δέσμευση των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία. Αυτή η δραστηριότητα βοηθά τους εκπαιδευτικούς να δημιουργήσουν ελκυστικές, χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακές εμπειρίες που επιτρέπουν σε όλους τους μαθητές να εξερευνήσουν τον φυσικό κόσμο.

Υλικά:

- Συσκευή με πρόσβαση στο διαδίκτυο (υπολογιστής/tablet)
- Google Earth, εφαρμογή εικονικής εκδρομής (π.χ. National Geographic Kids) [Farmers' Camp | Virtual Field Trip | KidVision Pre-K](#)

Οδηγίες:

1. Αναστοχαστείτε προηγούμενες υπαίθριες δραστηριότητες που εφαρμόσατε για παιδιά προσχολικής ηλικίας και εξετάστε πώς τα εργαλεία εικονικής πραγματικότητας μπορούν να δημιουργήσουν παρόμοιες, προσβάσιμες εμπειρίες.
2. Χρησιμοποιήστε το Google Earth για να παρουσιάσετε στα παιδιά μια εικονική εκδρομή. Επισκεφθείτε μια φυσική τοποθεσία (π.χ. Grand Canyon) και εξερευνήστε τα χαρακτηριστικά της. Σημειώστε ελκυστικούς τρόπους χρήσης αυτών των εργαλείων.

3. Επιλέξτε ένα θέμα για τη φύση (π.χ. οικοσυστήματα, άγρια ζωή). Σχεδιάστε εικονικές εργασίες και θέματα συζήτησης και προσδιορίστε αισθητηριακά ή οπτικά βοηθήματα για την ενίσχυση της εμπλοκής.
4. Εξετάστε πώς να εμπλέξετε στις δραστηριότητες τους μαθητές με κινητικές δυσκολίες (π.χ. χρησιμοποιώντας περιγραφές, αφήνοντας τους μαθητές να επιλέξουν προορισμούς για εικονική παρακολούθηση).
5. Εντοπίστε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μαθητές με κινητικές δυσκολίες και κάνετε brain storming για περαιτέρω προσαρμογές που θα μπορούσαν να γίνουν στις δραστηριότητες μέσω της προσθήκης υλικών αφής ή ηχητικών εφέ.

Κλείσιμο: Εξετάστε τον αντίκτυπο της μάθησης μέσω εργαλείων εικονικής πραγματικότητας στην προώθηση της συμμετοχικότητας και της δέσμευσης των μαθητών με κινητικές δυσκολίες. Σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Πώς ωφελεί η μάθηση μέσω εικόνων για την ύπαιθρο τα παιδιά με κινητικές δυσκολίες;
- Πώς μπορείτε να εμπλέξετε τους μαθητές στην επιλογή εικονικών προορισμών ;
- Ποια πρόσθετα θέματα θα ήταν κατάλληλα για εικονική εξερεύνηση ;

Συνέχεια:

Ημερολόγιο φύσης: Ενθαρρύνεται τα παιδιά να καταγράψουν τις παρατηρήσεις τους από ένα εικονικό ταξίδι που βίωσαν.

- Αισθητηριακή εμπειρία: Αν είναι δυνατόν, φέρτε φυσικά στοιχεία (π.χ. φύλλα) για απτική σύγκριση.
- Καλλιτεχνικό έργο: Ενθαρρύνετε τους μαθητές να δημιουργήσουν έργα τέχνης εμπνευσμένα από τις εικονικές τοποθεσίες που εξερεύνησαν.
- Εικονικές περιηγήσεις και εμπειρίες 360°

- Μάθετε να δημιουργείτε ή να πλοηγείτε σε πανοραμικές εικόνες/βίντεο 360° χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως το Google Street View, η Ricoh Theta ή με κάμερες Insta360.
- Χρησιμοποιήστε πλατφόρμες όπως το Matterport για να δημιουργήσετε διαδραστικές εικονικές περιηγήσεις σε φυσικά τοπία.

-Εφαρμογές επαυξημένης πραγματικότητας (AR)

- Χρησιμοποιήστε εφαρμογές όπως το Seek by iNaturalist ή το PlantSnap για να αποτυπώσετε τη χλωρίδα και την πανίδα του πραγματικού κόσμου και να προσομοιώσετε το περιβάλλον τους σε AR.

3. Κατανόηση του ψηφιακού γραμματισμού και της διαχείρισης κινδύνων στην υπαίθρια μάθηση

Ο ψηφιακός γραμματισμός στην υπαίθρια μάθηση αφορά στην ανάπτυξη δεξιοτήτων χρήσης ψηφιακών εργαλείων των παιδιών και των εκπαιδευτικών με στόχο τη βελτίωση της εμπειρίας της υπαίθριας εκπαίδευσης. Τα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να υποστηρίξουν την παρατήρηση, την τεκμηρίωση και τον προβληματισμό κατά τη διάρκεια υπαίθριων δραστηριοτήτων. Μπορούν επίσης να παρέχουν πρόσβαση σε ένα ευρύτερο φάσμα μαθησιακών πόρων και να βοηθήσουν τα παιδιά να συνδεθούν με τον φυσικό κόσμο με νέους τρόπους.

Τα βασικά στοιχεία του ψηφιακού γραμματισμού στην υπαίθρια εκπαίδευση περιλαμβάνουν:

- Χρήση της τεχνολογίας για παρατήρηση: Εργαλεία όπως ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές, tablets ή smartphones μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την καταγραφή της διαδικασίας μάθησης στην οποία εμπλέκονται τα παιδιά σε υπαίθρια περιβάλλοντα όπως και την αλληλεπίδραση τους με το φυσικό περιβάλλον.
- Διαδραστική μάθηση: Οι ψηφιακοί πόροι/εργαλεία μπορούν να προσφέρουν διαδραστικές δραστηριότητες που επεκτείνουν και ενισχύουν τις εμπειρίες μάθησης στην ύπαιθρο, όπως εικονικοί περίπατοι στη φύση, συλλογή περιβαλλοντικών δεδομένων ή ψηφιακή αφήγηση ιστοριών.
- Ασφάλεια στη χρήση ψηφιακών εργαλείων: Διδάσκοντας στα παιδιά πώς να χρησιμοποιούν τις ψηφιακές συσκευές με υπευθυνότητα ενώ βρίσκονται στην ύπαιθρο, διασφαλίζουμε ότι η τεχνολογία ενισχύει και δεν αποσπά την προσοχή των παιδιών από τη μαθησιακή διαδικασία.
- Προσδιορισμός κινδύνων:
 - Ασφάλεια συσκευής: Εξετάστε τις προδιαγραφές ασφαλείας που πρέπει να έχει κάθε ψηφιακό εργαλείο που θα χρησιμοποιήσετε ή θα χρησιμοποιήσουν τα παιδιά για την υλοποίηση δραστηριοτήτων υπαίθριας εκπαίδευσης και σκεφτείτε τα βήματα για ασφαλή χειρισμό συσκευών σε εξωτερικούς χώρους (π.χ. χρήση προστατευτικών θηκών, φύλαξη συσκευών σε σκιερές περιοχές για τη μείωση της αντανάκλασης της οθόνης).
 - Προστασία απορρήτου και δεδομένων: Επανεξετάστε τα βασικά μέτρα προστασίας της ιδιωτικής ζωής του χρήστη ψηφιακών εργαλείων, όπως η απενεργοποίηση του εντοπισμού θέσης και ο περιορισμός της συλλογής προσωπικών δεδομένων. Σκεφτείτε γιατί η προστασία της ιδιωτικής ζωής των δεδομένων είναι ιδιαίτερα κρίσιμη σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα με μικρά παιδιά.
 - Εξισορρόπηση του χρόνου οθόνης: Εξετάστε πώς ο χρόνος οθόνης μπορεί να επηρεάσει την εστίαση των παιδιών και την αλληλεπίδραση με τη φύση. Εξετάστε τις βέλτιστες πρακτικές για τον περιορισμό της χρήσης της οθόνης, μεγιστοποιώντας παράλληλα την ενασχόληση με το υπαίθριο περιβάλλον.

Δραστηριότητα 3: Αυτοκατευθυνόμενη δραστηριότητα για εκπαιδευτικούς: Ψηφιακές δεξιότητες

Περιγραφή: Η δραστηριότητα αυτή παρέχει μια ολιστική προσέγγιση του τρόπου με τον οποίο κάθε ψηφιακό εργαλείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε περιβάλλοντα μάθησης σε εξωτερικούς

χώρους, παρέχοντας ένα πλαίσιο για εκπαιδευτικούς ΠΑΕ ώστε να ενσωματώσουν αποτελεσματικά την τεχνολογία στη διδασκαλία τους.

Τα ψηφιακά εργαλεία που παρατίθενται προσφέρουν διάφορους τρόπους βελτίωσης της μάθησης σε εξωτερικούς χώρους, παρέχοντας διαδραστικούς και ελκυστικούς τρόπους τεκμηρίωσης, κοινής χρήσης και αξιολόγησης της προόδου των παιδιών. Τα εργαλεία αυτά υποστηρίζουν τη δημιουργικότητα των παιδιών, προάγουν την επικοινωνία με τις οικογένειες και ενθαρρύνουν θετικές συμπεριφορές κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων ΥΕ.

Υλικά:

Για τα περισσότερα ψηφιακά εργαλεία, οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται πρόσβαση σε tablet, smartphone ή υπολογιστή με εγκατεστημένη τη συγκεκριμένη εφαρμογή που σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν. Για ορισμένα εργαλεία μπορεί να απαιτείται πρόσβαση στο διαδίκτυο για επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο ή ανταλλαγή πόρων/πληροφοριών.

Οδηγίες:

- Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ πρέπει να εγκαταστήσουν το ψηφιακό εργαλείο που σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν σε μια συσκευή, και να δημιουργήσουν ένα προφίλ για τη συγκεκριμένη ομάδα παιδιών που θα το χρησιμοποιήσει.
- Τα παιδιά μπορούν να χρησιμοποιήσουν το εργαλείο για να καταγράψουν τις εμπειρίες μάθησης στην ύπαιθρο, όπως η λήψη φωτογραφιών, η εγγραφή βίντεο ή η συμμετοχή σε διαδραστικές δραστηριότητες.
- Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα πρέπει να εξετάζουν και να παρέχουν ανατροφοδότηση σχετικά με την πρόοδο και αλληλεπίδραση των παιδιών με το ψηφιακό εργαλείο.
- Οι γονείς/κηδεμόνες θα πρέπει να συμμετέχουν στη διαδικασία λαμβάνοντας ενημέρωση ή παρακολουθώντας τις δραστηριότητες του παιδιού τους μέσω του εργαλείου.

Ψηφιακά εργαλεία:

1. **Seesaw:** Είναι ένα διαδραστικό ψηφιακό εργαλείο χαρτοφυλακίου που επιτρέπει στα παιδιά να τεκμηριώνουν τη μάθησή τους με φωτογραφίες, βίντεο και ηχογραφήσεις. Βοηθά τους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ να αποτυπώνουν στιγμές κατά τη διάρκεια υπαίθριων μαθησιακών δραστηριοτήτων και να τις μοιράζονται με τις οικογένειες σε πραγματικό χρόνο. Το Seesaw ενθαρρύνει την αναστοχαστική μάθηση και την επικοινωνία μεταξύ παιδιών, εκπαιδευτικών και γονέων.

2. **ClassDojo:** Είναι ένα εργαλείο διαχείρισης της τάξης που βοηθά τους εκπαιδευτικούς να παρακολουθούν τη συμπεριφορά των παιδιών κατά τη διάρκεια της ΥΕ, και επίσης να συνεργάζονται με τους γονείς. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμο σε περιβάλλοντα μάθησης σε εξωτερικούς χώρους για την προώθηση θετικών συμπεριφορών και την παροχή ανατροφοδότησης σε πραγματικό χρόνο. Το ClassDojo επιτρέπει επίσης την επικοινωνία με τους γονείς, βοηθώντας τους να παραμένουν ενήμεροι για την πρόοδο του παιδιού τους κατά τη διάρκεια υπαίθριων δραστηριοτήτων.

3. **Padlet:** Είναι ένα ευέλικτο διαδικτυακό εργαλείο που επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να δημιουργούν συνεργατικούς πίνακες. Είναι ιδανικό για την τεκμηρίωση των εμπειριών μάθησης των παιδιών στην ύπαιθρο. Οι εκπαιδευτικοί και τα παιδιά μπορούν να μοιράζονται φωτογραφίες, παρατηρήσεις και ιδέες, προωθώντας τον ομαδικό προβληματισμό. Είναι επίσης ένα εξαιρετικό εργαλείο για τη συλλογή πόρων/πληροφοριών, όπως συμβουλές ασφαλείας ή στοιχεία για τη φύση, που μπορούν να μοιραστούν με τις οικογένειες.
4. **Storybird:** Είναι ένα ψηφιακό εργαλείο που επιτρέπει στα παιδιά να δημιουργούν τις δικές τους ιστορίες, προσθέτοντας εικονογραφήσεις και κείμενο. Μετά από εκπαιδευτικές συνεδρίες σε εξωτερικούς χώρους, τα παιδιά μπορούν να χρησιμοποιήσουν το Storybird για να δημιουργήσουν ιστορίες σχετικά με τις εμπειρίες τους στη φύση, ενθαρρύνοντας τη δημιουργικότητα και τη γλωσσική ανάπτυξη. Παρέχει την ευκαιρία στα παιδιά να αναστοχαστούν σχετικά με όσα έμαθαν και να μοιραστούν τις ιστορίες τους με άλλους.
5. **Tiggly:** Το παιχνίδι στην ύπαιθρο συνήθως περιλαμβάνει σωματική δραστηριότητα. Το Tiggly είναι ένα διαδραστικό εργαλείο μάθησης που βοηθά τα παιδιά να ασχοληθούν με ψηφιακές εφαρμογές σε συνδυασμό με τη χρήση φυσικών αντικειμένων. Το Tiggly προσφέρει έναν τρόπο γεφύρωσης του ψηφιακού και του φυσικού παιχνιδιού συνδυάζοντας την απτική μάθηση με τις ψηφιακές εφαρμογές. Αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης αισθητηριακών και κινητικών δεξιοτήτων.
6. **LittleBits:** Είναι μια ψηφιακή εφαρμογή που παρέχει ηλεκτρονικά δομικά στοιχεία που επιτρέπουν στα παιδιά να εξερευνήσουν την τεχνολογία και τις έννοιες της μηχανικής. Στη μάθηση σε εξωτερικούς χώρους, τα LittleBits μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να διδάξουν στα παιδιά τα κυκλώματα και τη βασική μηχανική, δημιουργώντας απλά, συμβατά με εξωτερικούς χώρους έργα, όπως μετεωρολογικούς σταθμούς ή φωτιζόμενες κατασκευές στη φύση, συγχωνεύοντας τη δημιουργικότητα με τη μάθηση STEM.
7. **Nature Watch:** Είναι μια εφαρμογή που βοηθά τα παιδιά να αναγνωρίζουν φυτά, ζώα και έντομα κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων ΥΕ. Προωθεί την περιβαλλοντική συνείδηση και επιτρέπει στα παιδιά να καταγράφουν ψηφιακά τις ανακαλύψεις τους. Είναι ένας εξαιρετικός τρόπος για να συνδεθούν τα παιδιά με τη φύση, ενώ παράλληλα καλλιεργούν την περιέργεια και την εξερεύνηση.
8. **Outdoor Classroom Day:** Είναι μια ψηφιακή εφαρμογή που ενθαρρύνει τα σχολεία να κάνουν μαθήματα σε εξωτερικούς χώρους. Η σχετική εφαρμογή παρέχει πόρους/πληροφορίες και ιδέες δραστηριοτήτων για μάθηση σε εξωτερικούς χώρους. Η συγκεκριμένη εφαρμογή είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ που αναζητούν έμπνευση και καθοδήγηση για το πώς να ενσωματώσουν τη μάθηση σε υπαίθριους χώρους στο πρόγραμμα σπουδών τους.
9. **Montessori 's 123 Math:** Αυτή η εφαρμογή που βασίζεται στη φιλοσοφία Μοντεσσόρι βοηθά τα μικρά παιδιά να ασχοληθούν με τις πρώτες μαθηματικές έννοιες χρησιμοποιώντας διαδραστικές δραστηριότητες σε εξωτερικούς χώρους. Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού σε εξωτερικούς χώρους, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτή την εφαρμογή για να ενισχύσουν έννοιες όπως η μέτρηση, τα σχήματα ή τα μοτίβα που τα παιδιά μπορεί να συναντήσουν φυσικά στο περιβάλλον, όπως η μέτρηση φύλλων ή η αναγνώριση σχημάτων στη

φύση.

Κλείσιμο: Μετά από κάθε χρήση ψηφιακών εργαλείων στην ΥΕ, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να αναλογιστούν τις εμπειρίες και την πρόοδο που σημείωσαν τα παιδιά. Θα πρέπει να συνεχίσουν να ενθαρρύνουν τα παιδιά να εξερευνούν και να τεκμηριώνουν τη μάθησή τους, ενώ παράλληλα να επικροτούν την ανάπτυξη τόσο των ψηφιακών όσο και άλλων δεξιοτήτων.

Συνέχεια: Μετά την υλοποίηση δραστηριοτήτων ΥΕ, οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ μπορούν να χρησιμοποιήσουν ψηφιακά εργαλεία για να καταγράψουν και αξιολογήσουν την πρόοδο των παιδιών, να στοιχειοθετήσουν τα επιτεύγματα τους και να ενημερώσουν τους γονείς για τη δράση και πρόοδο των παιδιών τους. Η παρακολούθηση και τεκμηρίωση των διαδικασιών μάθησης στις οποίες εμπλέκονται τα παιδιά στην ΥΕ, αλλά και των επιτευγμάτων τους, μπορεί να συσχετιστεί με καθορισμό νέων μαθησιακών στόχων ή τη συνέχιση της διερεύνησης θεμάτων που σχετίζονται με τη μάθηση στην ύπαιθρο. Τα εργαλεία μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για μελλοντικό σχεδιασμό, βοηθώντας τους εκπαιδευτικούς να παρακολουθούν την ανάπτυξη και τη μάθηση με την πάροδο του χρόνου.

Περίληψη

Το βασικό θεωρητικό πλαίσιο που υποστηρίζει την ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων στη μάθηση σε εξωτερικούς χώρους για μικρά παιδιά, ιδίως για παιδιά με κινητικές αναπηρίες, βασίζεται σε εκπαιδευτικές θεωρίες, που υπογραμμίζουν τη σημασία της ενεργού συμμετοχής, της συμμετοχικότητας και της προσβασιμότητας όλων των παιδιών και στη δημιουργία κατάλληλων περιβαλλόντων μάθησης που υποστηρίζουν την ανάπτυξη τους.

Γιατί αυτά τα ψηφιακά εργαλεία είναι ωφέλιμα για τους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ:

- Ενισχύουν τη δέσμευση: Τα εργαλεία αυτά καθιστούν τη μάθηση πιο διαδραστική και ελκυστική, πράγμα που είναι πολύ σημαντικό για τη διατήρηση της προσοχής των παιδιών και κατ' επέκταση της ολιστικής τους ανάπτυξης
- Υποστηρίζουν τα διαφορετικά στυλ μάθησης: Πολλά από αυτά τα εργαλεία προσφέρουν πολυτροπικές εμπειρίες αλληλεπίδραση με το περιεχόμενο μάθησης (οπτικό, ακουστικό, κιναισθητικό) ώστε να ανταποκρίνεται σε διαφορετικές μαθησιακές προτιμήσεις.
- Αυξάνουν τη συνεργασία: Προάγουν τη συνεργασία μεταξύ των παιδιών και μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων/κηδεμόνων, δημιουργώντας μια κοινή κοινότητα μάθησης.
- Επεκτείνουν τη μάθηση πέρα από την αίθουσα διδασκαλίας: Τα εργαλεία αυτά συμβάλλουν στην επέκταση της μάθησης πέρα από την αίθουσα διδασκαλίας, προσφέροντας εικονική πρόσβαση σε πόρους/πληροφορίες, δραστηριότητες, ακόμη και σε υπαίθριες μαθησιακές εμπειρίες.

- Προάγουν την ευαισθητοποίηση σε θέματα ασφάλειας: Μπορούν να υποστηρίξουν την ευαισθητοποίηση σε θέματα ασφάλειας και να ενθαρρύνουν τη θετική συμπεριφορά, η οποία είναι ζωτικής σημασίας σε υπαίθρια περιβάλλοντα μάθησης.

Αυτή η ενότητα έχει στόχο να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν πώς τα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να ενισχύσουν την ΥΕ ικανοποιώντας διαφορετικές ανάγκες των παιδιών που συμμετέχουν σε δραστηριότητες ΥΕ. Οι συμμετέχοντες εξερευνούν στρατηγικές ενσωμάτωσης ψηφιακών εργαλείων στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων ΥΕ, και αξιολογήσουν τα αποτελέσματα των υπαίθριων δραστηριοτήτων με ιδιαίτερη προσοχή στη διαχείριση κινδύνων που σχετίζονται με τη χρήση της τεχνολογίας.

Αξιολόγηση

- «Ποιοι είναι κάποιοι πιθανοί κίνδυνοι στη χρήση της τεχνολογίας και των ψηφιακών κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων ΥΕ;» Εξετάστε κατηγορίες όπως οι φυσικοί κίνδυνοι (π.χ. κίνδυνοι καταστροφής των συσκευών, ή θάμβωση οθόνης), οι ανησυχίες για τα δεδομένα που αφορούν την ιδιωτικότητα και τις επιπτώσεις στην κοινωνική αλληλεπίδραση των παιδιών.
- Καταγράψτε τις σκέψεις σας στο αναστοχαστικό σας ημερολόγιο, εντοπίζοντας άλλες ανησυχίες που έχετε αντιμετωπίσει ή προβλέπετε να αντιμετωπίσετε στη δική σας διδασκαλία.

Σχετικό Συμπληρωματικό Υλικό

Books and journal articles

- Herodotou, C. (2018). Young children and tablets: A systematic review of effects on learning and development. *Journal of Computer Assisted Learning*, 34(1), 1-9.
- Kuo, M., Barnes, M., & Jordan, C. (2019). Do experiences with nature promote learning? Converging evidence of a cause-and-effect relationship. *Frontiers in Psychology*, 10, 305.
- Behrmann, M. M. (1998). Assistive technology for young children in special education: It makes a difference. *Journal of Special Education Technology*, 13(2), 47-57.
- CAST. (2011). Universal Design for Learning guidelines version 2.0. Retrieved from [CAST](<http://www.cast.org>).
- Kuo, M., Barnes, M., & Jordan, C. (2019). Do experiences with nature promote learning? Converging evidence of a cause-and-effect relationship. *Frontiers in Psychology*, 10, 305.
- Livingstone, S. (2009). Risks and safety on the internet: The role of parental supervision. *Children & Society*, 23(4), 314-326.
- Piaget, J. (1970). *The science of education and the psychology of the child*. Orion Press.

- Plowman, L., & McPake, J. (2013). Seven myths about young children and technology. *Childhood Education*, 89(1), 27-33.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Wilson, M. (2002). Six views of embodied cognition. *Psychonomic Bulletin & Review*, 9(4), 625-636.

Apps/Tech tools

- [50 Free Tech Tools for Teachers | 2023 Edition](#)
- [Educational Free iPad Apps | Preschool, Kindergarten, First Grade, Second Grade](#)
- Virtual field trips – [Unlock a World of Learning with Free Virtual Field Trips!](#) (zoom/teams – connect with presenter for live classes on youtube, or watch live, look at past live streams, Class chats)
- I spy virtual field trip game - [Bing Videos](#) ;
- Exploring by the live of your pants - [Exploring By The Seat Of Your Pants - YouTube](#)
- Wild Earth – watch a sunrise safari live - [SafariLIVE Sunrise - 03 November 2024](#)
- Wild Earth – recorded - [Cattastic Caturday safari - SafariLIVE Sunset - 02 November 2024](#)
- Get your guide – prerecorded - [GetYourGuide - YouTube](#)
- Get your guide - website for live virtual tours [Book Things To Do, Attractions, and Tours | GetYourGuide](#)
- National geographic – [Safari Live - Day 380 | National Geographic](#)
- South Florida PBS (specifically for younger children) - [South Florida PBS - YouTube](#)
- Virtual field trips - [virtual field trips for kids - YouTube](#)
- [Adventures at the Aquarium | Virtual Field Trip | KidVision Pre- K](#)
- Earth cam - [EarthCam - Webcam Network](#)
- World virtual tours - [Best virtual tours to explore the world from home - Lonely Planet](#)
- Wonderopolis (anything about the outside world that the students are wondering, put it in the search box and get an answer) [Where the Wonders of Learning Never Cease | Wonderopolis](#)

YouTube videos

[Making Use of Technology in Early Childhood Education](#)

[Educational Free iPad Apps | Preschool, Kindergarten, First Grade, Second Grade](#)

[Children's Screen Time & Use of Digital Technology in Early Childhood Education Recommendations](#)

[Using digital tools to capture, create and share outdoor learning](#)

[Getting Started with Technology in the Early Childhood Classroom](#)

[5 Educational Technology Trends in 2024 | Future with eLearning | Digital learning in 2024](#)

[The Future of Education: 2035 Trends](#)

[Inclusive Teaching with Digital Technologies](#)

[9 amazing apps to use in the outdoor classroom - YouTube](#)

Podcasts

[BAM! Radio Podcasts – The Leading Education Podcast Production Resource](#)

[Early Childhood Podcasts for Students and Teachers to Enhance Learning | Education World](#)

[5 Podcasts for Early Childhood Educators - Best Choice Schools](#)

[Best Early Childhood Education Podcasts \[2024\] Top Shows - Goodpods](#)

[Early Childhood Podcasts for Early Childhood Educators](#)

[TTS Talking Early Years Podcast Series 1: Outdoor Learning](#)

[The Outdoor Learning Podcast](#)

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Εφαρμογή διεπιστημονικών προσεγγίσεων στην ΥΕ (STEAM)

Αναπτύχθηκε από το Spazio Aperto Servizi Società Cooperativa Sociale (SAS)

Επισκόπηση Ενότητας

Αυτή η ενότητα ενσωματώνει στην υπαίθρια εκπαίδευση για παιδιά ηλικίας 3-5 ετών, την προσέγγιση STEAM, δίνοντας έμφαση στο σχεδιασμό δράσεων χωρίς αποκλεισμούς, στην προώθηση της μάθησης με βάση τη διερεύνηση και στην υποστήριξη της ολιστικής ανάπτυξης των παιδιών μέσω της αλληλεπίδρασης τους με τα φυσικά περιβάλλοντα.

Σε αυτή την ενότητα, οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ μπορούν να βρουν: μια επισκόπηση της προσέγγισης STEAM: Κατανόηση των πλεονεκτημάτων της ενσωμάτωσης της προσέγγισης STEAM στην υπαίθρια εκπαίδευση, μια ανάλυση σχετικά με το ρόλο και τη νοοτροπία των εκπαιδευτικών: Διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διευκολύνουν τη μάθηση μέσω της προσέγγισης STEAM στην ύπαιθρο, και τέλος πρακτικές εισηγήσεις για τους εκπαιδευτικούς: Πρακτικές στρατηγικές για τον σχεδιασμό υπαίθριων περιβαλλόντων χωρίς αποκλεισμούς. Μετά τη θεωρητική ανάλυση του περιεχομένου, θα δοθούν στους εκπαιδευτικούς τρεις δραστηριότητες για την ενίσχυση της κατανόησης των αρχών της ενότητας και δύο εργαλεία αξιολόγησης για την αξιολόγηση της ανάπτυξης των δεξιοτήτων τους, σε σχέση με τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας των υπαίθριων περιβαλλόντων για τη μάθηση STEAM.

Διάρκεια/Αναμενόμενος χρόνος ολοκλήρωσης

Η ολοκλήρωση αυτής της ενότητας αναμένεται να διαρκέσει περίπου 6 ώρες.

Στόχοι

Ο κύριος στόχος αυτής της ενότητας είναι να:

- Προσφέρει μια εμπεριστατωμένη εικόνα του τρόπου με τον οποίο η εκπαίδευση STEAM και η υπαίθρια εκπαίδευση αλληλοσυμπληρώνονται, όταν αναφερόμαστε στην εκπαίδευση παιδιών ηλικίας 3-5 ετών.
- Προβληματίζει τους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ σχετικά με το ρόλο τους στην προώθηση της μάθησης STEAM στην ύπαιθρο χωρίς αποκλεισμούς, διασφαλίζοντας ότι όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με κινητικές δυσκολίες (ΚΔ), μπορούν να συμμετέχουν και να επωφεληθούν.
- Αναπτύξει δεξιότητες στους εκπαιδευτικούς αναφορικά με την επιλογή των κατάλληλων στρατηγικών για την ενσωμάτωση της προσέγγισης STEAM σε φυσικά υπαίθρια περιβάλλοντα για την υποστήριξη της ολιστικής ανάπτυξης των παιδιών.

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της ενότητας οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα πρέπει να είναι ικανοί να:

- Κατανοούν τις αρχές της εκπαίδευσης STEAM και τη σημασία της στην εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας.
- Κατανοούν πώς να ενσωματώσουν την προσέγγιση STEAM στην ΥΕ.

- Σχεδιάζουν και εφαρμόζουν υπαίθριες δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την κριτική σκέψη και την επίλυση προβλημάτων
- Υιοθετούν βιωματικές και παιχνιδώδεις προσεγγίσεις μάθησης για να εμπλέξουν τα παιδιά σε υπαίθριες δραστηριότητες με την προσέγγιση STEAM
- Προωθούν την ολιστική ανάπτυξη των παιδιών μέσω της ενσωμάτωσης πολλαπλών επιστημονικών κλάδων στην ΥΕ.

Μεθοδολογία κατάρτισης

Μάθηση από προσωπική εμπειρία, μάθηση με βάση σενάρια, μάθηση με βάση τη διερεύνηση

Μέσα και υλικά κατάρτισης

Έντυπο υλικό: Κατευθυντήριες γραμμές για εκπαιδευτικούς πρώτης αγωγής και εκπαίδευσης (Πακέτο εργασίας 2) και Πρόγραμμα σπουδών κατάρτισης εκπαιδευτικών (Πακέτο εργασίας 3).
Υλικά για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων, όπως: στυλό και χαρτί, νερό, βραστήρας, βάζο (ανθεκτικό στη θερμότητα), πάγος, πετσέτα ή επιφάνεια ανθεκτική στη θερμότητα, υπολογιστής.

Μέθοδοι/Εργαλεία Αξιολόγησης

Ημερολόγιο αναστοχασμού και σημεία ελέγχου- checklist

Εισαγωγή

Στον σημερινό ταχέως εξελισσόμενο κόσμο, η εκπαίδευση δεν πρέπει να διδάσκει μόνο πώς να μαθαίνει κανείς, αλλά και πώς να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις. Η εκπαίδευση STEAM είναι μια προσέγγιση που ενσωματώνει την Επιστήμη, την Τεχνολογία, τη Μηχανική, τις Τέχνες και τα Μαθηματικά σε πραγματικές real-life συνθήκες. Στοχεύει στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας και των δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων, ενδυναμώνοντας τα παιδιά να οικοδομήσουν τις γνώσεις τους με ουσιαστικό τρόπο.

Η Υπαίθρια Εκπαίδευση (ΥΕ) προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία να συνδυάσουμε τις αρχές STEAM με τη βιωματική μάθηση. Χρησιμοποιώντας τον φυσικό κόσμο ως μαθησιακό περιβάλλον, τα παιδιά μπορούν να εξερευνήσουν επιστημονικές έννοιες, να εμπλακούν σε δημιουργική επίλυση προβλημάτων και να αναπτύξουν γνωστικές και κινητικές δεξιότητες, ενώ παράλληλα καλλιεργούν μια βαθύτερη σύνδεση με το περιβάλλον τους. Η προσέγγιση αυτή ευθυγραμμίζεται με την περιέργεια των παιδιών και υποστηρίζει την ολιστική τους ανάπτυξη.

Οι υπαίθριες εγκαταστάσεις ευνοούν τη βιωματική μάθηση, αλλά χωρίς προσεκτικό σχεδιασμό, υπάρχει ενδεχόμενο τα παιδιά με κινητικές δυσκολίες/αναπηρίες να αποκλειστούν. Αυτή η ενότητα αναπτύσσει δεξιότητες στους εκπαιδευτικούς για να είναι ικανοί να ενσωματώσουν την προσέγγιση STEAM στην υπαίθρια μάθηση, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι όλα τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν ισότιμα. Χρησιμοποιώντας προσαρμοστικά εργαλεία και στρατηγικές, οι εκπαιδευτικοί θα δημιουργήσουν διαθεματικές εμπειρίες που ανταποκρίνονται σε

διαφορετικές ανάγκες, εκτιμούν τη διαφορετικότητα και ενθαρρύνουν παράλληλα τη συνεργασία μεταξύ των παιδιών.

Η ενότητα αναδεικνύει πώς η εκπαίδευση STEAM και η ΥΕ αλληλοσυμπληρώνονται όταν αναφερόμαστε σε παιδιά ηλικίας 3-5 ετών. Επισημαίνει επίσης το ρόλο των εκπαιδευτικών στην προώθηση εμπειριών STEAM στην ύπαιθρο χωρίς αποκλεισμούς, διασφαλίζοντας ότι όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με ΚΔ, μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα. Η ενότητα δίνει επίσης έμφαση στην προώθηση μιας νοοτροπίας που βασίζεται στη διερεύνηση και παρέχει παιδαγωγικές πρακτικές/στρατηγικές για την ενσωμάτωση ποικίλων ευκαιριών STEAM σε φυσικά περιβάλλοντα.

2. Η προσέγγιση STEAM και τα οφέλη της στην Υπαίθρια Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση STEAM στοχεύει στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας και της επίλυσης προβλημάτων, ενθαρρύνοντας τα παιδιά να χρησιμοποιούν γνώσεις από πολλαπλά πεδία για την αντιμετώπιση πραγματικών προκλήσεων. Αξιοποιεί την έμφυτη περιέργεια των παιδιών, καθώς αυθόρμητα κάνουν υποθέσεις τις οποίες μετά ελέγχουν, οικοδομώντας γνώσεις για τον φυσικό και

κοινωνικό κόσμο. Η ΥΕ εμπλουτίζει αυτή τη μάθηση, προσφέροντας ευκαιρίες για ανακάλυψη και βοηθώντας τα παιδιά να κατανοήσουν τα πολύπλοκα οικολογικά συστήματα. Τα φυσικά υλικά, οι εποχιακές αλλαγές και τα δυναμικά τοπία παρέχουν πλούσιες αισθητηριακές εμπειρίες, ενώ παράλληλα προάγουν τη συνεργασία και τις κοινωνικές δεξιότητες.

Μια πρόσφατη ανασκόπηση σχετικά με την προσέγγιση STEAM και την ΥΕ για παιδιά ηλικίας 3-5 ετών, τονίζει ότι οι συνήθεις συμπεριφορές στην ύπαιθρο που προωθούν τη μάθηση μέσω STEAM περιλαμβάνουν την παρατήρηση, τη διερεύνηση, την πρόβλεψη, τη διερεύνηση σχέσεων αιτίου-αποτελέσματος, την υποβολή υποθέσεων, τον πειραματισμό και τις κατασκευές. Αυτές οι δραστηριότητες αναπτύσσουν θεμελιώδεις δεξιότητες στις επιστήμες, την τεχνολογία, τη μηχανική και τα μαθηματικά. Επιπλέον, η ΥΕ ενισχύει τη δημιουργικότητα και την έκφραση μέσα από δραστηριότητες όπως η δημιουργία τέχνης, η εκτέλεση ρυθμών, η ενασχόληση με τη γλώσσα και τον γραμματισμό και η εκμάθηση νέων συμβόλων (Trina et al. 2024).

Δραστηριότητα 1: Αυτοβιογραφικός προβληματισμός για το υπαίθριο παιχνίδι

Περιγραφή: Η δραστηριότητα αυτή σας ενθαρρύνει να αναλογιστείτε τις δικές σας παιδικές εμπειρίες παιχνιδιού στην ύπαιθρο, εστιάζοντας σε περιβαλλοντικούς παράγοντες που είτε

διευκόλυναν είτε εμπόδισαν το παιχνίδι σας. Αυτός ο προβληματισμός θα σας βοηθήσει να κατανοήσετε βαθύτερα τις ευκαιρίες παιχνιδιού που παρέχουν τα υπαίθρια περιβάλλοντα και το πώς ο περιβαλλοντικός σχεδιασμός επηρεάζει το παιχνίδι των παιδιών σε εξωτερικούς χώρους.

Υλικά: Στυλό και χαρτί

Οδηγίες:

Αφιερώστε λίγα λεπτά για να θυμηθείτε μια περίοδο της παιδικής σας ηλικίας που παίζατε σε υπαίθριους χώρους.

Στη συνέχεια, χρησιμοποιήστε τις ακόλουθες κατευθυντήριες ερωτήσεις για να προβληματιστείτε σημειώνοντας παράλληλα τον αναστοχασμό σας:

- Σκεφτείτε για λίγα λεπτά μια στιγμή της παιδικής σας ηλικίας που παίζατε στην ύπαιθρο. Στη συνέχεια, χρησιμοποιήστε τις ακόλουθες κατευθυντήριες ερωτήσεις για προβληματιστείτε και κρατήστε παράλληλα σημειώσεις:
- Με τι είδους παιχνίδια ασχοληθήκατε;
 - Πώς θα περιγράφατε το περιβάλλον στο οποίο εκτυλίχτηκε το παιχνίδι σας;
 - Ποιες πτυχές του περιβάλλοντος έκαναν την εμπειρία του παιχνιδιού σας ευχάριστη ή συναρπαστική;
 - Υπήρχαν στοιχεία του περιβάλλοντος που έκαναν το παιχνίδι σας δύσκολο ή λιγότερο διασκεδαστικό;
 - Αν μπορούσατε να αλλάξετε κάτι στο περιβάλλον, τι θα ήταν αυτό;

Κλείσιμο: Ο αναστοχασμός των προσωπικών παιδικών εμπειριών παιχνιδιού στην ύπαιθρο μπορεί να σας επανασυνδέσει άμεσα με την ουσία και το νόημα του παιχνιδιού. Ανακαλώντας στη μνήμη σας τα περιβαλλοντικά στοιχεία που ενίσχυσαν ή περιόρισαν αυτές τις στιγμές, μπορείτε να αποκτήσετε πολύτιμες γνώσεις για το πώς ο σκόπιμος και στοχευμένος σχεδιασμός του περιβάλλοντος μπορεί να διαμορφώσει τις αλληλεπιδράσεις των παιδιών με τους υπαίθριους χώρους. Χρησιμοποιήστε αυτές τις παρατηρήσεις για να αξιολογήσετε και να βελτιώσετε τους υπαίθριους χώρους στο εκπαιδευτικό σας περιβάλλον, ώστε να δημιουργήσετε χώρους που υποστηρίζουν καλύτερα τις ουσιαστικές εμπειρίες παιχνιδιού.

Συνέχεια: Καθώς προβληματίζεστε σχετικά με τις προσωπικές εμπειρίες παιχνιδιού που είχατε στην ύπαιθρο, σκεφτείτε πώς τα στοιχεία της προσέγγισης STEAM ενσωματώνονται φυσικά στο παιχνίδι των παιδιών. Για παράδειγμα, στο «κρυφτό», τα παιδιά ασχολούνται με μαθηματικές έννοιες όπως η μέτρηση, η αλληλουχία, η αντίληψη του χώρου και η εκτίμηση. Για να αναγνωρίσετε τα στοιχεία STEAM στο παιχνίδι, απαντήστε στην εξής τελική ερώτηση: *Ποιες έννοιες της προσέγγισης STEAM είναι παρούσες στο υπαίθριο παιχνίδι που θυμηθήκατε από τα παιδικά σας χρόνια;*

2. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών ΠΑΕ στην προώθηση της εκπαίδευσης STEAM στην ύπαιθρο

Οι εκπαιδευτικοί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της μάθησης STEAM. Για να το υποστηρίξουν αυτό, πρέπει πρώτα να εξοικειωθούν με την επιστημονική μέθοδο, ώστε να δημιουργήσουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για να προωθήσουν στη συνέχεια τον πειραματισμό και την ανακάλυψη στις δράσεις που θα σχεδιάσουν για τα παιδιά. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στη διαδικασία και όχι στο αποτέλεσμα των δράσεων, να απολαμβάνουν τη διαδικασία της υποβολής ερωτήσεων, να χαίρονται στην αντιμετώπιση προκλήσεων και ανακάλυψης νέων προβλημάτων, ενώ παράλληλα να εκτιμούν τα λάθη ως πολύτιμες ευκαιρίες μάθησης (Robertson 2017, Onida 2022).

Για το σκοπό αυτό, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να αναγνωρίσουν ότι η οικοδόμηση της γνώσης εκτυλίσσεται σε τρία στάδια που στην πράξη τείνουν να επικαλύπτονται:

1. Παρατήρηση γεγονότων: Παρατηρούμε τα γεγονότα που συμβαίνουν μέσω όλων των αισθήσεών μας, συμπεριλαμβανομένης της κίνησης. Είναι πολύ σημαντικό να βλέπουμε τα γεγονότα από διαφορετικές οπτικές γωνίες.
2. Αναπαράσταση: Μετά την παρατήρηση, αναπαριστούμε και περιγράφουμε αυτό που έχουμε δει χρησιμοποιώντας διάφορες μορφές έκφρασης - νοητικές εικόνες, λέξεις, φωτογραφίες και σχέδια. Κάθε προοπτική ενέχει διαφορετικές αναπαραστάσεις.
3. Ερμηνεία: Τέλος, ερμηνεύουμε τις παρατηρήσεις μας, δίνοντάς τους νόημα και δομή. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, επιτυγχάνουμε την κατανόηση των γεγονότων (Onida 2022).

Οι εκπαιδευτικοί δεν χρειάζεται να είναι ειδικοί σε κάθε κλάδο της προσέγγισης STEAM- αντίθετα, ο ρόλος τους είναι να διευκολύνουν μια διαδικασία μάθησης που βασίζεται στη διερεύνηση. Θέτοντας δημιουργικές ερωτήσεις όπως «Πώς σχηματίζεται η βροχή;» ή «Τι συμβαίνει όταν

αναμιγνύεται η βροχή με το χώμα;», ενθαρρύνουν τα παιδιά να περιγράψουν φαινόμενα, να δημιουργήσουν υποθέσεις και να εξετάσουν τις ιδέες τους. Δίνοντας έμφαση σε αυτή τη διαδικασία αντί για άμεσες απαντήσεις ενισχύουν τη δεξιότητα διερεύνησης των παιδιών.

Στο πλαίσιο μιας νοοτροπίας που βασίζεται στη διερεύνηση, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να βελτιώσουν τις αισθητηριακές τους αντιλήψεις. Η εμπλοκή των αισθήσεων και της κίνησης βοηθά στην ανακάλυψη λεπτομερειών σχετικά με αντικείμενα, περιβάλλοντα και φαινόμενα που διαφορετικά θα μπορούσαν να αγνοηθούν, παρέχοντας έτσι βαθύτερες γνώσεις για τον τρόπο λειτουργίας του κόσμου.

Για παράδειγμα, η θερμοκρασία ενός αντικειμένου μπορεί να μεταβάλλεται ανάλογα με το περιβάλλον του, επηρεάζοντας την αίσθηση που έχει στην αφή. Όταν οι εκπαιδευτικοί εξασκούν αυτή την αυξημένη αισθητηριακή επίγνωση, είναι καλύτερα εξοπλισμένοι για να καθοδηγήσουν τα παιδιά στο να δώσουν νόημα στο περιβάλλον τους (Trina et al. 2024).

Η επίγνωση των αισθητηριακών εμπειριών παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα προτιμώμενα κανάλια μάθησης. Για παράδειγμα, ορισμένα παιδιά εμπλέκονται οπτικά, ενώ άλλα ανταποκρίνονται καλύτερα σε ακουστικά ερεθίσματα. Η αναγνώριση και η εκτίμηση αυτών των διαφορών είναι ζωτικής σημασίας για την ανίχνευση και την περιγραφή όσων προσελκύουν την προσοχή των παιδιών. Αυτό περιλαμβάνει την προώθηση ποικίλων αισθητηριακών εκφράσεων, όπως η ζωγραφική, η λεκτική αφήγηση και οι πρακτικές επιδείξεις. Εκτιμώντας τη μοναδική προοπτική κάθε παιδιού, οι εκπαιδευτικοί ενισχύουν τη συνολική μαθησιακή εμπειρία για όλους (Murawski and Scott 2019).

Η αναγνώριση διαφορετικών προοπτικών από διαφορετικές περιβαλλοντικές αλληλεπιδράσεις είναι απαραίτητη για την προώθηση μιας νοοτροπίας που βασίζεται στη διερεύνηση. Το υπόβαθρο, οι ικανότητες, οι αισθητηριακές προτιμήσεις και οι εμπειρίες των παιδιών επηρεάζουν την εμπλοκή τους με τον κόσμο, οδηγώντας τα σε πλουσιότερες ευκαιρίες μάθησης σε περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς. Για παράδειγμα, ένα παιδί σε τροχοκάθισμα μπορεί να παρατηρεί την τριβή της λάσπης, ενώ ένα παιδί που τρέχει μέσα σε αυτή μπορεί να εστιάζει στην ολισθηρότητά της. Και οι δύο αυτές προοπτικές είναι χρήσιμες για την ολιστική κατανόηση της λάσπης ως μη-νευτωνιανού ρευστού, το οποίο συμπεριφέρεται όπως τα υγρά ή τα στερεά ανάλογα με το μέγεθος και το είδος της δύναμης που του ασκείται. Η εκτίμηση αυτών των διαφορετικών απόψεων καλλιεργεί ένα δυναμικό και συνεργατικό περιβάλλον μάθησης.

Δραστηριότητα 2: Δραστηριότητα επίλυσης προβλήματος: Δημιουργία ομίχλης

>> Η δραστηριότητα αυτή είναι κατάλληλη για ομαδική εργασία

Περιγραφή: Αυτή η δραστηριότητα καλεί τους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ να διερευνήσουν σε μικρές ομάδες το πώς δημιουργείται το περιβαλλοντικό φαινόμενο της ομίχλης μέσω πρακτικών πειραματισμών, χρησιμοποιώντας τα υλικά που θα τους δοθούν. Η δραστηριότητα αυτή ενισχύει την κατανόηση της επιστημονικής διαδικασίας, ενώ ενθαρρύνει το συλλογισμό σχετικά με τις φυσικές διαδικασίες που σχετίζονται με τις αλλαγές της θερμοκρασίας και τη συμπύκνωση. Αν και η δραστηριότητα μπορεί να διεξαχθεί ατομικά, η εργασία σε μικρές ομάδες επιτρέπει στους συμμετέχοντες να επωφεληθούν από τη συνεργατική επίλυση προβλημάτων και τις διαφορετικές οπτικές γωνίες, προωθώντας τη συζήτηση και την κριτική σκέψη.

Υλικά:

- Νερό
- Βραστήρας (για βραστό νερό)
- Βάζο (γυάλινο ή ανθεκτικό στη θερμότητα)

- Πάγος
- Σπίρτα (προαιρετικά)
- Πετσέτα ή επιφάνεια ανθεκτική στη θερμότητα
- Στυλό και χαρτί.

Οδηγίες:

Ο κύριος στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι χωρίς να δοθούν επιπρόσθετες οδηγίες, οι εκπαιδευτικοί να καταφέρουν να δημιουργήσουν ομίχλη χρησιμοποιώντας τα παρεχόμενα υλικά. Είναι σημαντικό να πειραματιστείτε με διαφορετικούς συνδυασμούς υλικών, χρησιμοποιώντας τη δοκιμή και το λάθος για να καθορίσετε τις συνθήκες που απαιτούνται για το σχηματισμό ομίχλης. Επιπλέον, είναι ζωτικής σημασίας να μην αναζητήσετε λύσεις στο διαδίκτυο αλλά να βασιστείτε στην παρατήρηση σας, στις υποθέσεις και στις δοκιμές που θα κάνετε για να βρείτε λύση στο πρόβλημα.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, είναι σημαντικό να καταγράψετε όσα μαθαίνετε σχετικά με τις φυσικές διαδικασίες στις οποίες εμπλέκεστε αναφορικά με τις αλλαγές της θερμοκρασίας και τη συμπύκνωση.

Κλείσιμο: Η δραστηριότητα ακολουθεί τα στάδια της επιστημονικής μεθόδου, δίνοντας έμφαση στη διαδικασία μάθησης μέσω πειραματισμού, παρατήρησης και προσαρμογής. Είναι σημαντικό για τους εκπαιδευτικούς να προβληματιστούν σχετικά με το πώς οι δικές τους προσεγγίσεις αντικατοπτρίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά αντιμετωπίζουν παρόμοιες εργασίες.

Συνέχεια: Μετά τη δραστηριότητα δημιουργίας ομίχλης, συνιστάται να εξετάσετε πώς οι συναισθηματικές δεξιότητες, όπως η ανθεκτικότητα, η υπομονή και η διαχείριση της απογοήτευσης, επηρέασαν τη διαδικασία επίλυσης προβλημάτων. Σκεφτείτε στρατηγικές για την υποστήριξη των παιδιών στη διαχείριση των συναισθημάτων τους κατά τη διάρκεια της επίλυσης προβλημάτων σε υπαίθρια εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Δραστηριότητα 3: Μάθηση με βάση σενάριο: λασπωμένες λακκούβες

Περιγραφή: Αυτή η δραστηριότητα σας καλεί να εξερευνήσετε και να φανταστείτε ατομικά διάφορους τρόπους ενασχόλησης με λασπωμένες λακκούβες που να ανταποκρίνονται σε διαφορετικές φυσικές ικανότητες. Στόχος της είναι να ενισχύσει τη δημιουργικότητα και τη συμμετοχικότητα στο υπαίθριο παιχνίδι, εξετάζοντας εναλλακτικές μεθόδους εκτός το άλμα στη λάσπη, για να βιώσετε τη διασκέδαση του πλατσουρίσματος και της αλληλεπίδρασης με τη λάσπη.

Υλικά:

Για αυτή τη δραστηριότητα θα πρέπει να έχετε έναν υπολογιστή και ένα στυλό και χαρτί.

Οδηγίες:

1. Οπτική εξερεύνησης: Αναζητήστε στο διαδίκτυο φωτογραφίες ή βίντεο με παιδιά που πηδούν σε λασπωμένες λακκούβες. Στη συνέχεια, χρησιμοποιήστε λέξεις ή σχέδια για να

- περιγράψετε τις αισθήσεις και τα συναισθήματα που μπορεί να προκαλεί αυτή η δραστηριότητα. Σκεφτείτε πώς μπορεί να αισθάνονται τις πιτσιλιές και την υφή της λάσπης τα παιδιά και αναστοχαστείτε αναφορικά με τη χαρά, τον ενθουσιασμό ή την περιέργεια που μπορεί να εμπνέει ένα τέτοιο παιχνίδι. Μπορείτε να βρείτε παραδείγματα εδώ: 1, 2, 3.
2. Εξάσκηση στη βίωση διαφορετικών προοπτικών: Στη συνέχεια, φανταστείτε να αλληλεπιδράτε με μια λασπωμένη λακκούβα και να βιώνετε τη διασκέδαση του πλατσουρίσματος χωρίς όμως να πηδάτε μέσα. Προβληματιστείτε αναφορικά με εμπειρίες που βιώνουν τα άτομα με κινητικές αναπηρίες/δυσκολίες και προσπαθήστε να κατανοήσετε τις προοπτικές που έχουν σχετικά με την προσβασιμότητα τους στη λακκούβα. Μπορείτε να βρείτε βίντεο με παιδιά με κινητικές δυσκολίες/αναπηρίες που αλληλεπιδρούν με λασπωμένες λακκούβες εδώ: 1, 2, 3.
 3. Δημιουργικός καταιγισμός ιδεών: Τέλος, απαριθμήστε πιθανές δραστηριότητες ή προσαρμογές που θα επέτρεπαν στα παιδιά με κινητικές δυσκολίες/αναπηρίες να ασχοληθούν με λασπωμένες λακκούβες και να βιώσουν τη διασκέδαση του πλατσουρίσματος χωρίς να πηδούν. Εξετάστε εργαλεία, τροποποιήσεις και εναλλακτικούς τρόπους για να ασχοληθούν με τη λάσπη χρησιμοποιώντας όλα τα μέρη του σώματος τους.

Κλείσιμο: Η δραστηριότητα αυτή υπογραμμίζει τη σημασία της δημιουργίας εμπειριών παιχνιδιού σε εξωτερικούς χώρους χωρίς αποκλεισμούς που να ανταποκρίνονται σε διαφορετικές φυσικές ικανότητες. Είναι σημαντικό να συζητήσετε στρατηγικές για την ενσωμάτωση αυτών των προσαρμογών στο εκπαιδευτικό σας περιβάλλον.

Συνέχεια: Μετά τη δραστηριότητα, είναι απαραίτητο να εξετάσουμε πώς η δική μας οπτική για την ικανότητα και την αναπηρία μπορεί να επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζουμε υπαίθριους χώρους. Σκεφτείτε πώς συχνά, εστιάζουμε στα βοηθήματα που χρησιμοποιούν τα άτομα με αναπηρία, και τείνουμε να παραβλέπουμε τα βοηθήματα που χρησιμοποιούν γενικότερα όλα τα άτομα για να ενισχύσουν τις ικανότητές τους. Για παράδειγμα, αναγνωρίζουμε το τροχοκάθισμα ως βοήθημα για ένα παιδί με ΚΔ, αλλά δεν σκεφτόμαστε το ίδιο για τις αδιάβροχες μπότες που χρειάζονται τα παιδιά χωρίς ΚΔ για να απολαύσουν την εμπειρία αλληλεπίδρασης με τη λάσπη. Επανεξετάστε τα βίντεο από τα σημεία 1 και 2 και απαριθμήστε τα βοηθήματα που χρησιμοποιούνται τόσο από άτομα με αναπηρία όσο και από άτομα χωρίς αναπηρία για την αλληλεπίδραση με λασπωμένες λακκούβες. Αυτή η άσκηση βοηθάει στη μετανόηση της οπτικής γωνίας του εκπαιδευτικού από την αντιμετώπιση της αναπηρίας ως ελλείμματος ή τραγωδίας στην αναγνώριση ότι όλα τα σώματα, ανεξάρτητα από την ικανότητα, αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον τους με τρόπους που υποστηρίζουν και βελτιώνουν τις εμπειρίες τους.

3. Βασικές ενέργειες εκπαιδευτικών ΠΑΕ

Αφού οι εκπαιδευτικοί καλλιεργήσουν μια διερευνητική νοοτροπία, θα πρέπει να επικεντρωθούν σε τρεις βασικές ενέργειες για την υποστήριξη της εκπαίδευσης STEAM σε υπαίθριους χώρους.

- **Σχεδιάζοντας το περιβάλλον:** Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα πρέπει να διαμορφώσουν και να οργανώσουν ένα υπαίθριο περιβάλλον που να προσφέρει πολλές ευκαιρίες για εξερεύνηση, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι είναι πλήρως προσβάσιμο από όλα τα παιδιά.

Με βάση τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού, ο χώρος θα πρέπει να διαθέτει στοιχεία που κεντρίζουν την περιέργεια και υποστηρίζουν ποικίλες δραστηριότητες. Οι βασικοί άξονες για ένα τέτοιο περιβάλλον, περιλαμβάνουν τη δημιουργία προσβάσιμων κέντρων ενδιαφέροντος, την παροχή εκπαιδευτικών υλικών (loose parts), την παροχή κατάλληλων και φιλικών προς το χρήστη εργαλείων για την προώθηση της αυθόρμητης ενασχόλησης με το περιβάλλον, τη διάθεση βιβλίων με εικόνες για την ενθάρρυνση της εξερεύνησης και τον αναστοχασμό των εμπειριών.

Loose-parts (εκπαιδευτικά υλικά)

Η έννοια των loose parts (εκπαιδευτικά υλικά) που εισήγαγε ο αρχιτέκτονας Simon Nicholson το 1972, αναφέρεται σε ευέλικτα, ανοιχτά υλικά που τα παιδιά μπορούν να συνδυάσουν δημιουργικά με ατελείωτους τρόπους. Τα υλικά αυτά ενθαρρύνουν την ανακάλυψη, την επίλυση προβλημάτων και τη δημιουργικότητα -βασικά συστατικά της εκπαίδευσης STEAM. Κατάλληλα για χρήση σε εξωτερικούς χώρους, τα υλικά αυτά μπορούν να προέρχονται από τη φύση ή από επαναχρησιμοποιημένα υλικά, ενισχύοντας τη σύνδεση μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών μαθησιακών περιβαλλόντων και εμπλουτίζοντας τη συνολική εκπαιδευτική εμπειρία των παιδιών (Gençer and Avcı 2017).

- **Ενθαρρύνοντας την εξερεύνηση και την αυτονομία:** Οι εκπαιδευτικοί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο να παρέχουν στα παιδιά το χρόνο, το χώρο και την ελευθερία να εξερευνούν, να πειραματίζονται και να επιλύουν προβλήματα αυτόνομα, υιοθετώντας μια στάση παιδαγωγικής εμπιστοσύνης απέναντι στο παιχνίδι και την επιθυμία τους για μάθηση. Αυτό περιλαμβάνει την υποστήριξη δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στα ενδιαφέροντα των παιδιών, είτε πρόκειται για το ελεύθερο ή δομημένο παιχνίδι, είτε για τη δημιουργική τους αυτοέκφραση. Στόχος είναι να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον όπου τα παιδιά θα αισθάνονται αυτοπεποίθηση για να ασχοληθούν με τον φυσικό κόσμο με τους δικούς τους όρους.
- **Παρατήρηση, τεκμηρίωση, επανεκκίνηση και προσαρμογή:** Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να είναι προσεκτικοί παρατηρητές των δράσεων των παιδιών, καταγράφοντας τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον τους, εντοπίζοντας τις ενέργειές τους για να αποκτήσουν γνώσεις, και συλλέγοντας πληροφορίες σχετικά με τα ενδιαφέροντα και τις διαδικασίες που ακολουθούν για να μάθουν. Αυτή η τεκμηρίωση θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την αναπροσαρμογή του υπαίθριου χώρου, βοηθώντας στην διαμόρφωση του καταλληλότερου υπαίθριου περιβάλλοντος το οποίο θα διεγείρει καλύτερα την περιέργεια των παιδιών, και θα εγγυάται την προσβασιμότητα όλων, ανταποκρινόμενο στις εξελισσόμενες ανάγκες και τα ενδιαφέροντα τους.

Αυτή η προσέγγιση διασφαλίζει ότι τα υπαίθρια περιβάλλοντα μάθησης STEAM είναι συμπεριληπτικά, δυναμικά και ευέλικτα, παρέχοντας στα παιδιά τις ευκαιρίες και την υποστήριξη που χρειάζονται για να αναπτυχθούν.

Περίληψη

Αυτή η ενότητα δίνει έμφαση στη συνέργεια μεταξύ της εκπαίδευσης STEAM και της υπαίθριας εκπαίδευσης, προσφέροντας στους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ, γνώσεις σχετικά με το πώς τα φυσικά περιβάλλοντα μπορούν να υποστηρίξουν την ολιστική ανάπτυξη των παιδιών. Υιοθετώντας μια νοοτροπία βασισμένη στη διερεύνηση, οι εκπαιδευτικοί μαθαίνουν να καθοδηγούν τα παιδιά μέσω της παρατήρησης, της εξερεύνησης και του πειραματισμού, ενθαρρύνοντάς τα να σκέφτονται κριτικά και να επιλύουν προβλήματα.

Τα βασικά συμπεράσματα αυτής της ενότητας περιλαμβάνουν:

- **Ενσωμάτωση STEAM:** Η ενσωμάτωση της τεχνολογίας, της μηχανικής, των τεχνών και των μαθηματικών μέσα από πραγματικές καταστάσεις ζωής που αποτελούν πρόκληση για τα παιδιά, προωθεί την ολιστική ανάπτυξη των παιδιών και την ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης.
- **Αξία της υπαίθριας εκπαίδευσης:** Τα φυσικά περιβάλλοντα προσφέρουν ανεξάντλητες ευκαιρίες για βιωματική μάθηση, δημιουργικότητα και συνεργασία, υποστηρίζοντας όλους τους τομείς της ανάπτυξης των παιδιών.
- **Συμπερίληψη:** Ο μελετημένα σχεδιασμός των υπαίθριων χώρων διασφαλίζει ότι τα παιδιά με ΚΔ ή άλλες αναπηρίες μπορούν να συμμετέχουν πλήρως στις υπαίθριες δραστηριότητες, επωφελούμενα από τις πλούσιες μαθησιακές εμπειρίες που προσφέρει το υπαίθριο παιχνίδι.
- **Ρόλος εκπαιδευτικού ΠΑΕ:** Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να προάγουν τη δεξιότητα της εξερεύνησης και της δημιουργικότητας των παιδιών, ενώ παράλληλα να παρατηρούν και να καταγράφουν τις αλληλεπιδράσεις των παιδιών με το φυσικό περιβάλλον, ώστε να προσαρμόζουν και να βελτιώνουν συνεχώς τις μαθησιακές εμπειρίες που τους προσφέρουν.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εφαρμόσουν αυτές τις αρχές:

1. Πραγματοποιούν υπαίθριες δραστηριότητες που ενσωματώνουν την προσέγγιση STEAM, χρησιμοποιώντας το φυσικό περιβάλλον ως πηγή για έρευνα και εξερεύνηση.
2. Αναστοχάζονται και επανασχεδιάζουν τους υπαίθριους χώρους, ώστε να διασφαλίζουν τη συμμετοχικότητα όλων των παιδιών και να μεγιστοποιούν τις ευκαιρίες μάθησης.
3. Συνεχίζουν να βελτιώνουν τις δεξιότητες παρατήρησης και τις διδακτικές τους προσεγγίσεις προσφέροντας στα παιδιά ευκαιρίες διερεύνησης, διασφαλίζοντας ότι οι δραστηριότητες που σχεδιάζουν ικανοποιούν τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των παιδιών.

Αξιολόγηση

Για την επικύρωση και την εδραίωση των νέων νοοτροπιών που αναπτύχθηκαν, η ενότητα προσφέρει δύο εργαλεία αξιολόγησης, καθένα από τα οποία έχει σχεδιαστεί για την αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου στόχου: (1) καλλιέργεια νοοτροπίας διερεύνησης, (2) σχεδιασμός υπαίθριων περιβαλλόντων για τη μάθηση STEAM.

Εργαλείο: Ημερολόγιο Αναστοχασμού

Σκοπός: Τακτική καταγραφή των προσωπικών αναστοχασμών σχετικά με τις διδακτικές πρακτικές, εστιάζοντας στο πόσο συχνά και αποτελεσματικά εμπλέκονται τα παιδιά σε διαδικασίες διερεύνησης.

Μέθοδος: Στο τέλος κάθε εβδομάδας, είναι σημαντικό να γράφετε έναν αναστοχασμό σχετικά με τα ακόλουθα σημεία:

- Ερωτήσεις που τέθηκαν: Πόσο συχνά έκαναν τα παιδιά ερωτήσεις ανοικτού τύπου κατά τη διάρκεια υπαίθριων δραστηριοτήτων; Ποιοι τύποι ερωτήσεων ενθάρρυναν τα παιδιά να σκεφτούν βαθιά;
- Παρατήρηση: Πόσο καλά παρατήρησατε τις αντιδράσεις των παιδιών προτού να τα καθοδηγήσετε προς μια λύση; Άφησατε τα παιδιά να εξερευνήσουν τις απαντήσεις με τον δικό τους ρυθμό;
- Ευελιξία: Ως εκπαιδευτικοί, αντί να δώσετε άμεσες απαντήσεις, παραμείνατε ευέλικτοι και περίεργοι επιτρέποντας την εξερεύνηση;
- Τα λάθη κατά τη μαθησιακή διαδικασία: Πώς προσεγγίσατε τα λάθη -τόσο τα δικά σας όσο και των παιδιών; Τα θεωρήσατε ως ευκαιρίες μάθησης και καθοδηγήσατε τα παιδιά προς περαιτέρω διερεύνηση;

Εργαλείο: Σημεία ελέγχου- checklist

Σκοπός: Αξιολόγηση της ικανότητας των εκπαιδευτικών για εντοπισμό και δημιουργία εξωτερικών περιβαλλόντων που υποστηρίζουν ευκαιρίες μάθησης STEAM για όλα τα παιδιά, με έμφαση στην συμπερίληψη.

Μέθοδος: Χρήση των ακόλουθων σημείων ελέγχου για την αξιολόγηση των υπαίθριων περιβαλλόντων με βάση τις αρχές STEAM και τη συμμετοχικότητα:

- **Επιστήμη:** Εντόπισα ευκαιρίες για τα παιδιά να παρατηρήσουν και να διερευνήσουν φυσικά φαινόμενα (π.χ. καιρικά φαινόμενα, ανάπτυξη φυτών, συμπεριφορά ζώων); Υπάρχουν φυσικά στοιχεία που ενθαρρύνουν την έρευνα στον υπαίθριο χώρο (π.χ. πέτρες, νερό, έντομα);

- **Τεχνολογία:** Υπάρχουν ευκαιρίες για τα παιδιά να εξερευνήσουν απλά εργαλεία (π.χ. μεγεθυντικούς φακούς, φωτογραφικές μηχανές) για να αλληλεπιδράσουν με το περιβάλλον και να το εξερευνήσουν; Έχω παράσχει υλικά ή εξοπλισμό που διευκολύνουν την παρατήρηση ή τη συλλογή δεδομένων;
- **Μηχανική:** Αναγνώρισα τρόπους με τους οποίους ασχολήθηκαν τα παιδιά για την κατασκευή, το σχεδιασμό ή την επίλυση προβλημάτων με φυσικά υλικά (π.χ. κατασκευή γεφυρών, καταφυγίων ή μονοπατιών); Υπάρχουν στο χώρο εκπαιδευτικά υλικά που ενθαρρύνουν τον πειραματισμό και την κατασκευή;
- **Τέχνη:** Υπάρχουν δημιουργικές διέξοδοι για να εκφραστούν τα παιδιά χρησιμοποιώντας φυσικά υλικά (π.χ. φύλλα, πέτρες, κλαδιά, λάσπη) για ζωγραφική, γλυπτική ή διευθέτηση μοτίβων; Έχω προωθήσει ευκαιρίες για καλλιτεχνικές δραστηριότητες εμπνευσμένες από τη φύση (π.χ. εφήμερη τέχνη, τέχνη της γης);
- **Μαθηματικά:** Ενσωμάτωσα δραστηριότητες που περιλαμβάνουν μέτρηση, εκτίμηση ή αναγνώριση μοτίβων (π.χ. μέτρηση βράχων, μέτρηση του ύψους ενός δέντρου, εύρεση συμμετρίας στα φύλλα); Ενθάρρυνα τη μαθηματική σκέψη επισημαίνοντας σχήματα, μεγέθη και ποσότητες που υπάρχουν στο υπαίθριο περιβάλλον;
- **Ένταξη:** Έχω διασφαλίσει ότι το υπαίθριο περιβάλλον είναι προσβάσιμο σε όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με ΚΔ; Έχω λάβει υπόψη μου τις διαφορετικές ανάγκες των παιδιών και τους έχω παράσχει πολλαπλούς τρόπους για να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες STEAM (π.χ. προσαρμοστικά εργαλεία, εναλλακτικές μέθοδοι αλληλεπίδρασης);

Σχετικό Συμπληρωματικό Υλικό

Beckett, A. E., & Fenney, D. Nature Play for Disabled Children—muddy puddles for all?. In *The Lives of Children and Adolescents with Disabilities* (pp. 84-104). Routledge.

Murawski, W. W., and Scott, K. L. (Eds.). (2019). *What really works with Universal Design for Learning*. Corwin Press.

Gençer, A. A., and Avci, N. (2017). The treasure in nature! Loose part theory. *Current Trends in Educational Sciences*, 9, 16-34.

Onida, M. (2022) 'Educazione STEAM: bambini e adulti in gioco'. "Meraviglia. Il gioco tra arte e scienza". *Percorsi Formativi 06 Conference*, 20-21 November, Online.

Robertson, J. (2017). *Messy maths: A playful, outdoor approach for early years*. Crown House Publishing.

Trina, N. A., Monsur, M., Cosco, N., Shine, S., Loon, L., & Mastergeorge, A. (2024). How Do Nature-Based Outdoor Learning Environments Affect Preschoolers' STEAM Concept Formation? A Scoping Review. *Education Sciences*, 14(6), 627.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5:

ΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ

ΓΟΝΕΙΣ/ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟ

Αντιπρόχρησε από World Association of Early Childhood Educators (WAECE/ACE)

Επισκόπηση Ενότητας

ΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι η προαγωγή της επικοινωνίας μεταξύ οικογένειας και σχολείου. Όπως προέκυψε από τη βιβλιογραφική μελέτη και τη μελέτη πεδίου που διεξήγαγαν οι εταίροι στο πλαίσιο του έργου, με συνεντεύξεις σε εκπαιδευτικούς ΠΑΕ και γονείς παιδιών με κινητικές αναπηρίες και περιλαμβάνεται στις Κατευθυντήριες γραμμές για εκπαιδευτικούς πρώτης αγωγής και εκπαίδευσης⁵ (Πακέτο εργασίας 2) η εμπιστοσύνη μεταξύ εκπαιδευτικών ΠΑΕ και οικογενειών, αποτελεί βασικό παράγοντα για την υιοθέτηση της υπαίθριας εκπαίδευσης (ΥΕ). Η μελέτη ανέδειξε επίσης ότι εκπαιδευτικοί και γονείς έχουν κοινή αντίληψη για την ΥΕ και τα οφέλη της για τα μικρά παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με κινητικές δυσκολίες (ΚΔ).

Η ανάλυση των δεδομένων από τους 117 μελέτες περίπτωσης στην έρευνα⁶ των Sheridan και συν. (2019) κατέδειξε ότι, όταν οι οικογένειες καλούνται να συμμετάσχουν και να συνεργαστούν με τα σχολεία για την εκπαίδευση των παιδιών τους, η ψυχική υγεία και κοινωνικο-συναισθηματική επάρκεια των μαθητών βελτιώνονται.

Κάθε γονιός έχει μια μοναδική κατανόηση του παιδιού του, που κανείς άλλος δεν μπορεί να έχει. Από την άλλη κάθε εκπαιδευτικός ΠΑΕ, γνωρίζει τις παιδαγωγικές αρχές που υποστηρίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία και τις κατάλληλες στρατηγικές που επιτρέπουν στους μαθητές/τριες να αναπτύξουν στο μέγιστο βαθμό τις δυνατότητές τους.

Και οι δύο ρόλοι είναι αναγκαίοι για την ανάπτυξη των παιδιών καθώς λειτουργούν αλληλοσυμπληρώνουν ο ένας τον άλλο. Μια ισχυρή και με σεβασμό συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας, επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών, ώστε το παιδί να υποστηριχθεί στο έπακρο κατά την εκπαίδευση του. Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ και οι γονείς θα πρέπει να συνεργάζονται για την προώθηση της μάθησης, της ανάπτυξης και της ευημερίας του παιδιού.

Αυτή η ενότητα με τίτλο «Επικοινωνία με τις οικογένειες/εμπλεκόμενους φορείς» παρέχει πληροφορίες για την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ του σχολείου και των οικογενειών και προσφέρει πόρους και στρατηγικές που μπορούν να φανούν πολύ χρήσιμες στους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ. Το περιεχόμενο χωρίζεται σε δύο μέρη.

Το πρώτο μέρος είναι αφιερωμένο στη δημιουργία του βέλτιστου κλίματος που ευνοεί την ουσιαστική επικοινωνία, τις θετικές σχέσεις και την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ οικογένειας και σχολείου. Μόλις δημιουργηθούν αυτές οι προϋποθέσεις, είναι καιρός να ασχοληθούμε με το κυριότερο ζήτημα: Πώς να επικοινωνήσουμε με τον καλύτερο τρόπο στις οικογένειες την αξία της ΥΕ για την κοινωνική και κινητική ανάπτυξη των παιδιών.

⁵https://www.outdoor4mi.eu/wp-content/uploads/2024/10/WP2-FINAL-ENG_GUIDELINES_OUTDOOR4MI.pdf

⁶ Sheridan, S. M., Smith, T. E., Moorman Kim, E., Beretvas, S. N., & Park, S. (2019). A Meta-Analysis of Family-School Interventions and Children's Social-Emotional Functioning: Moderators and Components of Efficacy. *Review of Educational Research*, 89(2), 296-332. <https://doi.org/10.3102/0034654318825437>

Διάρκεια/Αναμενόμενος χρόνος ολοκλήρωσης

Κάθε δραστηριότητας εκτιμάται να διαρκέσει περίπου 120 λεπτά, αν και λόγω του ότι οι δραστηριότητες είναι σχεδιασμένες με ευέλικτο τρόπο, μπορούν να προσαρμοστούν στις ανάγκες κάθε εκπαιδευτικού ΠΑΕ.

Στόχοι

Ο κύριος στόχος αυτής της ενότητας είναι:

- Να μάθετε πώς να βελτιώσετε τη σχέση με τις οικογένειες και τα παιδιά, πώς να ενισχύσετε τους δεσμούς μεταξύ οικογένειας και σχολείου και πώς να εμπλέξετε τις οικογένειες στις δράσεις του σχολείου.
- Να αποκτήσετε στρατηγικές για την ενίσχυση της επικοινωνίας και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ σχολείου και οικογενειών.
- Να αποκτήσετε δεξιότητες για το πώς προάγεται η διαπροσωπική επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών ΠΑΕ.
- Να αποκτήστε πόρους για να επικοινωνήσετε την αξία της ΥΕ στις οικογένειες, για την κοινωνική και κινητική ανάπτυξη των παιδιών.
- Να μάθετε πώς να επικοινωνείτε αποτελεσματικά τα οφέλη της ΥΕ για τα παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας, ειδικά στους γονείς των παιδιών με ΚΔ.

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της ενότητας οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ θα πρέπει να είναι ικανοί να:

- Αποκτήσουν αποτελεσματικές δεξιότητες επικοινωνίας και οικοδόμησης σχέσεων, δεξιότητες συνηγορίας και υποστήριξης.
- Δημιουργούν θετικές σχέσεις με τις οικογένειες για την υποστήριξη της μάθησης και της ανάπτυξης των παιδιών.
- Υπερασπίζονται με αποτελεσματικό τρόπο τη σημασία της ΥΕ στην προσχολική εκπαίδευση στις οικογένειες και τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Επικοινωνούν τα οφέλη της ΥΕ για την κοινωνική και κινητική ανάπτυξη των παιδιών.
- Παρέχουν πόρους και υποστήριξη στις οικογένειες για να ενθαρρύνουν της συνέχισης των δραστηριοτήτων ΥΕ στο σπίτι.

Μεθοδολογία κατάρτισης⁷

Βιωματική μάθηση (με επίκεντρο τον εκπαιδευτικό): Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ εστιάζουν στη διαδικασία μάθησης μέσω της εφαρμογής, της παρατήρησης και του αναστοχασμού.

⁷

<https://www.buffalo.edu/catt/teach/develop/design/teaching-methods.html>
<https://bokcenter.harvard.edu/active-learning> . Retrieved on July 2024

and

Παιχνίδια ρόλων και προσομοιώσεις (με επίκεντρο τον εκπαιδευτικό): Οι εκπαιδευτικοί υποδύονται ρόλους ή βελτιώνουν σενάρια, σε μια ρεαλιστική και προβληματική κοινωνική ή διαπροσωπική κατάσταση.

Ομαδικές δραστηριότητες και συνεργατική μάθηση (προαιρετικά).

Μέσα και υλικά κατάρτισης

Προσωπικός υπολογιστής ή/και άλλες ψηφιακές συσκευές συνδεδεμένες στο διαδίκτυο για να δείτε ορισμένα προτεινόμενα βίντεο. Εκτυπωμένα φυλλάδια (συνιστάται η εκτύπωση διπλής όψης και η ανακύκλωσή τους μετά τη χρήση τους ως μέτρο βιωσιμότητας). Ερωτηματολόγιο για τη δραστηριότητα 1 διαθέσιμο στο Παράρτημα 1

Γραφική απεικόνιση για τα οφέλη της ΥΕ, για τη δραστηριότητα 2, διαθέσιμη στο Παράρτημα 3

1. Μέθοδοι/Εργαλεία Αξιολόγησης

Αυτοαξιολόγηση (διαγνωστικά ερωτηματολόγια)

Ερωτήσεις αναστοχασμού για προβληματισμό (ανοικτές ερωτήσεις)

Εισαγωγή⁸

Η οικογένεια αποτελεί το πρώτο πλαίσιο κοινωνικοποίησης του παιδιού, μέσα στο οποίο το παιδί μαθαίνει να επικοινωνεί και

αναπτύσσει τους πρώτους συναισθηματικούς δεσμούς. Η άφιξη του παιδιού στο σχολείο ανοίγει ένα νέο περιβάλλον στο οποίο, εκτός από την επίσημη εκπαίδευση που του παρέχει, θα δημιουργήσει νέες σχέσεις τόσο με τους ενήλικες όσο και με άλλα παιδιά διαφορετικών ηλικιών. Τα παιδιά σε ένα σχολικό πλαίσιο οικοδομούν σταθερούς συναισθηματικούς δεσμούς με τον ίδιο τρόπο που αναπτύσσουν τις σχέσεις τους στο σπίτι. Αυτοί οι δεσμοί θα τους παρέχουν μια σταθερή συναισθηματική βάση για να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους, ώστε να αναπτυχθούν ανταποκρινόμενα στις προκλήσεις του σχολείου και της δια βίου μάθησης.

Η σημασία μιας ουσιαστικής σχέσης μεταξύ των οικογενειών και των εκπαιδευτικών ΠΑΕ, έγκειται ακριβώς στο χτίσιμο εμπιστοσύνης που απαιτείται να αναπτύξουν τα παιδιά στα πρώτα βήματα της γνωστικής και συναισθηματικής τους ανάπτυξης. Εάν η σχέση μεταξύ των παιδαγωγών ΕΚΕΑ και των γονέων είναι καλή, θα είναι ευκολότερο να εντοπιστούν πιθανές δυσκολίες στην ανάπτυξη και τη μάθηση ενός παιδιού ή προβλήματα προσαρμογής.

Προκειμένου να επιτευχθεί μια καλή σχέση μεταξύ σχολείου και οικογένειας, οι ειδικοί συνιστούν την καθιέρωση μιας συνεχούς αλληλεπίδρασης και συμμετοχής και των δύο μερών στη μαθησιακή διαδικασία

Η επικοινωνία είναι το κλειδί για μια ισχυρή σχέση μεταξύ οικογένειας και σχολείου, ειδικότερα όταν υπάρχει διαφωνία που πρέπει να επιλυθεί ή όταν εμπλέκονται παιδιά με αναπηρίες ή ΚΔ

⁸ Image : https://www.freepik.es/fotos-premium/retrato-generado-ia-nina-discapacitada-silla-ruedas-autentica-alegre-feliz-cae-al-aire-libre_52833037.htm

(συνήθως οι ανησυχίες και τα ζητήματα ασφάλειας είναι μεγαλύτερα σε αυτές τις περιπτώσεις). Η επικοινωνία αυτή θα πρέπει να μην περιορίζεται στην ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την ακαδημαϊκή πορεία των παιδιών, αλλά να διευρύνεται και σε άλλους τομείς που αφορούν την ανάπτυξη των παιδιών και την εμπλοκή των οικογενειών στο μαθησιακό πλαίσιο.

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι η δημιουργία ενός θετικού κλίματος εμπιστοσύνης και επικοινωνίας μεταξύ οικογένειας και σχολείου, προκειμένου να αμβλυνθούν οι ανησυχίες που συνήθως έχουν κυρίως οι γονείς των παιδιών με ΚΔ και αφορούν την ΥΕ.

Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στις κατευθυντήριες γραμμές που αναπτύχθηκαν στο Πακέτο Εργασίας 2, επισημαίνουν ότι οι γονείς των παιδιών με ΚΔ γνωρίζουν τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η υπαίθρια εκπαίδευση στα παιδιά τους, αλλά λόγω φόβου ή παραπληροφόρησης, είναι απρόθυμοι σε αυτού του είδους την πρακτική.

Αυτή η ενότητα προσπαθεί να αντιστρέψει αυτή την κατάσταση, παρέχοντας τους κατάλληλους πόρους, για να βελτιωθούν οι επικοινωνιακές δεξιότητες των εκπαιδευτικών ΠΑΕ, προκειμένου να δημιουργηθεί αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ τους, και των οικογενειών και παιδιών, ώστε να πείσουν και τους πιο δύσπιστους γονείς.

Δραστηριότητα 1: Οικοδομώντας ισχυρές σχέσεις

Περιγραφή: Η δραστηριότητα χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος επικεντρώνεται στην ενίσχυση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών ΠΑΕ, καθώς η καλή επικοινωνία είναι το κλειδί για την οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ εκπαιδευτικών και οικογένειας. Το δεύτερο μέρος περιγράφει τρόπους δημιουργίας διαύλων επικοινωνίας μεταξύ των οικογενειών και του σχολείου, και αντίστροφα.

Υλικά:

- [Communication skills self-assessment questionnaire](#).
- Youtube video “The 7 - 38 - 55% rule in communication”: [The 7 - 38 - 55% rule in communication](#). (Duration: 02:49. English language)
- Youtube video “Forms of Communication”: [Forms of Communication](#) (Duration: 03:51. English language)

Οδηγίες:

Επεξήγηση του τι είναι επικοινωνία.

Επικοινωνία είναι η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων. Πιο κάτω είναι σημαντικό να αναλυθούν οι διάφοροι τρόποι επικοινωνίας. Επίσης στην παρούσα δραστηριότητα θα εξεταστούν οι επικοινωνιακές δεξιότητες.

Παρακολουθείστε το βίντεο “The 7 - 38 - 55% rule in communication”: [The 7 - 38 - 55% rule in communication](#). (Duration: 02:49. English language).

Ο ερευνητής Albert Mehrabian ανέλυσε τους τρόπους που επικοινωνείται ένα μήνυμα σε ποσοστά και βρήκε ότι: Το 7% είναι προφορικό, το 38% φωνητικό (τόνος, αποχρώσεις και άλλα χαρακτηριστικά) και το 55% σήματα και άλλες χειρονομίες. Το λεκτικό στοιχείο χρησιμοποιείται για την επικοινωνία πληροφοριών και το μη λεκτικό για την επικοινωνία προσωπικών καταστάσεων και στάσεων. Με βάση αυτά τα δεδομένα, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι οι τρόποι επικοινωνίας δεν περιορίζονται στη λεκτική επικοινωνία.

Η μη λεκτική επικοινωνία διαδραματίζει εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στον τρόπο με τον οποίο το μήνυμα φτάνει στον παραλήπτη. Για το λόγο αυτό, η γνώση και η συνεκτίμηση των διαφόρων μορφών μη λεκτικής επικοινωνίας είναι εξίσου σημαντική για την επικοινωνία ενός μηνύματος, με την επιλογή των καταλληλότερων λέξεων κατά την επικοινωνία αυτή. Έτσι, στο πλαίσιο της μη λεκτικής επικοινωνίας, μπορούν να διακριθούν οι ακόλουθες μορφές επικοινωνίας:

Γλώσσα του σώματος: Η θέση του σώματός μας όταν μιλάμε έχει μεγάλη σημασία. Για παράδειγμα, το σταύρωμα των χεριών μας μπορεί να μεταφέρει μια θέση εξουσίας, θυμού, φόβου ή ανασφάλειας.

Κίνηση: Η κίνηση του σώματός μας επίσης επηρεάζει το μήνυμα που στέλνουμε στον παραλήπτη. Για παράδειγμα, αν κάποιος βηματίζει συνεχώς μπρος-πίσω ενώ μιλάει, αυτό υποδηλώνει μια κατάσταση νευρικής ανησυχίας.

Εκφράσεις του προσώπου: Ο τρόπος που κινούμε τα φρύδια μας, η θέση του στόματός μας ή η κίνηση των μυών του προσώπου μας επηρεάζουν τον τρόπο που ερμηνεύει ο συνομιλητής μας το μήνυμα που του επικοινωνούμε.

Παραγλώσσα: Ο τόνος ή ο τονισμός που χρησιμοποιείται κατά την ομιλία, η ταχύτητα της ομιλίας, η ένταση του ήχου κ.τ.λ., είναι επίσης παράγοντες που τροποποιούν το νόημα των όσων λέγονται.

Χειρονομίες: Οι χειρονομίες διαθέτουν επίσης τα δικά τους νοήματα, τα οποία μπορεί να ποικίλουν ανάλογα με την περιοχή ή τον πολιτισμό στον οποίο χρησιμοποιούνται.

Απτική επαφή: Οι πληροφορίες που λαμβάνονται μέσω της αφής, είτε από το ένα στο άλλο άτομο, είτε μέσω ενός αντικειμένου, μπορούν να μεταφέρουν διαφορετικά συναισθήματα και αισθήσεις (θερμοκρασία, πίεση, απαλότητα κ.λπ.).

Χώρος: Η απόσταση μεταξύ δύο ανθρώπων κατά τη διάρκεια μιας συνομιλίας διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο για την επικοινωνία που εξελίσσεται μεταξύ τους.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, το να είμαστε πολύ κοντά στο άλλο άτομο μπορεί να μας κάνει να νιώθουμε άβολα, ενώ σε άλλες περιπτώσεις μπορεί να θέλουμε να είμαστε πιο κοντά.

Παρακολουθείστε το Youtube video “Forms of Communication”: [Forms of Communication](#) (Duration: 03:51. English language)

1. Αυτοαξιολόγηση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων: τεστ επικοινωνίας⁹

>> Η δραστηριότητα αυτή είναι κατάλληλη για ομαδική εργασία

Συμπληρώστε το ερωτηματολόγιο που σας δίνεται για να αξιολογήσετε τις επικοινωνιακές σας δεξιότητες. Εάν έχετε την ευκαιρία να συζητήσετε τα αποτελέσματα του τεστ επικοινωνίας με τους συναδέλφους σας, πτοβληματιστείτε γύρω από τις αξιολογήσεις που λάβατε και αναλύστε ποιες πτυχές θα πρέπει να βελτιώσετε σε κάθε περίπτωση.

Μπορείτε να βρείτε το ερωτηματολόγιο στο [Communication Skills Test](#) (Παράρτημα 1)

Πώς να επικοινωνείτε με τις οικογένειες;

Η δραστηριότητα ξεκινά με έναν προβληματισμό για να διαπιστωθούν τα μέσα που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ για να επικοινωνούν με τις οικογένειες. Μετά από αναστοχασμό ή διάλογο, εξετάστε τα ακόλουθα σημεία με άλλους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ: «Η καλή επικοινωνία και η συνεργασία μεταξύ των δύο μερών δημιουργεί εμπιστοσύνη, καθιστώντας δυνατή την εφαρμογή καινοτόμων δραστηριοτήτων από τον εκπαιδευτικό ΠΑΕ, όπως η ΥΕ».

- Η επικοινωνία με τις οικογένειες βασίζεται σε τρεις βασικές αρχές:

1. Αμφίδρομη κατεύθυνση - Η επικοινωνία πρέπει να είναι αμοιβαία. Ο/Η εκπαιδευτικός ΠΑΕ πρέπει να είναι σε θέση να επικοινωνεί με τους γονείς με προσιτό τρόπο, αλλά και να ανταποκρίνεται όποτε οι γονείς θέλουν να επικοινωνήσουν. Είναι σημαντικό οι οικογένειες να αισθάνονται ότι ακούγονται και ότι οι ανησυχίες τους αντιμετωπίζονται από τους εκπαιδευτικούς
2. Γραμμικότητα - Αναφέρεται στην έννοια της ιεραρχίας. Παρόλο που ο/η εκπαιδευτικός ΠΑΕ, διαθέτει την απαραίτητη κατάρτιση και τα προσόντα για να αντιμετωπίσει τα σχετικά εκπαιδευτικά ζητήματα, οι οικογένειες δεν πρέπει να αντιλαμβάνονται ότι βρίσκονται σε υποδιαίστερη θέση. Η επικοινωνία μεταξύ τους θα πρέπει να είναι ισότιμη. Για το σκοπό αυτό, ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να χρησιμοποιεί απλή γλώσσα προσαρμοσμένη στο κοινωνικοπολιτισμικό επίπεδο των οικογενειών με τις οποίες επικοινωνεί.
3. Εξατομίκευση - Αυτή η πτυχή αναφέρεται στην ανάγκη εξατομίκευσης όχι μόνο των μηνυμάτων αλλά και του τρόπου με τον οποίο επικοινωνούνται στις οικογένειες. Μετά την πανδημία, οι διαδικτυακοί δίαυλοι επικοινωνίας έχουν αποκτήσει μεγάλη σημασία, αλλά υπάρχουν οικογένειες που δεν έχουν συχνή πρόσβαση στο ηλεκτρονικό τους ταχυδρομείο ή δεν διαθέτουν τις απαραίτητες ψηφιακές δεξιότητες για να κατανοήσουν τις ψηφιακές πλατφόρμες ή ιστοσελίδες που ενδεχομένως έχουν τα σχολεία.

⁹ (adapted from Santander Open Academy <https://www.santanderopenacademy.com/es/blog/formas-de-comunicarse.html>).

Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική οικοδόμηση εμπιστοσύνης/επικοινωνία με τις οικογένειες σε βάθος χρόνου, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές:

1. «Η πρώτη εντύπωση είναι σημαντική». Κατά την πρώτη συνάντηση με την οικογένεια, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επιλέγουν ένα ευχάριστο και άνετο περιβάλλον, προκειμένου να καλλιεργήσουν στενές σχέσεις σε μια ατμόσφαιρα εμπιστοσύνης. Συνίσταται να προσκαλούνται οι γονείς στο σχολικό χώρο, ώστε να γνωρίσουν τις εγκαταστάσεις του σχολείου, το φυσικό και αστικό περιβάλλον και εκτός από τη γνωριμία με τον/την εκπαιδευτικό τους παιδιού τους, να γνωρίζουν και τα υπόλοιπα πρόσωπα με τα οποία θα έχει επαφή το παιδί τους. Με αυτόν τον τρόπο οι οικογένειες θα σχηματίσουν μια ολιστική εικόνα της σχολικής κοινότητας.
2. Η δημιουργία ερωτηματολογίου που θα μπορούσε να χορηγηθεί στις οικογένειες/γονείς, αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο ώστε να διαπιστωθεί η διαθεσιμότητα των οικογενειών για να δεχτούν τηλεφωνικές κλήσεις ή να προγραμματιστούν συναντήσεις με τους εκπαιδευτικούς. Επίσης θα συλλεγούν πληροφορίες όσον αφορά τη δυνατότητα μετάβασής των οικογενειών/γονέων στους χώρους του σχολείου. Το σχολείο μπορεί να χρησιμοποιήσει τις πληροφορίες από το ερωτηματολόγιο, για να επανασχεδιάσει τις ημέρες, ώρες και χώρους των συναντήσεων μεταξύ οικογένειας και εκπαιδευτικών, ώστε να διασφαλιστεί υψηλή συμμετοχή από τους γονείς.
3. Για την αποτελεσματική επικοινωνία σχολείου-οικογένειας, είναι σκόπιμο να οργανώνονται τακτικές συναντήσεις -τόσο ατομικές όσο και ομαδικές- με τους γονείς για να συζητείται η πρόοδος των παιδιών και να επιλύονται τυχόν ανησυχίες.

¹⁰ Image : https://www.freepik.es/fotos-premium/personas-burbujas-discurso_6710078.htm

4. Να υιοθετείται συχνή τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών και πρόσκληση τους σε εκδηλώσεις ή δραστηριότητες του σχολείου. Η τηλεφωνική επικοινωνία αποτελεί πιο προσωπικό και στενότερο τρόπο επικοινωνίας, και διασφαλίζει άμεση επικοινωνία.
5. Η ύπαρξη μιας ποικιλίας 'καναλιών' ενημέρωσης διευκολύνει την επικοινωνία ενός μηνύματος προς τις οικογένειες με διάφορους τρόπους. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να επιλέξουν το 'κανάλι' που ταιριάζει καλύτερα σε κάθε οικογένεια. Κάποια από αυτά τα κανάλια είναι, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τα κοινωνικά δίκτυα, και η έντυπη μορφή, όπως η «σχολική ατζέντα» που μπορεί να τοποθετείται σε διάφορα σημεία του σχολείου από όπου περνούν οι γονείς (π.χ. είσοδος του σχολείου). Στην περίπτωση γονέων που δεν μιλούν την τοπική γλώσσα, τα μηνύματα πρέπει να μεταφράζονται. Η μετάφραση μέσω Google translate μπορεί να βοηθήσει σε αυτές τις περιπτώσεις- ωστόσο, πρέπει να αναφέρεται ότι η μετάφραση έχει γίνει με τεχνολογικά.
6. Τεκμήρια από σύντομες βιντεοσκοπήσεις διάφορων δραστηριοτήτων των παιδιών, όπως εκθέσεις, παρουσιάσεις και σχέδια, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να παρουσιάσουν στους γονείς τη διδακτική-μαθησιακή εμπειρία των παιδιών τους. Παράλληλα με την ενημέρωση αυτή, οι γονείς μπορούν να βρουν τρόπους για να συνεχίσουν ή να υποστηρίξουν τη μάθηση και σε δραστηριότητες που θα σχεδιάσουν στο σπίτι.
7. Η ετοιμασία σημειωμάτων ή γραφικών απεικονίσεων που προορίζονται για τους γονείς και έχουν στόχο την υποστήριξη της εκπαίδευσης του παιδιού στο οικογενειακό πλαίσιο είναι επίσης μια πολύ χρήσιμη πρακτική. Τα σημειώματα αυτά μπορούν να αποστέλλονται συχνά κατά τη διάρκεια του έτους με επίκαιρα θέματα. Αν ένα παιδί πρόκειται να αποκτήσει αδελφάκι, αν έχει πεθάνει κάποιο αγαπημένο του πρόσωπο, αν έχει προβλήματα ύπνου κ.λπ. οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αποστείλουν μια ανακοίνωση/εγκύκλιο στον ενδιαφερόμενο γονέα, ώστε να ο ίδιος να αντιληφθεί το ενδιαφέρον του σχολείου στις καινούριες συνθήκες της οικογένειας. Ο ιστότοπος Canva μπορεί να βοηθήσει στην παραγωγή αυτών των σημειωμάτων/γραφικών απεικονίσεων.
8. Μπορούν να διοργανώνονται εργαστήρια για γονείς με θέματα που προκύπτουν από τις ανάγκες που εκφράζουν οι γονείς κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Σκοπός τέτοιων εργαστηρίων είναι να αναπτύξουν στους γονείς δεξιότητες ή να τους προσφέρουν εμπειρίες που θα τους βοηθήσουν να καθοδηγούν και να υποστηρίζουν αποτελεσματικότερα τα παιδιά τους.
9. Η αμοιβαία συνεργασία, μπορεί να ενισχύσει την εμπιστοσύνη μεταξύ γονέων και οικογενειών. Οι γονείς μπορούν να προσκληθούν για να εμπλακούν σε δραστηριότητες του σχολείου, όπως για παράδειγμα να αφηγηθούν στα παιδιά ιστορίες για τις εποχές του χρόνου ή να μιλήσουν για το επάγγελμά τους: γιατρός, νοσηλεύτης, οδοντίατρος, αστυνομικός, αγρότης, κηπουρός κ.τλ. Οι οικογένειες μπορούν επίσης να συνοδέψουν τα παιδιά σε εξωσχολικές εκδρομές, όταν περισσότεροι ενήλικες είναι απαραίτητοι για την υλοποίηση μιας επίσκεψης ή μιας υπαίθριας δραστηριότητας.

Κλείσιμο: Οι γονείς πρέπει να θεωρούνται συνεργάτες στη μαθησιακή διαδικασία και αποτελούν ουσιαστικό μέρος της εκπαίδευσης του παιδιού. Η ανάπτυξη σχέσεων ενσυναίσθησης είναι απαραίτητο στοιχείο, ιδίως με τους γονείς που έχουν παιδιά με αναπηρίες. Ο χρόνος που αφιερώνεται στους γονείς μπορεί να ποικίλλει.

Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ, πρέπει να αφουγκράζονται χωρίς προκαταλήψεις όσα αναφέρουν οι γονείς. Είναι σημαντικό να δίνουν προσοχή και να δείχνουν γνήσιο ενδιαφέρον για όσα μοιράζονται οι γονείς μαζί τους. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να επιδεικνύουν κατανόηση για κάθε πληροφορία ή

Οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ, θα πρέπει να αποφεύγουν να διακόπτουν τους γονείς όταν μιλούν και να αντιστέκονται στην παρόρμηση να παρουσιαστούν ως οι «ειδικοί» που γνωρίζουν τα πάντα και είναι ικανοί να δώσουν λύσεις για τα πάντα. Αντίθετα θα πρέπει να ακούνε προσεκτικά και με ενσυναίσθηση τις ανησυχίες των γονέων. Να προσπαθούν να συμπάσχουν και να κατανοούν τα συναισθήματα των γονέων. Ο φόβος είναι ένα δύσκολο συναίσθημα που πρέπει να ελέγξει κανείς, ειδικά όταν αφορά τα παιδιά του. Μόνο η εμπιστοσύνη που πρέπει να αναπτυχθεί από τους γονείς προς τους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ, θα διασφαλίσει ότι ο φόβος δεν θα αποτελέσει εμπόδιο στη συμμετοχή των παιδιών σε εμπειρίες με τους συνομηλίκους τους.

Συνέχεια: Μπορεί να καταρτιστεί ένα σχέδιο επικοινωνίας και ένα ετήσιο χρονοδιάγραμμα παρακολούθησης της επικοινωνίας γονέων-σχολείου. Θα πρέπει να δοθεί χρόνος στους συμμετέχοντες να δημιουργήσουν ένα σχέδιο επικοινωνίας και στη συνέχεια να το μοιραστούν με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς.

Μπορείτε να βρείτε ένα παράδειγμα τέτοιου σχεδίου στο Communication plan with families (Παράρτημα 2)

Δραστηριότητα 2: Οφέλη της ΥΕ για την κοινωνική και κινητική ανάπτυξη των παιδιών

Περιγραφή: Ο κύριος στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να επικοινωνήσει στις οικογένειες την αξία της ΥΕ για την κοινωνική και κινητική ανάπτυξη των παιδιών. Σκοπός αυτής της δραστηριότητας είναι η μείωση των φόβων, των ανησυχιών και του αντιλαμβανόμενου κινδύνου των γονέων για το πλαίσιο της ΥΕ.

Υλικά: Πληροφορίες στο [OE Benefits](#) (Παράρτημα 3)

Οδηγίες:

Η δημιουργία ενός κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ γονέων-εκπαιδευτικών επιτρέπει στις οικογένειες -συμπεριλαμβανομένων των γονέων που έχουν παιδιά με ΚΔ- να ξεπεράσουν τους φόβους τους και να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των παιδιών τους σε δραστηριότητες ΥΕ.

Ο φόβος που έχουν οι γονείς για όσα αφορούν στα παιδιά τους, είναι ένα φυσικό και απαραίτητο συναίσθημα που βοηθά στην ανθρώπινη επιβίωση. Ενεργοποιείται όταν ένα άτομο αντιλαμβάνεται μια δυνητικά επικίνδυνη ή ριψοκίνδυνη κατάσταση ώστε να προετοιμάσει το σώμα να ανταποκριθεί -στην προκειμένη περίπτωση να αποφύγει- την κατάσταση αυτή. Σε αυτό το σημείο είναι πολύ σημαντικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού ΠΑΕ, ο οποίος θα πρέπει να παρουσιάζει με πραγματισμό στους γονείς τις συνθήκες σχετικά με τις υπαίθριες δραστηριότητες αναδεικνύοντας τους κινδύνους στο πραγματικό τους μέγεθος.

Βέβαια είναι πιθανό ότι όσες πληροφορίες και αν δοθούν στους γονείς σχετικά με τον χαμηλό κίνδυνο κάποιας υπαίθριας δραστηριότητας, να είναι δύσκολο να πειστούν και να συνεχίσουν να φοβούνται για τους κινδύνους που ενέχουν τέτοιες υπαίθριες δραστηριότητες. Σε αυτή την περίπτωση, η εμπιστοσύνη των γονέων στον εκπαιδευτικό αποτελεί το κλειδί για να διαφοροποιηθεί η στάση των πρώτων αναφορικά με την ΥΕ. Για το λόγο αυτό, η δραστηριότητα 1

«Το 90% των πραγμάτων για τα οποία ανησυχούμε δεν συμβαίνουν ποτέ και όμως αυτές οι σκέψεις έχουν άμεσο αντίκτυπο στην υγεία μας».

Στα πλαίσια της δραστηριότητας 2 θα πρέπει να εκθέσετε τα οφέλη της ΥΕ στους γονείς για να διασκεδάσετε τις λανθασμένες πεποιθήσεις που έχουν ή τα απίθανα σενάρια που σκέφτονται αναφορικά με την ΥΕ. Ο Ισπανός ψυχίατρος Marian Rojas Estapé δηλώνει ότι «το 90% των πραγμάτων για τα οποία ανησυχούμε δεν συμβαίνουν ποτέ και όμως αυτές οι σκέψεις έχουν άμεσο αντίκτυπο στην υγεία μας». «Η ευτυχία τελικά δεν είναι τίποτα περισσότερο από την ικανότητα να συνδέομαι με υγιή τρόπο με την πραγματικότητά μου, να διαχειρίζομαι το κακό και να απολαμβάνω το καλό»¹¹, λέει ο εν λόγω ψυχίατρος. Ως εκπαιδευτικοί ΠΑΕ, είναι απαραίτητο να δουλέψουμε με τις οικογένειες, πείθοντας τους γονείς ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν τις δεξιότητες να διαχειριστούν το κακό που θα μπορούσε να συμβεί. Έτσι οι γονείς πιο εύκολα θα αφήσουν το παιδί να απολαύσει το καλό. Πώς; Ακολουθώντας αυτές τις 5 συμβουλές:

1. Όταν προγραμματίζετε μια υπαίθρια δραστηριότητα, ζητήστε τη βοήθεια των γονέων. Αν οι γονείς συμμετέχουν στη διαδικασία, θα δουν ότι οι κίνδυνοι που αντιλαμβάνονται είτε δεν είναι πραγματικοί είτε θα ελαχιστοποιηθούν όταν αντιληφθούν το ενδιαφέρον και τον επαγγελματισμό των εκπαιδευτικών. Επιπλέον, με τον τρόπο αυτό, θα γνωρίσουν τα οφέλη της ΥΕ, καθώς και τους παιδαγωγικούς στόχους κάθε δραστηριότητας.
2. Επικοινωνήστε με τους υπεύθυνους του υπαίθριου χώρου που πρόκειται να επισκεφθείτε με τα παιδιά, ώστε να γνωρίζετε εκ των προτέρων τα πιθανά εμπόδια ή τις δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει ένα παιδί με μειωμένη κινητικότητα. Με αυτόν τον τρόπο, οι γονείς/οικογένειες μπορούν να ενημερωθούν και έτσι να αναζητηθούν από κοινού λύσεις.
3. Επικοινωνήστε με τοπικές οργανώσεις που απευθύνονται σε άτομα με κινητικές αναπηρίες. Θα σας καθοδηγήσουν ως προς την επιλογή και τον σχεδιασμό υπαίθριων δραστηριοτήτων και μπορεί επίσης να βοηθήσουν ώστε να μειωθούν οι ανασφάλειες ή οι ανησυχίες των γονέων των παιδιών με μειωμένη κινητικότητα. Η εμπειρία τους στην αντιμετώπιση παρόμοιων καταστάσεων, θα αναδειχθεί πολύ βοηθητική. Ενθαρρύνετε την επικοινωνία μεταξύ οικογενειών που έχουν παιδιά με ΚΔ ώστε να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο διαμοιρασμού εμπειριών μεταξύ τους και συνεργασίας. Ο διαμοιρασμός εμπειριών έχει μεγάλη αξία.
4. Ζητήστε βοήθεια από τους γονείς να συνοδέψουν τα παιδιά σε εκδρομές ή υπαίθριες δραστηριότητες, ώστε να υπάρχει ικανοποιητική αντιπροσώπευση ενηλίκων για την υποστήριξη.

της υλοποίησης της δράσης.

5. Κοινοποιείτε στους γονείς, τη γραφική απεικόνιση (Παράρτημα 3) που περιγράφει τα οφέλη των υπαίθριων δραστηριοτήτων, μαζί με το σχέδιο ή το δρομολόγιο της υπαίθριας δραστηριότητας που προγραμματίζεται να υλοποιήσετε.

¹¹ Quote retrieved from <https://www.unav.edu/noticias/-/contents/27/01/2023/marian-rojas-el-90-de-las-cosas-que-nos-preocupan-jamas-suceden-y-sin-embargo-esos-pensamientos-tienen-un-impacto-directo-en-nuestra-salud/content/lovPblW1fC70/43418056> on July 2024.

«Όταν η αναπηρία εισέβαλε στη ζωή μας, το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να την αγκαλιάσουμε και να επικεντρωθούμε στις λύσεις και όχι στα προβλήματα. Να αποκτήσουμε νέες δεξιότητες που θα μας επιτρέψουν να είμαστε ανεξάρτητοι»¹². Diana Cotut, μαμά της Ángela @caminando_con_angela .

Υπάρχει το ενδεχόμενο τα παιδιά με ΚΔ να πάθουν κατάθλιψη όταν συγκρίνουν τον εαυτό τους με άλλους συμμαθητές ή φίλους. Γι' αυτό είναι πολύ σημαντικό οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ να ενισχύσουν την αυτοεκτίμηση των παιδιών και να διασφαλίσουν τη συμμετοχή τους σε όλες τις δραστηριότητες σύμφωνα με τις ικανότητές τους. Όλα τα παιδιά έχουν διαφορετικές ικανότητες, ωστόσο, αυτό δεν τα κάνει καλύτερα ή χειρότερα από τα άλλα παιδιά, αυτό τα κάνει μοναδικά.

Συνέχεια: Μετά από κάθε δραστηριότητα ΥΕ, οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ πρέπει να έρχονται σε επαφή με την οικογένεια, ώστε να λάβουν τις απόψεις και την ανατροφοδότηση τους για τη δραστηριότητα και να την αξιολογήσουν: τι πήγε στραβά, πώς μπορεί να βελτιωθεί, τι σκέφτηκε η οικογένεια και το παιδί για τη δραστηριότητα; Η συγγραφή μιας σύντομης έκθεσης μπορεί να είναι πολύ χρήσιμη για την τεκμηρίωση των απόψεων της οικογένειας και του παιδιού για τη δραστηριότητα. Εάν η δραστηριότητα φάνηκε να είναι πετυχημένη οι εκπαιδευτικοί ΠΑΕ, μπορούν να την επαναλάβουν την επόμενη χρονιά, βελτιώνοντας τις πιθανές ελλείψεις που εντοπίστηκαν.

Περίληψη

Ένα από τα συμπεράσματα των Κατευθυντήριων γραμμών για εκπαιδευτικούς πρώτης αγωγής και εκπαίδευσης¹³ (Πακέτο εργασίας 2), είναι ότι οι οικογένειες, παρά το γεγονός ότι γνωρίζουν τα οφέλη της ΥΕ, είναι φοβισμένες και αντιλαμβάνονται τις υπαίθριες δραστηριότητες ως επικίνδυνες.

Για να αντιληφθούν οι γονείς ότι η αντίληψη τους για τους κινδύνους της ΥΕ δεν αντικατοπτρίζει τους πραγματικούς κινδύνους, θα πρέπει να καθιερωθεί μια αποτελεσματική αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών ώστε να αναπτυχθεί πλαίσιο εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο μερών, το οποίο αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την διαφοροποίηση της στάσεις των γονέων αναφορικά με την ΥΕ.

Σε αυτή την ενότητα παρέχονται συμβουλές και στρατηγικές για τη δημιουργία του απαραίτητου δεσμού μεταξύ οικογένειας και σχολείου ώστε να πειστούν οι οικογένειες των παιδιών με ΚΔ όχι μόνο για τα οφέλη της ΥΕ, αλλά και για τη συμμετοχή των παιδιών τους σε αυτές τις δραστηριότητες.

Αξιολόγηση

- Ποιοι είναι οι 7 τρόποι με τους οποίους επικοινωνούν οι άνθρωποι;

¹²

Quote

retrieved

from

<https://www.instagram.com/reel/C9fe4orNu5J/?igsh=MW5pczNmODhxaHZjeg==> on July 2024.

¹³https://www.outdoor4mi.eu/wp-content/uploads/2024/10/WP2-FINAL-ENG_GUIDELINES_OUTDOOR4MI.pdf

- Ποιες είναι οι 3 αρχές στις οποίες πρέπει να βασίζεται η επικοινωνία με τις οικογένειες;
- Ποιες στρατηγικές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επικοινωνία με τους γονείς; Αναφέρετε τουλάχιστον 5 από τις 10 που προτείνονται σε αυτή την ενότητα.
- Θυμάστε ποια είναι τα 10 οφέλη της ΟΕ;
- Ποιες 5 συμβουλές ή προτάσεις μπορούμε να δώσουμε σε άλλους εκπαιδευτικούς ΠΑΕ για να πείσουν τους γονείς των παιδιών με ΚΔ να συμμετέχουν σε υπαίθριες δραστηριότητες;
- Τέλος, είστε ο τύπος που ανησυχεί για πράγματα που είναι πολύ απίθανο να συμβούν; Η αισιοδοξία είναι μεταδοτική. Μάθετε να συνδέεστε με υγιή τρόπο με την πραγματικότητά σας, να διαχειρίζεστε τα άσχημα και να απολαμβάνετε τα καλά.

Σχετικό Συμπληρωματικό Υλικό

- United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities (<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1138&langId=en>)
- Accessibility standardisation (<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1485&langId=en>)
- European Disability Forum (<https://www.edf-feph.org/>)
- Pedagogical information for parents (<https://www.waece.org/circulares.html>)

Παράρτημα 1: Communication Skills Test*

Instructions for taking the test

Before you start answering the questions, follow these instructions to take the communication skills test and interpret the results:

1. Carefully read each of the questions and answers and select the one with which you feel most identified. Try to be honest with yourself and answer in a natural way.
2. Once you have answered these 10 questions, count the number of times each of the letters A, B, C and D is repeated.
3. When you have identified which letter is the most repeated in your answers, go to the end of the test.
4. At the end of the test, you will know what your level of communication is and what points you should strengthen to improve it.

1 During a face-to-face conversation with another person, do you try to...

- A. Not to look them in the eye so as not to make them uncomfortable.
- B. Never look away so that she knows you are paying attention.
- C. Sometimes, you avert your gaze for a few seconds.
- D. Always look her in the eye, in a close, non-invasive way.

2 You think the best way to communicate something important to another person is to....

- A. Speaking loudly so that he/she can understand what you are saying.
- B. Sending a long-written message whenever you can.
- C. By sending an audio note or calling on the phone.
- D. Speaking in person.

3 When communicating a message, nonverbal communication is....

- A. Unimportant: the secret is to choose your words wisely.
- B. Somewhat important: it has an effect on the message, but not as much as the words.
- C. Quite important: nonverbal communication is on a par with verbal communication.
- D. Very important: body language is essential.

4 When another person is talking to you...

- A. You try to listen, but sometimes you find it difficult not to interrupt.

B. You listen to what he/she says, even though you are thinking about what you are going to say next.

C. You wait patiently for your turn to come.

D. You try to listen carefully and understand what he is explaining.

5 When it comes to reaching an agreement, the most important thing for you is:

A. Stand up for your ideas and try to see them through.

B. Defend your point of view, although you are flexible.

C. Reach a middle ground, but don't let go of your opinion too much.

D. All parties are satisfied with the proposed solution.

6 When you write an e-mail...

A. You write down everything you want to say and hit the send button.

B. You first organize your ideas mentally and then write.

C. You write and check everything you write several times.

D. You try to use your words efficiently.

7 When you speak with an authoritative profile....

A. You get very nervous and don't know quite what to say.

B. You have a hard time expressing your ideas correctly.

C. You express yourself correctly, but with difficulty.

D. You can express your ideas easily.

8 Public speaking is for you....

A. A challenge for you.

B. Nerves play tricks on you.

C. You can speak in public, but it is difficult.

D. You love public speaking.

9 When speaking in a group you prefer to...

A. Listen.

B. Participate if you have something to say.

C. Speak actively.

10 Do you think you have to be careful how you communicate depending on the situation?

- A. No, you can always communicate in the same way.
- B. Not always, since the situation is important, but not decisive.
- C. Yes. In fact, you always try to adapt the way you communicate to the situation.
- D. Yes, although you try to communicate in a neutral way that works in any environment.

Αποτελέσματα

Majority of A's:

You need to improve your communication skills. Although your intention is good, you sometimes struggle to know the best way to communicate with others. You should learn to read the situation, listen more, improve your non-verbal communication and not be so driven by your impulses. You should review how you communicate and try to modulate your speech according to the situation, as well as trust yourself more and stop thinking about what people will say.

Majority of B's:

Your communication skills are good, but you need to improve in some aspects. In some situations, you lack self-confidence and you need to let go of the fear of saying the wrong thing. Learn to listen calmly, don't be so rigid with yourself and try to create more interpersonal relationships.

Majority of C's:

Your communication skills are very good. You know how to adapt your message according to the situation, even though it may cause you some difficulties. Sometimes you err on the side of perfection, and sometimes you lack self-confidence. Keep working on the different ways of communicating and don't let anything stop you.

Majority of D's:

Your communication skills are excellent. You are not afraid to make mistakes, you can express your message through any medium and you have great self-confidence, although sometimes you can be overconfident. You are a good listener and know the importance of non-verbal communication. In addition, you have negotiation skills. So, continue to work along the same path as the current one, congratulations.

Παράρτημα 2: Communication plan with families (example: to be adapted)

August-September

Initial interviews. Delivery of “newsletter for parents about the adaptation period”.

October

1 follow-up phone call per child to see how the student is doing from the parents' point of view (is he/she happy at school, are they worried about something...). 2 parents visit the center to read a story and/or workshop on professions. Delivery of a newsletter for parents on a general or specific topic.

November

1 parent workshop on one of the topics raised in the initial interviews. Between November and December: first trimester face-to-face interview.

December

Christmas Festival (open day). The teacher gives the “emotional notes” to the children. Delivery of newsletter/handout for parents on a general or specific topic.

January

2 parents visit the center to read a story and/or workshop on job description. Group meeting to explain the objectives of the trimester.

February

Carnival party (open day). 1 follow-up phone call per child to see how the student is doing from the parents' point of view (Is he/she happy at school, are they worried about something, is everything going well...). Delivery of a newsletter for parents on a general or specific topic.

March

2 parents visit the centre to read a story and/or workshop on professions. Personal interviews.

April

Group meeting to explain the objectives of the trimester. 2 parents visit the center to read a story and/or job description workshop.

May

1 follow-up phone call per child to see how the student is doing from the parents' point of view (Is he/she happy at school, are they worried about something, is everything going well...). Delivery of a newsletter for parents on a general or specific topic.

June

End-of-school-course: personal interviews. End of school year festival (open day). Delivery of newsletter/handout for parents on a general or specific topic together with the academic notes.

Παράρτημα 3: OE Benefits.

Outdoor education activities: Benefits

Outdoor education (OE) activates all the child's senses, exercises the body and mind. 10 reasons why we should encourage OE in children aged 3-5 (including children with mobility impairments):

It allows them to exercise

Playing outdoors allows children to run, jump and move with a freedom that they do not have indoors, where movement is more limited. Playing sports releases endorphins and brings a sense of well-being. Not only will they notice an improvement in their mood, but also an increase in their physical fitness and immunity to disease.

Outdoor play counteracts children's sedentary lifestyles

According to statistics, children are spending more time sitting down and playing with electronic devices. Outdoor play helps to combat this data and the health problems associated with lack of movement. In addition, it allows them to absorb more vitamin D, present mainly in the sun they get when outdoors.

Encourages learning

It provides a perfect setting to experience the real environment, making learning stick in their memory more easily than in other types of environments. Without excitement there is no learning, as it is an enjoyable time.

Teach children the value of respecting nature

"You only protect what you love. You only love what you know" Jacques Cousteau. When children spend time outdoors, they are creating a bond with nature; it is how they can learn to respect, love and care for it.

Improves children's social skills

By interacting with other children in a different way than if they are in the "rigid structure" of the classroom. When a child goes outside, she faces new situations such as learning how to take care of others when they fall or get hurt, to participate in new games, how to manage frustration when other children win in a game, etc.

Awakens children's curiosity and creativity

Children's imagination is boosted by the endless possibilities offered by open spaces. In this environment they can be inspired by the smallest things, whether it is playing in the sand, running with friends or inventing a new game. In an open space there are fewer limitations, making children feel freer to test themselves and can explore the possibilities offered by the environment.

Playing outdoors improves children's attention span

Improving the attention span is one of the main benefits of playing outdoors and spending time in nature. Playing outdoors is also known to improve performance in school, since children have to work hard to catch up in outdoor sports, which requires great concentration.

Increases happiness levels

The beauty of nature, sunlight and clean air stimulates the secretion of "happiness" hormones such as endorphins, which act as an analgesic, i.e., decreases physical and mental discomfort, or dopamine, which is a hormone that generates immediate pleasure and positive reactions to physical activity. In fact, if a child is irascible, stressed, frustrated or has a lot of pent-up energy, one of the best medicines is to go outside and play.

Develops fine and gross motor skills

Outdoor play gives children a variety of objects to play with, which helps them develop and improve their fine and gross motor skills. Whether climbing a tree or swing set, building a sand castle in the sandbox, playing hopscotch or racing with friends, the child is developing both fine motor skills (those performed with the hands) and gross motor skills (sense of balance and body control).

Promotes inclusion

When we help a child with MI to be able to manage in open spaces, we are promoting the values of friendship, empathy, solidarity, tolerance, resilience, sensitivity, self-esteem, mutual trust and self-confidence ... which together creates a more open attitude to accept in the group and promote the inclusion of children with some kind of disability.

The main objective of OUTDOOR4MI is to promote Outdoor Education in training a new generation to respect the natural environment from an early age. It will be reached by offering the teachers educational resources aimed at facilitating the implementation of OE activities in kindergartens (children of 3-5 years old), with special regard for those with mobility impairments. More info at <https://www.outdoor4mi.eu/>

Source: Own elaboration. Images: Freepik

Co-Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.
Project Number: 2021-1-IT03-KA320-000000000000